

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRÁUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Német lobogó Bécsben.

Budapest, szeptember 26.

(s.) Abban a rettenetes vértengerben, amely pirosra festette a Sárga-tenger partját, megtörtént a hármasszövetség vérkeresztése. A szövetséges hatalmak seregei ebben a hadjáratban harcoltak először egy csatasorban, közös ellenség ellen. Igaz, hogy nem a szövetségi szerződés erejénél fogva, mert hiszen nemcsak Németország, hanem az egész civilizált világ állott harcban a mennyei birodalom ellen; és igaz, hogy nem a szövetségi szerződés erejénél fogva, mert hiszen a szövetséges államok egyikét sem támadta meg idegen haderő, hanem közös megtorló háborúra egyesült Európa az ázsiai barbárság ellen; de azért nevezetes momentum ez a háború a békeszövetség történetében. Ennél a szomorú alkalomnál folyt először együvé a német és magyar és osztrák katonák vére. És a véres diadal dicsőségében először osztozódik a német hadsereggel az osztrák-magyar haderő.

A Kihinából hazatérő német zászlóalj vendégszerető ünneplésének Triesztben és Bécsben ez a nevezetes alkalom is különös jelentőséget ad, ámbr e nélkül is bizonyára szíves és lelkes bajtársi fogadásban lenne részük a német hadfiaknak osztrák és magyar bajtársaiknál. Hogy most különösebb diszszel történik ez a fogadás, ezt maga a legfőbb hadur rendelte így. Királyunk akarta, hogy felséges barátjának katonái olyan kitüntetésben részesüljenek, amely fejedelmi vendégek megtisztelésével vetekszik és mindenképpen impozáns, emlékezetes legyen a szövetséges nemzet harcok fiainak látogatása.

Magában véve nem szokatlan, sőt egészen természetes dolog, hogy barátságos államok diszszel, pompával veszik körül az egymás haderejét, ha úgy fordul, hogy egyik

a másiknak területét érinti. Példa erre az angol hajóraj tavalyi látogatása Triesztben és Fiumében. Ez a mostani vendégeskedés azonban mégis egészen más. Még pedig nemcsak külsejéinél fogva, bár ezek is eltérnek a közönséges udvariaskodásnak még legfényesebb formáitól is. A német hadizászlónak a bécsi császári palotába való bevonulása már magában véve is kivételesen ünnepies esemény. Ennek a lobogónak képében az egész német hadsereget látja vendégül a mi hadseregünk ura. Ugy hat ez, mintha Ferenc József király bajtársi jobbot nyujtana minden német katonának. Gyönyörű dokumentálása a két uralkodó, a két hadsereg és a három nemzet benső fegyverbarátságának.

Ám a külsejéknél sokkal többet ér ennek az ünneplésnek a belső tartalma. Lehetetlen pusztán katonai ünnepnek néznünk ezt a bajtársi ölekezést. Hogy többnek nézzük annál, nem kell éppen valamely aktuális politikai okra gondolnunk. Nincsen arra semmi különösebb külső szükség, hogy országnak világnak demonstráljuk a két nagyhatalom baráti viszonyának törhetetlenségét. Azok a suttogások, híresztelések, gyanúsítások, amelyek a szövetséges viszony meglazulásáról feltukkantak az utóbbi időben is, nem elég jelentősek arra, hogy megcáfolásukra tüntetések rendezzenek. Nem is olyan ez a szövetség, mint a francia-orosz barátság, amely természetellenes és mesterkelt művöltánál fogva minduntalan megköveteli, hogy hangos parádéval hirdessék világgá. Mikor az orosz cár a francia köztársaság elnökével ölekezik, s mikor a szabadságszerző forradalom népét mámorba ejti a zsarnokság dicsőségét zengő orosz himnusz, akkor ebben éppen annyi része van a szinpad hatásvadászatnak, mint a számítógépes autósuggerációnak. Ha mindez nem is éppen világszalás, de min-

denesetre erős önámítás az egyik részről, hideg spekuláció a másik részről. A külső hatás benne okvetlenül a legfontosabb.

A mi monárkiáknak és Németországnak egymáshoz való viszonya egészen más természetű. Amit az államművészet, a legtermészetesebb alapokra építve, létrehozott, azt a népek helyes ösztöne, a viszonyok logikája egyre jobban megerősítette s évtizedes kölcsönös hűség, kölcsönös sikerek kipróbálták. Ez a szövetség létrejött, mert létre kellett jönnie, s fenn fog maradni, mert fenn kell maradnia. A nemzetközi helyzet minden alakulásával diadalmasan dacol, sőt diadalmasan irányítja ezt az alakulást. Nem külső, hanem belső szükség az, ami időnként az ilyen meleg, baráti manifesztációkat szüli. Mikor a német fegyverek dicsőségét itt, a magyar-osztrák kettős monárkia területén szemtől-szembe megtisztelni alkalom adatik, az igazi barátság, az igazi bajtársi érzés adja meg ennek az ünneplésnek a melegségét, ez a barátság, ez a bajtársi érzés határozza meg az ünnepi vendéglátásnak természetes, intim formáját.

Hogy ez a meleg, intim, bajtársi ölekezés egyuttal alkalmas arra is, hogy holmi híreszteléseket, gyanúsításokat, kalandos kombinációkat halomra döntsön, azon mindenestre örvendepi lehet, de az ilyen alkalmat keresni éppenséggel nem volt szükséges, nem is kereste senki. Hogy ez az ölekezés nyomában követi a francia-orosz ölekezés bombasztikus látványosságát, az is tisztára a véletlen dolga. Szó sincs róla, hogy ugy eszelték volna ki a német katonák ünneplését választva a cári látogatásra. És hogy ez a kisebbmértetű vizitelés sokkalt több melegséget áraszt maga körül, mint az a csillogó, hangos színjáték, amelynek Franciaországban a cár volt a középpontja, ez is csak a körülmények folyamánya. Azt ott nagy ügyesen meg-

TÁRCA.

A postáskisasszony.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Holló Márton.**

A főbíró a szokásos rovancsolás után ott maradt a jegyzőnél vacsorára. Semmi különös akadály nem lett volna a továbbutazásának, élesen tiszta holdvilágos téli este volt, de már az is a rendes szokása lett, hogy a hivatalos eljárás után a jegyző vendége maradjon reggelig. Szeretett ennek az oláhok közé elzárt emberpárnak az egészséges boldogsága közelébe fölmelegedni. A jegyző talpig jóra való ember, a jegyzőné kellemes, szép asszony, akinek városi társaságban sem kellene röstelkednie, a vacsorájáért, meg a friss vendégágyáért pedig már magáért is érdemes volt néhány órával később fogatni be a számba... Vacsoráig még jártak is egytáz urak a ropogós havon, aztán bevették magukat az otthonos fészekbe. A jegyzőné ezuttal se vallott szégyent a főztjével, a jegyző bora se lett rosszabb, a kályha enyhe melegséget árasztott és mégis csak úgy kerül-fordul, hogy nem éppen derűs támpár beszélnek meg a szép lánggal égő függő lámpa alatt. Olykor néhány paraszteszima dobban egyenletesen az ablak alatt s bent arról van szó a két férfi között, hogyan kelljen megérteni azt a lélekállapotot, amelyben emberölések történnek. Gyilkolások és öngyilkosságok. Az ég tudja, esőndes téli esteiken, kályha mellett hogyan teremnek meg mindig az ilyen sötét témák!...

Hát vitatkozni nyugodt hangon a kérdéssről. A jegyző úgy véli, hogy csupa kód, eszméletlen zavar a gyilkos ember agya, amikor öl. A

főbírónak nem kell ez a theória. Színjőzan fejjel, kegyetlen szívvél tud ölni az ember. Forgatják, bontogatják, világitják a dolgot, s ahogy mennek egyre beljebb a szóáradatba, csak éppen olyan messze vannak egymástól, mint az elején. A jegyző nem lát bele a bonyodalomba:

— Sokszor gondolkoztam én már erről, erőltettem a tejet, hogy eljussak annak a pillanatnak az elképzeléséhez, amikor valaki fegyverrel megy neki másnak vagy magának. De annál a pontnál csak tébolyt tudok látni. Az, aki öl, vagy örlt régóta, vagy hirtelen veszíti el az eszt...

Az asszony akkor már nem hallgatta őket, elmentek a gazdasszonykodás bástyái mögé, ahol megölt szárnyasok esontjai mellett a legerényebb asszonyi lélek is közönyösen halad el. Az emberei azonban csak folytatták bent a komoly tárgyalást. Esetekkel hozakodtak elő.

— Hát a Tepján dolga! — mondta a jegyző. — Az elődöm! Hisz ismeri főbíró ur a törtériját.

Aztán beszéltek a Tepján Pál histórijáról, amelyre ma is csak fejüket csóválják az emberek azon a vidéken, ha szóba kerül.

Több esztendővel ezelőtt postáskisasszony jött abba a faluba. Magának a falunak a postáját elintézhette volna a postamester is, a segítség a környék miatt kellett, ahová még szárnyvasut sem jár el. A kisasszony bizony kaphatott volna jobb állást is, de alighanem igen csekély volt a protekciója, s az állások sem teremnek éppen tucatjával. Nyilván örlt hát Kelen Iika ennek az oláh falunak is, amelynek gombatetejű kunyhói törpefenyővel borított magas hegyek sziklát füstöltek be. Egyébként igen nagy esend tekudt mindenre, a szárnyvasut sem csinált különös lármát. Az oláhok munkája, járása-kelése,

a szekérbe fogott bivalyok lusta lépegetése maga volt a megtestesült néma vegetálás. Aki különös hajlandóságot, mondhatni, melankolikus vágyódást nem érez az ilyen sziklás magány után, annak az első pillanatban nagyon elfacsarodhatik a szíve arra a gondolatra, hogy bizonytalan időre kell benne élnie. A postáskisasszonyon nem látzott szomorúság, amiért az oláh fészekbe került. Nem igen látszott meg rajta az sem, hogy fájdalmasan szakadt volna el kedves hozzátartozóktól s később ki is tűnt, hogy jóformán egészen magányosan áll a világon. Célobz jutott, amikor kenyéreketre nyílt végre alkalma s nem bánta, inkább kedvére való volt, hogy a városi küzködés után egészen nyugodalmas esőndességbe került. Egylegre pihenni akart s intelligenciának elég volt neki Tepján Pál, a fiatal jegyző, az öreg postamesterék, Rácz bácsi, a doktor, aki csak egy tudorság nélkül, régi módin szerzett prakszissal gyógyította a népet, továbbá Pivár, a tanító, aki alig négy-öt esztendővel volt csak túl a preparandján, végül az állomásfőnök, aki azonban csak ritkán vetődött be a kissé messze eső állomásról. Asszonytársaságban sem lehetett nagyon része, de ebben az irányban is teljesen kielégítette, hogy jóbaráttra akadt a nálánál néhány esztendővel ugyan fiatalabb Chioreán Terkában, aki egy jobbfejta békés természetű oláh gazdának volt a lánya.

A postáskisasszony csinos volt. Nem hangos, de nyájas természet, s amint a hivatal rácsa mögött izléses kis ruhában, bodros széke fejjel ült és hosszúra bocsátott tollszárral férfias lendülettel írta a naplót és az elismervényeket, jól esett őt nézni. A térseső kis világ nyert vele, mintha egy eleven tönussal derűsebb lett volna a falu, s a magányos két legénynek, a tanítónak és a jegyzőnek öröm volt az ő jötte. Tepján és Pivár, ahogy eddig is egymásra voltak utalva, s együtt

csinálták, ezt itt nem kellett csinálni. Magától nőtt ki a rokonérzésnek azokból a mély és erős gyökereiből, amelyek a népek és uralkodók lelkében az évtizedek hagyományain keresztül izmosodtak meg. Ezzel a mély és igaz rokonérzéssel közzöntjük a német lobogót, amely a miennkel együtt szerzett messze földön véres dicsőséget.

BELFÖLD.

A miniszterelnök Budapesten. Széll Kálmán miniszterelnök holnap reggel Budapestre érkezik.

A német vámtarifa ellen. A *temesvári kereskedelmi és iparkamara Vest* lovag, elnök indítványára kimondotta, hogy a közzétett német vámtarifa alapján, amely a magyar gabonát a német birodalomból kizárja, Németországgal kereskedelmi szerződés kötni lehetetlen. Erélyes intézkedésekre van szükség, hogy Magyarország érdekein sérelem ne essék.

A választások előtt.

Budapest, szeptember 26.

Széll Kálmán a szentgotthardiaknak, Darányi Ignác a főváros második kerületének ma közönte meg az újból felajánlott mandátumot. Ez a két beszéd magaslak ki a mai nap eseményeiből. Mindegyikben megkapóan szép dicsőítőes hangzott fel a szabadelvűségnek s ha a miniszterelnök ajkairól ez a dicsőítés csak természetes, a Darányi szavai ezáltal szélesebb körben fognak meglepetést kelteni, mert a nemzeti egységnek, a társadalmi és felekezeti harmóniának ez az erőteljes hangsúlyozása úgy hangzik, mintha válasz volna sok olyan lapangó törekvése, mely előszeretettel bujt mindig a Darányi népszerűsége mögé. Más rokonszenves programok híreit is hozza a mai posta, de hoz egyuttal szomorú hírt is a *növekvő nemzetiségi igazgatásokról.*

A mai hírek itt következnek:

A fővárosban.

(Darányi jelölése.)

A budapesti II. kerület szabadelvűpárt a ma délután 5 órakor Kollár La os elnöktele által rendkívül népes értekezést tartott, amelyen Darányi Ignác fő d-mivelügyi minisztert, a kerület eddigi képviselőjét nagy lelkességgel újra jelölték.

Kollár Lajos elnök megnyitván az ülést, felkérte Bartha Oszkárt a jegyzőkönyv vezetésére, azután pedig felszólította a jelenlevőket, hogy alakítsák meg a szabadelvű Darányi-pártot (Elélnk helyeslés) és hogy kérjék dr. Darányi Ignácot a kerület mandátumának elvállalására. Ezen indítvány általános lelkesedéssel fogadtatván, Asbóth Emil elnöktele alatt

éltek többnyire, egyszerre is szegődtek a leány mellé. Most már kevesebbet jártak az egyetlen valamirevaló korezmába, amely a „kávészék” nevezet is viselte egy piszkos billiárd-asztal révén, s jórészt a postásiskasszonygal töltötték az idejüket hivatal után. Eljártak az ablaka alá, sétáltak vele s a kedvében jártak. Látszott rajtuk, hogy hiányzott nekik egy kedves, hozzájuk való leány, s most, hogy megkapták váratlanul, féltük, hogy egy szép napon elrepül.

Vagy egy év mulva, amikor Ilka a hegyi levegőtől erőshöz jutott és az arca egészségeseen zománcos lett, Tepján egy csillagos nyári estén hazamenet megszólalt:

— A kis postás — így hívták maguk közt — egészen feleségnek való.

A tanító nem felelt mindjárt, a cigarettáját szivta erősen s csak aztán mondta kurtán, szinte közönyösen:

— Nem lenne éppen rossz asszony belőle. Hanem attól kezdve néhány napig valami sajtóságot nyugtalanságot figyelt meg Ilka a két fiun, amikor vele voltak. Beszélte is erről Terkának. A kis lány csodálatosan tudta, hogy mi lelte a fiukat.

— Szerelmesek beléd! Az ám, szerelmesek!.. És még szidta is tréfásan Ilkát, hogy elhódította őket tőle. Vasárnap reggel pedig, még hivatal előtt, izgatottan sietett Ilka Terkához s lelkesedéssel mondta el a nagy hírt:

— Pivár iskola után eljött a postára, hogy sürgősen beszélni akar velem, ha elvégzem a munkámat. Aztán megvárta és ötkor haza kísért... És szerelmet vallott, s megkért... Még nem is térhettem magamhoz, már ott volt Tepján is és másról kellett beszélni. Különös volt így együtt lenni velük, s Pivár olyan zavart lett... Nemsokára azt mondta, hogy dolga van s elment. Tepján aztán faggatott, hogy mi történt, és én biztosítottam, hogy semmi. Lassankint lecsillapodtam, s mikor este lett és Pivár nem jött

dr. Darányi miniszterért küldöttség ment amelynek tagjai voltak: Demeczky Mihály, Mechwart András, Mikalovits Antal, Stehlo Kornél, Buday József, Hosszopoczay Alajos, Duma György, Biscara Endre, Szabó M. Ferenc, Beek Adolf, Pauer József, Weidinger Győző, Komoróczy Sándor, Petrics Márk, Grill Richárd.

Mig a küldöttség a miniszterért járt, a gyűlés megválasztotta a párt elnökét, a szervező- és végrehajtó-bizottságot, azután pedig táviratokat intéztek Széll Kálmán miniszterelnökhöz és báró Podmaniczky Frigyeshez, a szabadelvűpárt elnökéhez. A miniszterelnökhöz intézett távirat a következő:

A budapesti II. kerület szabadelvűpártja a mai napon impozáns számban megjelent választók részvételével megtartott közgyűlésen nagy lelkesedéssel a vonzalom és igaz ragaszkodás kifejezésére mellett ismét egyhangulag jelölte kerületi elnökéül fiát, Excellenciának hűséges munkatársát, Darányi Ignác urat. Együttal mély tisztelettel üdvözlőjük Nagyméltóságodat és magas szociális céljainak megvalósításához az isten áldását kérjük. Kollár Lajos pártelnök.

Mikor Darányi Ignác a terembe lépett, zúgó éljenzés harsant fel. Kollár Lajos elnök lelkes szavakkal üdvözlötte a minisztert és közölte vele a gyűlés határozatát, hogy személye iránt való ragaszkodásuk jelölül telkérlik a jelöltség újból való elvállalására. Együttal kijelentette a gyűlés nevében, hogy Darányitól sem beszámoló, sem programbeszédet nem várnak.

Program nekünk, ugymond, a legutóbbi idők törvénytarabban lerakott alkotások, amelyek megőrkítik Nagyméltóságod nevét, aki a magyar föld és a magyar nép javára odaadó inlézkedéseket tett. Ezzel a haza minden fiának köszönetét érdemelte ki Nagyméltóságod. A gazdasági tényezők együttes működésében rejlik a haza leivirágzásának kulcsa. Jól esik nekünk, ha látjuk és a multban sokszor láthattuk hogy Nagyméltóságod állam értilni működését nemcsak a vezető párt, hanem még az obkтив parlamenti ellenlék is elismeréssel kíséri (Eljenzés.) és csak itt-ott, ugy settenkedve merte felülni fejét az a gyanúsítás, mintha Excellenciának kormányzati működése a latitudináriusoknak kedvezne és a nagybirtokosok tetszését keresné. Ezzel szemben általános lelkesedés közepette le hívja a gyűlés figyelmét a miniszter számos alkotására, amelyek éppen a kisemberek érdekében törtek és amelyek előtt a külföld is kalapot emelt. Felhívja a miniszter figyelmét a tisztviselők ügyére és e kar érdekében kéri jóindulatának érvényesítését, hozzájárulását a polgárság a jó igazgatás és igazságszolgáltatás érdekében követeli a tisztviselők helyzetének javítását. Szavait így fejezte be: Azt a zászlót, amelyet huszonegy év előtt adott Excellenciának a kerület s amelyet becsületes harcok után tündöklő tisztaságában visszahozott, ismét a kezébe adjuk. Szerzzenennek a zászlónak újabb dicsőséget, képviselje kerületünket övöben is oly odaadással, mint amennyire mi szívből-lelkéből kiáltuk: Eljen Darányi Ignác. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Dr. Darányi Ignác fő d-mivelügyi miniszter erre következőleg válaszolt:

Tisztelt választók! Mindenekelőtt háas köszönetet mondok azon ékes szavakért, amelyeket t. barátom, a szabadelvűpárt nagyérdemű elnöke hozzám intézni szives volt.

vissza, hát képzel csak, Tepján is szerelemről kezdett beszélni, hogy legyek a felesége... Alig tudtam szólni, s csak annyit mondtam később, hogy nagyon váratlanul jött ez a megkérés és nem dönthetek mindjárt... Azt felelte, hogy várni fog. Mindjárt beszélni akartam veled, de azt mondták nálatok, hogy még nem jöttél meg apáddal a földetekről... Na, milyen éjszakám volt, egy percel sem aludtam! Mi lesz most?... — Mi lesz most?!... Hát asszony leszel! — felelte az okos Terka — Melyiket szereted?

Ika egyáltalában nem látta olyan világosan a helyzetét, mint böles pajtása, de annyi mégis tisztázódott, hogy a tanítóhoz nagyon huz és nem utasíthatja vissza. A jegyzőt is szivesen látta, de a gyöngédebb lelkű Pivár inkább a kedvére való volt mindig. A jegyzőben volt valami dacos, nyers vonás, amit nem kedvelt.

— Na, asszony leszel és legalább most már biztos, hogy nem veszítelek el! — mondta jókedvűen Terka, mikor Ika végre mindenről beszámolt és vissza akart sietni a postára.

... Az esküvőre eljött Ika bátyja is, aki kishivatalnok volt Pesten, s így láthatta mindenki, hogy a postásiskasszonynak is van családja, nem aolyan ágról szakadt. A tanítólakás, amelynek egyik szobájában huzódott meg egy-két szál butorral Pivár, megtelt a berendezéssel, s a tanítónak már volt párja.

Tepjánról is tudták, hogy akarta a lányt s hogy lekészt, de ennek nem igen mutatkozott rossz következménye. Mindössze kevéssel azután, hogy a postásiskasszony döntött a sorsában, a vőlegényének volt egyszer beszélgetése a dologról a barátjával.

— Hát csak eljössz a lakodalmamra, Pali? Nem haragszol tán?

— Mire volna jó a harag? — felelte a jegyző. — Azé a lány, aki felé a szive hajlik.

A tanítónak tetszett a beszéd, s ha bántotta is egy kis nyugtalanság, bizott a barátságban.

Az ő fényes előadásából azt látom, hogy az objektív bírálatot nála háttérbe szorította azon egyéni barátság és rokonszenv, amelyvel irányomban viselteik.

Önök, t. uraim, főlem programszerű beszédet nem kívánok. (Felkiáltások: Nem!) Ez azt jelenti, hogy önök éber figyelemmel kísérték igénytelen működésemet, és azt hiszem: jelenti azt is, hogy ez a működés garanciát ad önöknek arra, hogy abból vonjanak következtetést a jövőre.

A bizalom e megnyilatkozását hálásan veszem; de örömmel jöttem azért mégis önök közé, hogy ezzel egyfelől polgártársaim iránt érzelt ragaszkodásomnak és nagybarabecésemnek adjak kifejezést (Elélnk éljenzés), de másfelől azért is, — amire mindenkor sulyt helyeztem — hogy a közvetlen érintkezést önökkel, t. uraim, megtartsam. (Megújuló éljenzés.)

Önök, t. uraim, nekem a bizalmat most már hetszer, még pedig hetszer egymásután ajánlják fel. Ha visszatekintek arra az időre, amidőn először voltam szerencés megválasztatni, akkor itt, a Dunasoron, a paloták helyén még sülyedt házak állottak, akkor még minden magasabb Dunavízalásnál áradástól kellett tartani. Azóta sok minden változott. Sokan kidőlték közülünk: kevesen lesznek önök közt akinek ne hiányoznék valakije. De, bár sokan dőttek is ki, akiknek becsületes emléket kegyelettel őrzünk, támadt egy új nemzedék: és nekünk hivatásunk ennek az új nemzedéknek, amely az új szellemet és új erőt a régi elvekhez és régi polgári érvényekhez kapcsolja, baráti jóbort nyújtani, hogy őregek és fiatalok versenre keljenek a közélet önzetlen szolgálatában. (Elélnk éljenzés.)

T. uraim! A szabadelvűpárt igen tisztelt elnöke jeles beszédében kiemelte, hogy politikámnak megnyíre alapját képezi a szegény emberek sorsa. En azt tartom, hogy valamint a folyamok szabályozását alulról kell kezdeni és nagyon megbosszulta magat, ahol és amikor a folyam szabályozást felülről kezdték azoképpen egy nemzetet is virágzóvá tenni csakis széles alapokon lehet csak akkor lehet, ha a nagy népréteket is megelégedetnek és boldogok lesznek. (Elélnk tetszés.) A mikor egy terebélyes fatűt látunk és a fa koronáját csodáljuk, vajmi kevesen gondolunk a gyökérzetre; pedig annak a fának a koronája, a törzse csak akkor fog fejlődni csak akkor fog gyarapodni, ha életerős gyökere van ha az a gyökérzet tápanyagot tud magába szívni ha azt kedvező talaj környezi, csak akkor fog fejlődni, ha az a gyökérzet szabadon fejlődhetik.

T. uraim! A kisemberekről szólva, lehetetlen elhallgatnom, hogy azok közé én nemcsak a munkást, nemcsak a kisgazdát, hanem a kisiparost is számítom, akinek helyzete szintén igényli a vele való komoly foglalkozást.

De meg kell toldanom a mondottakat még azzal is, hogy ami különbséget a vagyoni helyzet, a foglalkozás a társadalom elállit, azokat a különbségeket eltörölni nem áll hatalmunkban. De igenis e különbségeket áthidalja, ezen különbségeket lényegesen enyhíti az, ha a törvényhozást igazságosság a végrehajtást méltányosság és a társadalmat emberszeretettel hatja át. Alig van, bármely hatáskörben éljen is valaki aki jót ne tehessen, alig van valaki, aki egy könnyet le ne törölhessen. (Elélnk tetszés.)

A szabadelvűpárt t. elnöke megemlékezett a tisztviselőkről és azok helyzetéről. (Halljuk! Halljuk!). A közelebbi napokban folyt le éppen e teremben a tisztviselői kongresszus előértekezlete és amit örömmel értesültem, ezt az értekezletet és annak előfolyását nyugodtság és higgadság jelezte. A kongresszus által kiküldött bizottság a miniszterelnök urnál tisz-

El is ment Tepján a lakodalmra, s nem maradt el barátjának a házától sem. Kis helységeken, ahol a néhány ember úgy egymásra van utalva, nem is jó a mély keserűség, az örök harag. Még kománának is felkérte Pivár a jegyzőt, csakhogy minél jobban enyészessen a bizalmatlanság, s Tepján vállalta ezt a megtiszteltetést is. A kis postásból asszony lett, igazi asszony, amikor fennjárhatott megint, s az ura szívén melegség ömlött át, ha látta a kicsi fiával együtt. Lehet így élni, boldogan, sziklak alján, világtól messze, tévud nép között is és ki se kívánczik az ember az ilyen boldogságból...

Juniusban dolga akadt Pivárnak a megye székhelyén a tanfelügyelőségé. Nem szivesen ment, jobb szeretett otthon lenni. Estefelé indult, másnap vissza érkezhetett. A falu végén össze került Tepjánal. Még kezét fogták.

— Hova? — kérdezte a jegyző.

— A városba.

— Mikor kerülsz vissza?

— Déltre.

Már elváltak, amikor még utána szólt a távozónak Tepján.

— Igaz a! Hozhatnál finom dohányt. És cigarettagépet is, a régi eltörött.

— Szivesen.

Újra kezét fogták s Pivár most már ment az állomás felé.

Reggel pedig, hat óra után, bement Pivárék hálószobájába a kis családny, hogy a jegyző ur jött be a kis kapun. Az asszony már talpon volt s még öltözetlenül, a gyermeknek selypítve az apjáról dűnygött. aki nemsokára hazajött. Eppen mosakodáshoz látott, amikor a szokatlanul korai látogatásról értesült. A kis szolgáló kiment s már az első szobában találkozott a férfiával. Az asszonya felől kérdézősködött.

— Öltözködik bent... — mondta félfélen a kis család, mert a jegyző zilátnak látszott, a ruhája piszkos volt.

telgett, az igen tisztelt miniszterelnök ur válaszában egy pragmatikus nyilatkozatot tett. Ezen nyilatkozat az egész kormány álláspontja (Helyeslés).

A miniszterelnök ur annyit mondott, amennyit egy felelős állásban csak mondani lehet. Ő kifejtette, hogy a pénzügyi egyensúly keretében a tisztviselők anyagi helyzetével igenis szándékoznak, még pedig törvény által foglalkozni. (Elnék helyeslés.) Kimondotta, hogy a fokozatos javítás biztosítékát intézkedésekkel, a törvény által szándékoznak megadni; és kimondotta azt is, hogy a segítséget azoknál kell kezdeni, akik leginkább szorultak rá a legelső kategóriáknál. (Elnék tetszés.) Mióta én magam is tisztviselő vagyok, azóta a tisztviselői kar iránt érzett tisztelem és becsülésem csak növekedett. En tárcám tisztviselőit a szó nemes értelmében munkatársaimul tekintem (Eljenzés.) és örömmel látom, hogy munkájuk tisztelet érdemel: de tisztelet érdemel az a jellem is, amely őket és általában a magyar tisztviselőket ékesíti. (Elnék tetszés.)

En őszinte barátja voltam a tisztviselői karnak, még mindig miniszterrel lettem volna: barátja vagyok és én barátja leszek ezental is minden körülmények között. (Elnék tetszés.)

Amidőn, tisztelt választóim, a szabadalvűpárt nevében nekem felajánlott kijelöltetést hálaosan el fogadom (Eljenzés.) kijelentem, hogy ha ezen megbízó levelet sikerül elnyernem, akkor azt arra fogom használni, hogy Magyarország ne csak kulturális tekintetben emelkedik magas színvonalra, hanem anyagilag is, gazdaságilag is emelkedjék, fejlődjék és virágozzék. (Elnék eljenzés.)

A nemzetek helyét a népek családjában a jövőben anyagi helyzetük fogja eldönteni; a különböző levő országgyűlésre nagy gazdasági feladatok várnak: olyan feladatok, amelyek hosszú időre fogják meghatározni az ország gazdasági helyzetét. (Ugy van! Ugy van!) Az idők jele arra tanít, hogy új körülmények között azon vonatkozásokat keressük, amelyek egyesítenek bennünket.

A szabadalvűpárt t. elnöke beszédjében megemlékezett arról a zászlóról, amelyet annyit év előtt t. választóim ajándékoztak nekem és amelyet ma is kegyelettel őrzök. Ezen zászlónak egyik oldalára fel van írva a *nemzeti egység*, ami azt jelenti, hogy a magyar politika másképp nem képzelhető, mint úgy, hogy ne a felekezeti, ne a nemzetiségi és ne az osztályt nézzük és keressük amelyhez valaki tartozik hanem mindenek fölül és mindenek elől helyezzük a magyar állameszmét. (Elnék tetszés.) Ez a magyar politikának egyik vezérvonalja.

A másik, amit arra tisztelt barátom is igen helyesen célzott a *szabadalvűség*. A történet azt tanítja, hogy a nemzeteket azon erők vannak hivatva fenntartani, amelyek azokat megalkották. Már pedig a modern magyar államot, úgy, ahogy az van, a szabadalvűség alkotta meg. Más nemzetek más utakat kereshetnek maguknak, de nekünk csak egy utunk van: a szabadalvű fejlődés, Magyarország csak a szabadalvű fejlődés jegyében emelkedhetik és keresheti jövőjét. (Eljenzés.)

Még egyszer köszönöm bizalmukat és magamat szíves emlékeztükbe ajánlom. (Hosszantartó, lelkes eljenzés és taps.)

A miniszter beszéde a választókra igen nagy hatást tett. Darányi a gyűlés berekesztése után átment a budai polgári körnek az épületben levő helyiségébe, ahol hosszabb ideig tartózkodott lelkes választói körében.

S Tepján ment egyenesen a másik szobának, s mikor a leány ijedten állt az ajtó elé, félretolta és benyitott.

Mikor Pivárné megpillantotta, két karját földetlen vállára kapta s rémülten sikoltott.

— Az istenért... itt... mit akar?...!

Az az ember pedig ment feléje egyenesen s mondott valamit zavarodottan. Valami ilyesfélért ismételtgetett:

— Jövök... jövök...

A megborzárt kis lány még csak annyit látott, hogy átkarolta a halotthalvány, kövér medret asszonyt, mert azután halálos ijedelmében kiszaladt az utcára. Mikor emberek jöttek a szomszédból, akkor a jegyző már eltűnt. De a hálószobában ott hevert a tanítóné ájultan. Szirt sebből vértett a keble... Az ura még a szemébe nézhetett, mikor megjött, de a hangját többé nem hallhatta.

A jegyzőről estig nem tudtak semmit. Főnt a hegyek között akkor találták meg a legmélyebb szakadékban. Göresösen szoritotta öklébe a kis finom vadászké, amit mindig magánál hordott. Ő se beszélhetett többé a rémesetről. Csak annyit tudhattak meg felőle, hogy azt az éjszakát nem töltötte otthon.

Ez volt a „Tepján históriája“, s mikor a főbíró figyelmét erre az esetre hívta fel a házigazda, azonnal már nem is sokat elmélkedtek a gyilkosok és öngyilkosok lelkiállapotáról. Ejjfel felé járt az idő, s miután az utolsó pohár bort felhajtották, a jegyző a szobájába kísérte vendégét. Mikor már kezét fogott a főbíró a házigazdával, mégis visszatért az abakhangyótt beszélgetésre:

— Egyébként önök lehet igazá — mondta eltűnődve. — Tepján civilizált ember volt, s mégis tilt. És hányan gyilkoltak már, akiket művelt lelkületűeknek ismert a világ... Jó éjszakát!...

(Morzsányi programbeszéde.)

Ma este hat órakor tartotta meg nagygyűlését a Royal-szálló disztermében a VII. kerületi Morzsányi-párt. A hatalmas terem és az előcsarnokot az erzsébetvárosi választók zsúfolásig megtöltötték. A gyűlést Ehrlich G. Gusztáv pártelnök nyitotta meg. Bejelentette, hogy a párt képviselőjelöltje, dr. Morzsányi Károly ma tartja meg programbeszédét. Kifejté a jelölt azokat az elveket, amelyeket a jövő országgyűlésen követni fog. Morzsányi érdemeit vázolván arra a következtetésre jut, hogy nálánál senki sem képviselheti méltóbban a hetedik kerületet. (Hosszantartó eljenzés.)

A gyűlés erre köz elkiáltással Ehrlich G. Gusztávot választja meg a nagygyűlés elnökévé, jegyzőjévé pedig Czigler Gézát.

Ezután a következő küldöttséget menesztí a gyűlés a jelöltért, dr. Morzsányi Károlyért: Gyöngyösi János miniszteri tanácsos, Bakofen Nándort, Zboray Bélát, dr. Stössel Lipót, dr. Salgó Józsefet és Gaizenstein Henriket.

Közben dr. Csillag Zsigmond beszélt és azt fejtette, hogy nincsen olyan intézménye a hetedik kerületnek, amely dr. Morzsányi Károly becsületes polgári munkájának nyomait ne hordaná magán.

És most dr. Morzsányi Károly lépett a terembe. Hatalmas éljenzéssel fogadták, amelynek megszűnésével Ehrlich G. Gusztáv pártelnök üdvözölte és biztosította arról, hogy az Erzsébetváros ma is rendületlenül ragaszkodik hozzá és teljes bizalommal viseltetik irányába. Kéri, tartsa meg programbeszédét.

Erre dr. Morzsányi Károly kifejtette az országgyűlésen követendő elveit:

Multkori programbeszédében megemlékezett az ipar és kereskedelem súlyos válságáról. Sajnos, a helyzet azóta meg rosszabb lett, mert az általános elkedvetlenedés, a kölcsönös bizalom hiánya és a hitelképesség csökkenése még azokat is elriasztotta a vállalkozástól, akik eddig teljes erővel működtek közre. Hogy az ipar és kereskedelem föllendüljön. Főlemes és íszető jelenség az, midőn látjuk, hogy a kisebb iparosok és kereskedők, kik azelőtt láradhatatlan munkáikkal meg tudtak keresni annyit, amennyivel családjukat szerényen el tudták tartani, lassan lassan koldusbotra jutottak és most mint egyszerű munkások keresik meg kenyerüket, vagy pedig kénytelenek csekély fizetéssel ellátott szolgai állásokért folyamodni, természetesen a legtöbb esetben minden eredmény nélkül.

Az általános közgazdasági mizériákon kívül Budapest különösen az építőiparnak majdnem teljes megszűnése okozta azt, hogy mindazok a foglalkozások, melyek nagy részben az építőiparnak köszönnek existenciájukat, végveszéllyel fenyegetnek.

A szónok barátja annak az evnek, hogy mindenki saját erejéből tartsa fenn magát. Ha azonban látja, hogy az iparosok és kereskedők saját hibájukon kívül, az általános rossz viszonyok következtében kereset nélkül állanak, akkor maga is szükségesnek lát a hogy úgy az állam mint a főváros kinyújtsa segítő kezét. Oda fog hárni, hogy az állam és a főváros beavatása azt az ígéretét hogy épületeket fog emelni, utakat építeni és meg fogja kívánni, hogy a kormány állítson föl egy oly közgazdasági programot, amely lehetővé teszi a megéheztetést.

A közgazdasági helyzet javulása, az ipar és kereskedelem föllendülése szoros összefüggésben áll a vámtérlet kérdésével. A jelenleg fennálló közös vámtérlet súlyos teher gyanánt nehezíti Magyarországra, mert verejtékkel szerzett keresményünk legnagyobb része Ausztra ölébe hull, amely különösen az ipar minden téren messze tuiszárnyal bennünket és a saját javára kibaszálja a most önműlő vám- és kereskedelmi szerződéseket. Ha újabb megkötendő szerződésünkben nem volnánk képesek azokat az anyagi előnyöket kivívni, amelyek Magyarországot joggal megilletik, úgy szólnának oda terjed a nézete, hogy csak az önálló vámtérlet mellett mulhat virágzósnok fejletlen iparnak, csak az önálló vámtérlet képezheti jövőnk egyenossodásának és boldogulánk alapját és éppen azért minden törekvésünket oda kell irányoznunk, hogy e téren Ausztra fennhatósága alul szabaduljunk és magunkat Ausztrától függetlenítsük. Szíriárd elhatározása, hogy politikai tevékenységét ebben az irányban érvényesítse és előre nem látható nagyon fontos politikai és közgazdasági okoknak kellene azoknak lenniük, amelyek ettől a meggyőződésétől képesek volnának eltéríteni. Az agrarizmus és merkantilizmus aktuális kérdésében teljesen csatlakoznak azokhoz a tevékenesekhez és ahhoz az álláspontozhoz, melyet Selli Kálmán miniszterelnök a képviselőház ülésén előterjesztett. Egyik osztály se iparkodjék a másik károsodásával gazdagodni, illetéketlen hasznot húzni. Teljesen megokolatlan tehát az a vehemencia, melylyel a grünozi levél írója minden más jogosult érdek mellőzésével a tulzolt agrárius követeléseket akarja érvényre juttatni.

Az állam ipari és közgazdasági szervezetében jelentékeny szerepet játszanak a munkások, kiknek sorsa a munkaadókhöz van fűzve és így a munkaadóknak legszebb feladataik közé tartozik, munkásaiknak anyagi és szellemi jólétét előmozdítani. De az egész társadalom és különösen az állam is helyesen cselekszik, ha a munkásoknak amugy is nehéz ekszisztenciáját megkönnyíti és megéheztetésük elősegíti. Törvényhozásai uton azon eszközök közé, amelyekkel a munkások viszonyait javítani lehet, tartoznak: a munkásvédő törvények a baleset ellen való kötelező biztosítás, a betegsegélyző törvény revíziója

és az agzkori ellátás behozatala. Igéri, hogy mindenütt, ahol a munkások jogos érdekeinek kielégüléséről lesz szó, az első sorban fog állani és meleg szószófogjuk lesz.

Kijelenti, hogy a *közgazgatás államosságának őszinte híve és támogatója*. Az államosság mellett azonban felültenni szükségesnek tartja az autonómiát és pedig nem mai szük keretében, hanem kitágítva és megerősítve. Mibelyt a fővárosról szóló új törvény tárgyalás alá vésék, iparkodik fog hogy a főváros autonómiaja a lehetőleg kiterjedtessek és a legmesszebb menő örendelkezési jogokra ruháztassék fel.

Az állami kormányzat terén két fontos ügyről emlékezett még meg. A közoktatásügyről és az állami tisztviselők helyzetéről.

A közoktatásnál az legyen a cél, hogy a tanuló úgy a gimnáziumból, valamint a reálisiskolából is a főiskolák bármelyikébe belépessen. A tanulóknak tulertertelése megszüntendő. A szakoktatásnál pedig főleg az ipari és kereskedelmi oktatás szakszerű irányban kell, hogy mozogjon. Ezzel kapcsolatosan a polgári iskola is reformálandó. Az elemi iskolai oktatásban szükséges, hogy első sorban a tanítói képesítés állami felügyelet alá helyeztessék, a gyermekek tulertertelése pedig megszüntessék.

Az állami tisztviselők anyagi helyzetének javítását illetőleg kijelenti, hogy méltányosnak és igazságosnak tartja azt az emlékiratot, amelyet az állami tisztviselők kongresszusa a kormány elé terjesztett. Teljes odaadással azon lesz, hogy méltányos és jogos kívánások a legrövidebb idő alatt teljesedésbe menjenek.

A fővárosra áttérve. Örömmel konstatalja fejlődését haladását minden téren. Sajnos azonban, hogy mindezek az eredmények óriási költségekbe kerültek, amelyek még iesző mértékben gyarapodtak azon nagy terhek által amelyeket az állam a legkülönbébb szoiigatások és teljesítések címén a főváros vállaira rakott, olyannyira, hogy ezeknek sulya alatt a polgárság majdnem összeroskad. Ezen a bajon csak úgy leszünk képesek segíteni, ha a kormány meghallgatja azt a föltérésztést, amelyet a közgyűlés hozza intézeti és amelyben kétségtelen adatokkal bizonyítja, hogy az az összeg, amelyet a főváros az állam érdekében különféle teljesítések címén kiad, meghaladja a négy millió koronát, amiből világoan künük hogy arra az esetre, ha az állam fölszabadítaná a fővárost ezen iszonyu terhek alól, nem kellene defitelt küzdenünk. Ha az állam ezen jogosult kérelmet nem teljesíti, a főváros a legnagyobb válságban lesz kitéve, mert csak két út marad: vagy a közmunkák megszüntetésével a főváros fejlődését hosszú időre megakasztani, vagy uab adók behozatalával a jövedelmét fokozni. Mind a két módot perhorreskálja, de különösen az adomeletést és határozottan kijelenti, hogy mindaddig, míg az ipar és kereskedelem virágzásnak nem indul és a viszonyok jobbra nem fordulnak, teljes erejéből küzdeni fog a polgárság újabb megerthetése ellen.

Az erzsébetvárosi új sugár-ut létesítésének kérdésével foglalkozik. Első pillanatra ellentétben lévőnek látszik ez az újabb kiadás mai anyagi helyzetünkkel, ha azonban alaposabban vizsgálódnak künük, hogy ez az újabb teher nem fogja a fővárost érzékenyen érinteni, mert az eredmények, melyeket ezen ut megnyitása által elérünk, jóval meghaladják a kiadást. Ezen építkezés által milliók jönnek forgalomba és mindazon foglalkozások, melyek az építőiparnak köszönnek eddigi existenciájukat, látót nyervek a megerősödésre. A VII-ik kerület bizottsági tagjai azért is határozták el magukat az indítvány beadására hogy az Erzsébetvárost hosszában olyan ut szel e át, mely friss levegőt és világosságot hoz ezen régi és rozant épületekkel teleltömt kerületbe. De forgalmi és kereskedelmi szempontból is emminens fontossággal bír ez az ut mely maga után vonja az ut egész környékének szabályozását és szépülését. Sajnos azonban hogy a középítési bizottságban és tanácsban az a terv nyert többséget, mely a jelenlegi Dob-utának egyszerű kibővítését előzza és amely sem a közegészségügyi, sem a forgalmi, sem a kereskedelmi modern kívánamának legkevésbé sem teel meg. Minthogy azonban a közgyűlés ebben még nem döntött, mindent el fog követni, hogy a sugárút létesüljön. Végül kijelenti, hogy a jövőben is a tiszta és humanitástan liberálizmus utain fog haladni és kéri választóit, tartsák meg továbbra is barátságukban és jóindulatukban.

A programbeszédet a választópolgárság nagy tetszéssel fogadta és beévezése után dr. Morzsányi Károlyt a jelenlevőket percekig ünnepekkék.

Végül Ehrlich G. Gusztáv pártelnök a választók nevében kijelentette, hogy teljesen egyetértének azokkal az elvekkel, amelyeket dr. Morzsányi Károly az imént kifejtett. Igéri, hogy jelöltnek, hogy választói a jövőben is rendületlenül ragaszkodnak hozzá és biztosítja, hogy impozáns többséggel fogják megváasztani. A jelenlevőket hatalmasan megéheztették Ehrlich G. Gusztáv pártelnöknek ezt a kijelentését és ezzel a gyűlés befejeződött.

A VI. kerületi Vássonypárt ma este dr. Löw Tivadar elnöklete alatt értekezletet tartott, melyen az elnök első sorban a párt örendetes szaporodásáról és a győzelem biztos kiállításáról tett jelentést. Azon híresztéssel szembent, hogy Ludwigh Gyula máv. elnök-igazgató és Schöber Albert miniszteri tanácsos a máv. hivatalnokai karát Radocza János javára befolyásolnák. dr. Löw elnök az értekezletnek bejelenté, hogy személyesen eljárt Ludwigh Gyulánál és Schöber Albertnél, kiktől azt a határozott nyilatkozatot kapta, hogy a vezetőség alatt álló tisztviselőket ök semmi irányban sem befolyásolják és mindenki szavazati saját meggyőződése szerint bármelyik jelöltre. Egyáltal

felhatalmazták az elnököt, hogy e nyilatkozatokat teljes szerinti formában nyilvánosságra is hozhatja. E bejelentést az érkezőket örömmel fogadta s elhatározta, hogy *Ludwig* és *Schober* miniszteri tanácsosokhoz a választás tisztaságát célzó nyilatkozatukért üdvözlő iratot intéznek.

Löv elnök kérte a jelenlevőket, hogy ne ragadtassák el magukat, ha szenvedélyüket az ellenel harcmodora lelkerbácsolja. Ellenkezőleg, hassanak oda, hogy mindennemű utcai tüntést a csirájában elfojtsák. Így kívánja ezt a párt méltóság. Az érkezőket olyamán megjelent dr. *Vászonyi* Vilmos is kitelkes elnözzel fogadtak. A párt holnap este a külteki Winkler-féle vendéglő kertihelyiségében (Hungária-ut 51.) választói gyűlést tart, melyben dr. *Vászonyi* a külteki polgárok előtt fogja programját kifejtetni. Ugyanok a hó 28-án este 7 órakor a Vigadó összes termeiben lesz nagy választói gyűlés, melyen *Vászonyi* beszédet fog tartani.

A IX-X. kerületi függetlenségi párt jelöltje *Tompa Antal* ma délután tartotta meg programbeszédét Rákostalván. Kifejtette, hogy egvedül a függetlenségi eszme az, amely Magyarországot jelenlegi zsilált helyzetéből megmentheti. A nemzetgazdasági kérdésekről szólva, nagy tetszés között mutatót rá hogy a kisiparosok védelme egyike a legégetőbb szükségeknek. Ezért kívánja a 84-iki ipartörvény revízióját és a fokozatos adórendszer bevezetését. Mert csak az adó rovására és az ország bezűrtására vezethet az, ha Magyarország 600,000 kisiparos és kiskereskedője kioldosbna jut. Hogy ezt kivívassuk, óhajtja az általános tikos szavazást. Mert csak így nyilatkozhat meg a nép szabad akarata. Az önálló magyar udvartartást és az önálló magyar hadsereget követeli s különösen szükségesnek tartja, hogy a nyári nagy munkaidőben a munkásokkezek tizezrei ne vonassanak el a munkától. A helyviszonyokról szólva, szükségesnek tartja, hogy Kőbánya külön választókerület legyen.

A *Telefon-Hírmondó* a választási mozgalomban. Azon fokozott érdeklődésre való tekintettel melyet a tövörös közönsége a választások iránt tanusit, elhatározta többek között a Morzsányi, Radocza-, Sándor-, Mezei-Hoek- stb. pártok vezetősei, hogy a pártgátok tájékoztatásul pártjukra vonatkozó összes közleményeiket a *Telefon-Hírmondó* után naponta kétszer és pedig délután 2 és este 9 órakor sűrgős esetben pedig riadóféllel a napnak bármely szakában jogják a közönség tudomására hozni.

A vidéken.

(Széll Kálmán mandátuma.)

Harmincegy estendeje, hogy a szentgotthárdi kerület bizalma ciklusról-ciklusra *Széll Kálmán*t küldte fel a parlamentbe. A harmónia *Széll Kálmán* és a kerület között soha egy pillanatra meg nem bomlott. S csak természetes, hogy a kerület ma még fokozottabb bizalommal és rajongással ragaszkodik a kiváló államférfihoz. A gotthárdiak küldöttsége ma járt Rátóton, ahol *Széll Kálmán* délelőtt fogadta. A küldöttség tagjai voltak: Desits Gyula kir. közjegyző dr. Erdélyi Jenő ügyvéd, Gyuráki József városbíró, Hambeck Alajos, Kossica Imre gyógyszerész, Kovács Antal magánzó, Laszko Bernát perjel, Lóskay Bekény, Martin Antal plébános Molnár Endre ügyvéd, Pyber Károly dohánnyári igazgató, Reischl Gyula takarékpénztári könyvelő, Stojka Viktor orvostudor, Tomka Károly evangélikus lelkész, Utz Gábor ügyvéd, Varga Gábor ügyvéd.

A küldöttséget *Hambeck Alajos* vezette, kilelkes beszédben tolmácsolta a kerület óhaját, hogy a miniszterelnök újból vállalja el a kerület képviseletét.

Széll Kálmán igen szívesen fogadta a küldöttséget. Válaszában kifejtette, hogy a nemzet a választásnál hivatva van ítéletet mondani azok felett, kiknek kezébe sorsát letette. Nyugodt lélekkel várja ez ítéletet úgy is, mint képviselő, úgy is, mint miniszterelnök, mert mindkét minőségében az volt törekvése, hogy a haza ügyét szívén viselje. Nincs oka félni azok ítéletétől, kik tevékenységét objektíve és igazságosan bírálják.

Ezután a miniszterelnök meleg szavakban emlékeztet meg a szentgotthárdi kerületre, mely elsőnek szólította a közélet terére, ismerté ifjúkori céljait és ideáljait, látta őt az akkortól való küzdelemben és tanúságot tétet az iránt, hogy ugyanazokat a politikai elveket, ugyanazokat az igazságokat és célokat ma is változatlanul a magáénak vallja. Ma is azt tartja, mint harminc évvel ezelőtt, hogy az egységes magyar államot konszolidálni, fejleszteni, művelni és gazdagítani és szabadnak megtartani *csakis az igazi és határozott szabadelvű politika képes.*

Hogy mi az ő politikai irányzata, hogy mi az ő programja minden kérdést illetőleg, a magyar politika egészére és minden részére nézve, azt ő számtalan fejtegetésében, minden kérdésre őszintén, világosan és határozottan, kimerítő programnyilatkozatokban fektette le. Hogy ez irányban mit tett, azt kifejtetni ezek után nem tartja szükségesnek. Mindenki ismerheti az ő programját minden ízében, valamint azt a szellemet és módszert, amelylyel az ország ügyeit vezeti, aki három év óta figyelemmel kíséri az ő működését.

Rómában a bajnokot, mielőtt a prondra

lépett, hogy a babérért megküzdjön, a küzdelemre előbb felavatták. A szentgotthárdi kerület őt 34 évvel ezelőtti mandátumával a közélet bajnokává avatta. Az évek hosszú során át megújult bizalmat buzdításnak vette, ebből merített erőt, munkakedvet kötelességének teljesítésénél, hogy haladjon a kijelölt irányban. Ma ismét felajánlják neki a mandátumot, amit immár elismerés- és jutalomszámba vesz, örömmel és köszönettel fogadja azt s kéri a küldöttséget, hogy haladják tolmácsolja küldőinek.

A küldöttség fogadását ebéd követte. melyet a miniszterelnök adott a küldöttség tiszteletére. Az ebéd a miniszterelnök költői képekkel telt feköszöntőjében visszapiantást vetett felőlyt politikai párfutására s arra a viszonyra, mely közte és választói között ennáll. Kifejtette a politikai élet, a szabadelvű politika eszményeit, a magyar állam feladatait, a halgatótságot elragadó hasonlatokkal s azzal a szónoki erővel, amely az ő sajátja.

A miniszterelnökre *Lóskay Bekény* mondott szép és lelkes felköszöntőt.

Ujpestről jelentik a *Bud. Tud.-nak*: Az ujpesti szabadelvűpárt ma tartotta alakuló gyűlését a Colosseum nagytermében. A tisztikar megválasztása után a küldöttség bandériumtól kísérve ment el *Wolner* Tivadarért, a gödöllői kerület képviselője-öjtiért, hogy felkérje őt a programbeszéd megtartására. A termet közel hater ezer választópolgár töltötte meg, akik a beszédet nagy lelkesedéssel, zajos éjénzzsel fogadtak. A programbeszéd után még *Ilek Vince* a szabadelvűpárt ujjonnan választói elnöke, továbbá a 20 társelnök s a végrehajtó-bizottság 300 tagja üdvözölte a jelöltet A képviselőjelöltet óriási menetben, elén 100 eskősből álló bandériummal, kísérték a népesebb utcákon keresztül leirnatlan lelkesedés közepette lakására.

Széll Kálmánról írják: *Stréler* Alfréd volt országgyűlési képviselő a napokban tartotta meg beszámoló beszédét amelyet a nagy számban megjelent választók nagy tetszéssel fogadtak. A választók nevében gróf *Degeteld* Lajos pártelnök mondott a beszámolóért köszönetet mire az egybegyűlt és asztók határozatának alapján *Veres Ernő* berezeli birtokos Strétert a jelöltség ellagadására felkérte. *Stréler* megköszönte a biza mat és előadta programbeszédét, amelyben a szabadelvűség rendíthetlen hívének vallotta magát. *Széll Kálmán* miniszterelnökhöz és báró *Podmaniczky* Frigyeshez, mint az országgyűlési szabadelvűpárt elnökéhez üdvözlő táviratokat intéztek.

Az *eszterházi* kerület szabadelvűpártja ma délelben Kapuvár óterén jelölgyűlést tartott, melyen 600 választópolgár, köztük herceg *Eszterházy* Miklós és gróf *Cziráky* Béla főudvarnagyk voltak jelen. — *Baditz* Lajos közjegyző pártelnök *Haller* József hercegi jószággazdától ajánlotta jelöltnek. *Haller* lendületesen beszédben szabadelvű pártállását hangoztatta. A Széll-kormány hívének vallja magát és nagy elismeréssel nyilatkozott gróf *Károlyi* Sándorról is. Utána gróf *Cziráky* élesen elütte a néppárt törekvéseit. Eleinte — ugymond — az összes katholicusok nagy várakozással tekintettek a néppárt alakulása elé, később azonban *sajnálattal* tapasztalták, hogy a néppárt teljesen exkluzív politikai párttá lett, amely a legjobb katholicusokat két táborra osztotta. A néppárt törekvéseit semmikeppen sem helyesi. Bizalommal viseltetik a Széll-kormány iránt, mely a hozzáfűzött várakozásnak eddigi rövid működése alatt is igyekezett a legjobban megfelelni. Ezért melegen ajánlja a Széll-kormány programján álló *Haller* jelöltséget és lelvhvia a választók figyelmét arra, hogy maga herceg *Eszterházy* is ajánlja *Haller* a kerület iránti jóakarából. A gyűlés nagy lelkesedéssel fogadta *Haller* jelölését, akinek győzelmé Molnár apátát szemben nagyon valószínű. A gyűlés után báró *Bergnéli* fényes ebéd volt herceg *Eszterházy*, gróf *Cziráky* és *Haller* képviselője őlt tiszteletére.

A szentendrei kerület szabadelvűpártjának vssánap megtartott értekezletén *Luppa* Péter volt képviselő egyhangulag jelölték s ez alkalommal *Széll Kálmán* miniszterelnököt és báró *Podmaniczky* Frigyes, a szabadelvűpárt elnökét táviratilag üdvözölték. *Podmaniczky* a kerület pártelnökéhez, *Baross* Pálhoz a következő táviratot intézte:

Luppa Péter, pártunk megbízható, hű és szeretett tagjának jelöltségét örövendes tudomásul véve, üdvözletüket szívélyesen viszonzom.

Podmaniczky elnök.

Szilágyosmlyón néhány választó *Reich* Jenő óhajította fölépíetni *Ugron* Gábor elen és ehhez *Kossuth* Ferenc támogatását kérték, amire *Kossuth* Ferenc a következő táviratot küldte:

Láng József, *Szilágyosmlyó*. Felkérésükre válaszulom: *Ugron* Gábor más párt vezére de fényes szónoki tehetsége a magyar parlament díszese válik. Sajnálom tehát, de ellene jelöltet nem támogathatok. *Kossuth*.

A nagybícséri kerület szabadelvűpártja küldöttség után kérte fel *Cseőrgheő* Gyula kereskedelemügyi államtitkár a kerület mandátumának elfogadására. Az államtitkár ma kerületébe utazott és holnap tartja meg programbeszédét.

Károlyi-Erdődről táviratozáik: *Dr. Ragályi* Lajos, a krassói kerület szabadelvűpárti képviselőjelöltje, ma tartotta itt programbeszédét nagyszámbú választóközönség előtt. *Széll Kálmán* miniszterelnök programja feltűlen hívének vallotta magát, ídképpen a gazdasági helyzetet világította meg.

Magyarországon ugymond, az iparos- és kereskedősztály ítéletének emelkedése a mezőgazdák szégyensége mellett nem képzeltető. Nem osztályérdekeknek önző hajszolása tehát a mezőgazdaság érdekében előtérbe állítása. Szóló a parlament néhány tagjával s több szakérővel együttesen a parlamenten kívüli is azon ládazdik, hogy egy országos mezőgazdasági hitelbank létesüljön, amely a mezőgazdák terményeire és marhaállományára rövid lejáratú kölcsönöket adjon. Egy külföldi pénzcsoport már hajlandónak nyilatkozott 60 millió korona airtközvével egy mezőgazdasági hitelbankot alapítani azon esetre, ha *Márk Márkus* magyar közgazdasági író rendszer elfogadtatik, a melynek tárgyát a mezőgazda udvarának közraktári jelleggel való felruházása képezi. E rendszer értelmében minden költségben hivatalbóli községi termelés- és nyájnyilvántartási évkönyvekre vonának felállításandók amelyekbe a gazda kívánságára annak függő vagy már betakarított termése, illetve marhaállománya bevezetendő. A kölcsönvenni szándékozó gazda az e célból a kölcsönvevőkből szervezendő községi mezőgazdasági közraktári választmánynál bejelentvén kölcsönvételi szándékát, ez a terményt, illetve a marhaállományát a rendszeresített községi becslésök által megbecsülte és a becslési okmány alapján a bank a gazda betakarított mezőgazdasági terményei és a marhaállománya értékének tetejé erejéig a lábon álló termésnek pedig értéke 20%-a erejéig folyósítja a kölcsönt. Ezen bank a jegybank mindenkor kamatlábatához viszonyított, fix kamattal dotált 3—4, illetve 6 havi lejáratú mezőgazdasági közraktárjegyeket bocsát ki, amelyeket a jegybank nagyobb megnyvággal fog eszkömpálni, mint a jelenlegi warransokat, mert ezen rendszer értelmében egyáltalán kimondaná a törvényhozás, hogy a községi termelés- és nyájnyilvántartási évkönyvekben évente hivatalosan összeírt és a mezőgazda birtokában megmaradó, de az itt tervbe vett Országos községi mezőgazdasági közraktári hitelbank javára zálogként leköötött ingóságokra nézve; ennek az országos hitelintézetnek oly jegerős zálogjog biztosított, mint amelyen zálogjogot biztosított a törvény a végrehajtónak a bíróság leoglalt, de a végrehajtást szenvedettnek birtokában hagyott ingóságokra nézve.

Ezen intézmény életléptetésével megtakaríthatók a mezőgazdák azt az összeget, amelyet eddig az által vesztettek vagy gabonájukat és marhaállományuk egy nagyobb részét kénytelenek voltak ózskor egyszerre a piacra dobni, miáltal az árakat lenyomták; elejét venné továbbá ez az intézmény annak, hogy a gazda, mint eddig, kénytelen legyen gabonáját és összes terményét, valamint marhaállománvának egy nagyobb részét a neki neucsak hasznót nem hozó hanem kárt okozó ősi nyomott áron eladni. Ilyképp emelven a mezőgazdaságnak s ezzel együtt az iparnak és a kereskedelemnek a jövedelmét, ezzel magában az országban foglgyasztási piacti teremtene.

Ez országos fontosságú s a mezőgazdasági hitelkérdést megoldandó rendszerre az előkészítő-bizottság már kikérte egy beadványban *Daranyi* Ignác földmívelésügyi miniszter figyelmét s tekintve azon, minden gazda elismerését méltán kiérdemlő böles körültekintést és buzgalmat, amelylyel *Daranyi* a gazdasági kérdéseket intézi, nem kétekedik szóló abban, hogy ez az intézmény rövid idő alatt a megvalósulás stadiumába fog jutni. A programbeszédet a választók nagy tetszéssel fogadták.

Kolozsvártól az Ugron-párt jelöltjei, *Bartha* Miklós és *Bartók* Lajos ma délután tartották meg programbeszédüket. Előzetesen a *Kossuth*-párt és Ugron-párt kimondotta, hogy ezuttal együtt fog szavazni. *Bartha* lemondott ezután a jelöltségéről *Bartók* javára, aki a második kerületben lép fel. Az első kerületben *Hegedüs* Sándor minis-terrel szemben az ellenék nem állt jelöltet *Mint*hog *Hegedüs* Sándor *Kolozsvárt* pártközönség nélkül általános tiszteletben áll biztostra vehető, hogy szülővárosa egytáangul adjaneki a mandátumot.

Az udvardi választókerület küldöttsége tegnap felkereste O-Gyallán *Feszty* Béla eddigi képviselőt és mástétezer alarással bizalmi nyilatkozatot nyujtott át neki és felkérte, hogy ujbl fogadja el a jelöltséget. *Feszty* azt előadta és nagy tetszés mellett mondta el beszámoló- és programbeszédét. Ezután *Glatz* József udvardi esperes-pébanos, *Morócz* Mihály gyallai reformatus lelkész és *Molnár* Gáspár gazda beszéltek s mindannyan hangsúlyozták, hogy a választók párt- és telekezeti különbség nélkül általános bizalommal sorakoznak *Feszty* mellé. *Széll Kálmán* miniszterelnököt és báró *Podmaniczky* Frigyes táviratilag üdvözölték.

A toronaijai kerületben *Hevessy* Bertalan nagybirtokos szabadelvű programmal lélepett *Putnoky* Mór *Kossuth*-pártival szemben. *Hevessy* megtartotta már programbeszédét is.

A margittai kerületben a *Kossuth*-párt jelöltje, *Szathmári* Mór, vasnap tartotta programbeszédét, hét ón pedig megkezdte körutját kerületében. Kisértében a párt több tekintélyes tagja van. Mindentűn, ahoi megíordul, a választópolgárság nagy lelkesedéssel fogadja E kerületben igen heves küzdelemre van kilátás mert *Orley* Kálmán szabadelvűpárti pártja is igen erős.

Csikszereddán *Molnár* József lépett fel szabadelvűpárti programmal. *Molnár* Ugron párti program két ciklusát el képviseleti a kerületet. Ellenjelöltje dr. *Fragor* Ignác függetlenségi párti, kit az összes ellenzéki pártok támogatnak.

A fehértemplomi kerületben a nemzetiségi izgatás mind veszedelmesebb jellegűt. Az agrár szabad-elvű szerb Pescha Miklós párhívei most már a kormány ellen foglalnak állást a szerb kongresszus egybe nem hívása miatt s jelszó lett, hogy *magyar ember nem képviselheti a nemzetiségi kerületet*. Az izgatás most már nem a szabadelvűpárt és annak jelöltje, Szivák Imre ellen hanem a magyar állam egysége és a nemzetiségi béke ellen irányul. Verekedések, büntető feljelentések egymást érik. Magának a jelöltnek szerb programjában a kérdés úgy van feltéve: „Mit szólnának Nagy-kikinda, Beseierek és Ujvidék, ha ti, szerbek, egy magyart jelölnek ismét képviselőtökül? Mindenesetre a hatóságok s főképp most már a kir. ügyészség figyelmére méltó e pánszerb mozgalom.

A lipcsei kerületben dr. Fűzőp Bélával szemben ma a szabadelvűpárti választóknak mintegy ötszáz lelkes értekezlete dr. Strausz Adolf ismert író s a Balkánviszonyok egyik legtapasztalható ismerőjét léptette fel. Dr. Strausz Adolf mindárt meg is tartotta programbeszédét melyben nagy tetszés közben feltegette annak szükségét hogy ne csak Nyugot felé koncentrálnak erőnket védekezés céljából, hanem Kelet felé forduljunk gazdasági érdekeink kielégésére. Beszédé további során nagy hatással fejtette a szabad-elvű politika feladatát s ő maga a Széll Kálmán lelkes hívének vallotta magát. A választók a programbeszéd után utcaszerte zenezszóval tüntettek a jelölt mellett, kinek zászlóit mindenfelé kitűzték.

Az akasztali kerületben egyedüli jelölt Légrády Károly, mert Deésy Zoltán alispán ma visszalépett. Légrády a kerületben tartózkodik s megválasztása egyhangú lesz.

Az aranyosmárházi kerületben Lincz Lajos a néppárti jelöltje, ki már egy hete járja be kerületét. Programbeszédét nagyszámu választópolgár hallgatta végig.

A sövendi kerület szabadelvű választópolgárai Székelyudvarhelyen tegnap népes értekezletet tartottak, melyben Ugrocs Jánost jelölték, ki már két cikluson által képviselte a kerületet.

Deveszerben Pekár Gyula szabadelvűpárti jelölt ma tartotta meg programbeszédét nagy közönség előtt. A világi járásban Zselénky gróffal szemben Edvi Ilés László kamarai titkár szintén szabadelvű programmal lépett fel Borosonó Solymossy Lajos bárónak ellentéte, Petkovics István szintén szabadelvű.

A récsi választókerületben szabadelvűpárti programmal Majthényi István is lépett fel. A jelöltét Rudnay József pártinők bejelentette Podmaniczky Frigyesnek, aki válaszában tudomásul vette Majthényi jelölését s azt a végrehajtó-bizottságnak be fogja jelenteni.

A stornai kerületből írják nekünk, hogy Fekter néppárti jelölt, dr. Komlóssy ellenjelöltje, ma visszalépett.

A marosvásárhelyi szabadelvűpárt ma tartotta jelölti közgyűlését. Az első kerületben Szentmarjai, a másodikban Geréb János a jelölt. Mind a ketten megtartották már programbeszédüket.

A kunszentmártoni kerületben a szabadelvűpárt dr. Baghy Béla ördöbrókosként lépett fel jelöltnek. Baghy Béla a kerület legtöbb községében már megtartotta programbeszédét s pártívei mindenütt lelkesedéssel fogadták.

Székelyudvarhelyen erős küzdelmet folytat dr. Györfly Gyula szabadelvű a néppártal szemben, amelynek azonban nincsen tája a józan székely nép között.

Az egri mandátum. Egerből ötven tagú küldöttség járt tegnap Lukács László pénzügyminiszternél, hogy neki a kerület jelöltségét újból töltsék. A miniszter azonban a jelöltséget nem fogadta el s okait a következő beszédben fejtette ki:

T. uraim! Nagyon köszönöm a szíves kitüntetést melyben részesítették az által, hogy ismét engem jelölték. Nagy elégedéssel veszem ezt tudomásul. Első sorban is pedig azért, mert a most választásnál az országgyűlési szabadelvűpárt ellenfeleit el akarták bűnteni ama nézetet, hogy a szabadelvűség Egerben gyökeret nem verhet. E jelölés azonban hatalmas ellenmondása annak és tényleg bizonyított arra nézve hogy a szabadelvűség Egerben igen gyökeret vert, sőt miként az eredmények mutatják, hatalmas akcióra is képes. De elégtétel ez számomra nézve is, mert igen sok támadásnak voltam kitelve azért, hogy Eger város mandátumát fogadtam el a részvevők szemében. Hogy miért tettem ezt, arról beszélnem nem szükséges mert a képviselőnek nem kell bővebben indokolnia miért fogadja el az egyik és miért nem a másik mandátumot. De én el fogadtam Eger város mandátumát azért, mert haladatlanság lett volna azt visszatartani azokkal szemben, akik a szabadelvűséget ott oly s.é.ép. diadalhoz jutatták. De el fogadtam másodszor azért mert azt hittem, hogy sikerülni fog nem szolgálatot tenni a városnak. Remelem hogy méltányos eljárásai sikerüljenek megszüntetni ama meghasonlást mely ott s. nos ha nem is a politikában de a társadalmi életben lábra kapott. E célelérére igyekeztem és ennek elérése reményem tettem meg mindent.

Hogy képviselői feladatokat miként tel esítettem úgy hiszem, arról itt önöknek nem szükséges külön beszámolnom, hiszen nyitva áll az ország előtt és éppen úgy tudják azt önök is. Mindazt, amit tettem, csak közérdekből és Eger városának érdekében tettem melleslegéből soha egy mákszemnyit nem tettem.

De igyekeztem az akadályokat elkerülni s éppen ezért társai az udvariasság gyanújának tettem

ki magamat. Azért nem akartam, tisztelt uraim, megjelenni Egerben, hogy a társadalmi béke meg ne zavartassék. Mi volt oka annak, hogy a kitűzött célt el nem értem? — nem kutatom. De az a gondolat, hogy a személyem volt az oka, hogy a célt elérni nem lehetett elég volt nekem arra, hogy elhatározzam, miképp, ha eljő az az idő, létreállok az utból s átadom helyem annak, aki szerencsésebb lesz azt keresztülvinni.

Ezért, tisztelt uraim, bármily nagy szoroségek és kitüntetések érzem az önök megtisztelő jelölését, hogy Eger városát képviseljem, éppen a fenti okok alapán nem tehetem s ezért a jelöltséget el nem fogadhatom. És most már nem tehetek egyebet, mint hogy mint képviselő bucsut vegyek önöktől s köszönetet mondjak mindazoknak, kik szemérvemet s ügyünket támogatták szívesek voltak. Kérem, tartanak továbbra is jó emlékeztükben, miként az a baráti érzetem mely minket összetűzött, ezután is megmarad nálam. Maradnak meg továbbra is a szabad-elvű eszmék lelkes bátor bajnokai s támogassák ezután is annak zászlait. S annak reményében, hogy aki utáram fog követezni, több, hasznosabb alkotást lesz képes előmutatni az önök érdekében magamat ismételve jóindulati emléktükbe ajánlva, kívánom, hogy az Isten éntesse önöket!

Az egri szabadelvűpárt a miniszter visszaépése folytán legközelebb pártgyűlést tart, amelyen az új jelölt személyében történik megállapodás.

Választási naptár.

Október 2-ikán választ: Abauj-Tornamegye (7 kerület), Alsó-Fehérmegye (4), Aradmegye (7), Arvamegye (2), Baranyamegye (7), Barsmegye (3), Békésmegye (2), Bihar megye (12), Brassó megye (2), Borsodmegye (6), Csanádmegye (2), Csikmegye (4), Esztergom megye (2), Fejérmegye (5), Gömör-Kis-Hontmegye (6), Győr megye (3), Hajdú megye (3), Háromszék megye (4), Hunyadmegye (6), Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye (6), Kolozsmegye (4), Komárom megye (4), Krassó-Szörénymegye (7), Liptó megye (2), Máramaros megye (6), Moson megye (2), Nagy-Küküllő megye (4), Nyitra megye (11), Pest-Pilis-Solt-Kiskun megye (11), Pozsonymegye (8), Sáros megye (6), Somogy megye (8), Sopron megye (6), Szabolcs megye (5), Szeben megye (4), Szepes megye (6), Szilágy megye (6), Temes megye (9), Tolnamegye (6), Torda-Aranyos megye (4), Torontálmegye (11), Trencsén megye (8), Turóc megye (2), Ung megye (2), Ung megye (4), Vas megye (10), Veszprém megye (6), Zalamegye (9), Zemplén megye (5).

Városok: Budapest (9), Arad, Baja, Bánffy-Hunyad, Besztercebánya, Békés, Békés-Csaba, Czegyéd, Debreczen (3), Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyulafehérvár, Gyula, Hajdú-Böszörmény, Halas, Jászberény, Kecskekmét (2), Kolozsvár (2), Komárom, Körömcébánya, Liptó-Szent-Miklós, Makó, Maros-Vásárhely (2), Nagv-Kőrös, Nagy-Szilócs, Orláthalu, Papa, Pozsony (2), Rózsahegy, Seps-Szent-György, Sopron, Szamosújvár, Szarvas, Szeged (2), Székesfehérvár, Szombathely, Temesvár, Ujvidék, Vizakna, Zenta, Zombor.

3-ikán Beregmegye (4), Borsodmegye (6), Fogarasmegye (2), Hevesmegye (5), Szatmármegye (8), Udvarhelymegye (3), Zólyom megye (3).

Városok: Abrudbánya, Brassó (2), Breznóbánya, Erzsébetváros, Hódmező-Vásárhely, Kassa, Körömcébánya, Miskolc (2), Nagy-Kikinda, Nagyvárad, Nviregháza, Szatmár-Nemeti, Sebecsbánya, Székesfehérvár.

4-ikén: Hontmegye (3).

5-ikén: Városok: Gyula, Kézdivásárhely, Nagybecskerek, Szabadka (2).

6-ikén: Városok: Fiume, Szentes, Versecz.

8-ikén: Város: Fegyverhaza.

10-ikén: Város: Csongrád.

KÜLFÖLD.

A szerb trónörökös. Makoasul élt az a hír, hogy Sándor szerb király Draga királyné erős befolyására fiatalabb sógorát akarja megtenni Szerbia trónörökösévé. Ugy volt, hogy ennek a proklamálása tegnapelőtt lesz meg, a királyné születésnapján. Már az a tény, hogy az aznap megjelent hivatalos lapban egyetlen szó sem volt arról a proklamálásról s a hivatalos lap mindössze csak a skulptúra összehívását jelentette, előjele lehetett annak, hogy a trónörökösödés rendezéséről nem történik majd semmi. És bizonyára a dolgonak a híreselt módon való elintézéséből nem is lesz semmi. A szerb nemzet nagy súlyt helyez arra, hogy az Obrenovics-ház kihalása esetére épségben maradjon királyválasztó joga s az olyan alkotmányterítéshez, amelyen a tervezett trónörökös-állítás lett volna, aligha akad minisztérium, amely a felelősséget elvállalja. A szerb nép, amikor elviselte

királyának polgári körből való házasságát, királyhűségének és tiszteletének legszebb példáját mutatta, de már Draga királyné hadnagyi-öccsének trónörökösévé való emelése nem járhatott volna nagyobb, sőt végzetes veszedelmek nélkül. Azonkívül az európai hatalmaknak is lett volna szavuk az esethez.

A kínai francia expedíció hazakereste. Marseilleből jelentik hogy Voynon tábornok, a Kínában volt francia csapatokkal ma odaérkezett. A lakosság és a hivatalos világ nagy ünneppel fogadta a hazakeresztet. Loubet köztársasági elnök Sylvestre ezredessel gratulált a tábornoknak és katonáinak. Lanessan tengerészeti miniszter személyesen üdvözölte a tábornokot s megdicsérte a katonákat és tengerészeket vívő, kitartó mértékletes és embérséges magok-viseletéért. A miniszter kiemelte beszédében, hogy a kínaiak szívesen fordulnak oltalomért a francia csapatokhoz, amelyeknek előzékenységét nagyrabecsülik, azután meleg szavakkal emlékezett meg az elesettekről és azzal fejezte be beszédét, hogy a hadsereg és a haditengerészet a demokratá Franciaországhoz méltónak bizonyult. Voynon megköszönte a dicsőreget s nagy elismeréssel szölt Pottier és Doumer tenger-nagyokról. Voynon tábornok a Temps egyik munkatársa előtt, aki Walderseevel való viszonyáról kérdezősködött, így nyilatkozott:

Waldersee nagyon érdemes és nagyon értékes ember. A kormánytól kapott utasításomban az volt mondva, hogy Waldersee kiváló képességeinél fogva nemokára nagy tekintélyre fog szert tenni az idegen tábornokok tanácsában. Csakugyan így is volt. Mindig egyetértésem jártunk el. Waldersee az én odaadó támogatásomat is elismerte. A németek és franciák között bensőbb volt a viszony, mint más hatalmak katonái között. A két nemzet csapatai közösen végezték hadműveleteket. A legénység fraternizált egymással, habár a tisztek mindig kissé tartózkodók voltak is egymás irányában.

Csun herceg. Csun herceg, a kínai császár öccse ki azért jött Európába, hogy a német császárt megkövesse s ki hosszabb ideig akart itt maradni, sőt Amerikába is szándékozott, immár hazafelé készül. Ezelelt egy héttel távirati utasítást kapott Pekingből, hogy németországi küldetésének befejezte után azonnal térjen vissza egyenesen Kínába. A herceg tehát nem fogadhatja el a más udvaroktól hozzáérkezett és még várható meghívásokat s le kell mondania arról is, hogy Németországban még néhány hétig tartózkodjék. A Genuából Kínába menő Bayern német postahajón máris rezerváltak a herceg és kísérete számára helyeket október 1-ére. A herceg misszióját most egy sor bucsu-bankett fogja hivatalosan betegezni. Az *Ostasiatische Correspondenz* írja, hogy a herceg sietős hazatérése nem csupán kínai beolásra vezetendő vissza. A herceg Németországban több utazást szándékozott tenni s ezeket német részről nem látták szívesen. Hogy miért, azt a *Correspondenz* nem tudja megmondani mert az, hogy a herceg kirándulásai már-már diadal-utakká kezdtek válni, nem elegendő ok.

A fokföldi háború.

Budapest, szeptember 26.

Lassankint az angolok is föl fogják ismerni, hogy lehetetlen befejezni ezt a háborút, mely máris százszorannyi áldozatukba került, mint amennyire el voltak készülve, a nélkül, hogy csak közel is jutottak volna a befejezéshez. Dél-Afrika Anteusai, ahányszor az angolok azt hiszik, hogy földre verték őket, mindannyiszor új erőre kapva kelnek föl s ha az angolok annekáltalnak jelentették ki a két köztársaságot, most ők annek-tálják a Fokföldet s az egész hadjáratot is odateszik át, hogy hazajök továbbí pusztulásának elejét vegyék. A Fokföldről, mint egy újabb hadjárat szünetéről igen figyelemreméltó fejtegetéseket közöl a *Daily Express*ben dr. Conan Doyle, az ismert író, ki az imént adott ki egy igen tárgyilagos munkát a délafrikai háborúról. Nézete szerint a Fokgyarmatban a veszedelem a legnagyobb. A háború elején a gyarmat északi részében lakó hollandusok kilenczöd részre átpártolt a boerokhoz s ha a boerok az egész gyarmatot fölkelésre bírhatnák s De Wet és Delarey megjelennének a gyarmat középrészében, a háború még két esztendőig is eltarthat. Egy mai londoni táviratunk pedig megerősíti, hogy a hadjárat minden jel szerint a Fokföldre tetetik át s a Krüger elnökhez érkezett tudósítások szerint a fölkelés egyre terjed, úgy hogy eddig mintegy 15.000 fokföldi hollandus áll fegyverben. Ezeket az adatokat az egész angol lapok tudósításai is megerősítik. Ezzel szemben ugyancsak az angol lapok adatai szerint Lord Kitchenernek 200.000 ember áll rendelkezésére; de ez a rengeteg haderő úgy van elosztva az egész délafrikai területen, hogy egy helyre nagyobb tömeg semmiképp sem vonható össze. A boer vezérek, akik mozgalmaikban épp oly gyorsak, mint óvatosak, valószínűleg csak úgy játszanak a szétszört angol hadakkal.

Az *Amsterdamer Courant* című hivatalos lap *Bothán*nak a következő táviratát közli, amelyet a lourenço-marquezi portugál táviróhivatalban adott fel:

Mondják meg a mi tiszteletreméltó Krüger elnökünknek, hogy isten meghallgatta az ő és elhunyt felesége imáit, amelyeket az Örökkévaló lábai elé borulva rebegett. Két hét alatt tizenhét-szer ütköztünk meg az angolokkal és mindannyiszor győztesek maradtunk. Ugy a natüi határon, mint a Fokföld belsejében megfutamítottak az angolok, habár néhány nappal ezelőtt paranosokuk azzal dicsekedett, hogy katonái legyőzhetetlenek. Bloodriverport mellett tíz darab kiskaliberű ágyút foglaltunk el és kétszáz loglyot ejtettünk, nem számítva a sok halottat és sebesültet, akikkel be volt borítva a csatatér.

A mi ismert barátainktól új és elegendő pénzbeli segítséget kaptunk. Bizalmunk rendíthetetlen. Mindenütt olyan emberekre akadunk, akik készek nekünk segíteni. Mindinkább bízunk az általános fölkelésben, amely ellen az angolok nem lesznek képesek küzdeni, ha kétszerannyi katonájuk lesz is.

London, szeptember 26.

A *Daily Chronicle* washingtoni levelezője arról értesül, hogy ha Krüger az Egyesült Államok új elnökéhez, Roosevelthez küldöttéget menesztene, az eredménytelen lenne. Roosevelt el van rá határozva, hogy az Unio a délafrikai háború kérdésében továbbra is semleges marad. Krüger az Egyesült Államoktól épp oly kevésbé várhat segítséget, mint az európai országoktól.

Hága, szeptember 26.

Fischer a boer küldetés vezetője Scheveningenből Brüsszelbe utazott. Krüger elnök nem szándékozik a telet Németalföldön kívül tölteni, hanem Hilversumban marad, ha csak valami váratlan esemény nem jön közbe.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

HIREK.

Az ujság-moly.

A jó vicere sokáig visszaemlékeznek az ember. Jó pár esztendeje lehet például annak, hogy a müncheni Fliegendében egy olyan urat láttam megrajzolni, aki sok ujságot szeret olvasni. Minthogy azonban ilyen kávéházi vendég sok akad, azzal segít magán, hogy miután összehordta magának a halom ujságot, képeset, képtelent vegyesen, ráülteti az oszlopra a kutyuskát. Micsoda kutyuskát! Csupa méreg az a dög. Ha fölhuzza a felső ajkait, iszonyu fogor sorakozik ki alóla, a féle rettenetes kutyafogak, amelyek keresztülharapják a csontot. S a pofája maga a szemtelenség... Buta, az orra tömpe, rosszindulatu és lelketlen... Ez alól a bestia alól ugyan senki emberfia nem huz ki még csak egy hitvány Gartenlaubét se... Ez az ur nekem akkortáiban roppantul megtetszett. Ő a kalózkirály, a modern Rinaldo Rinaldini. Husz fillért fizet egy eszébe lörtyért és egy délutánom át ő a kérielhetetlen hatalom a kávéházban ujság dolgában. Ő, meg az az orroncsapott kutya... Körül pedig ásit a sok vendég s vékonypénzü diurnisták lesik, hogy mikor tetszik leszállani a kutyának a mult hét irodalmi termelésének tetejéről. — S a multkoriban viszontláttam ezt az urategy budapesti kávéházban.

A kutyája nem volt vele, de annál kutyább kedvében volt ő maga. — Pincér, az Illustrirt kértém, a Leipzigert, nem hallja? Te kölyök, hol a Bombe meg a Floh? Hány-szor kérjem? Adjanak még egy kis feketét ehhez a kávéhoz! Az ember stammgaszt, aztán mégse találják el a guszutaszt. Cukrot is. — Kérem a Hetet, az Uj Időket, a Vasárnapit, az Istókot, a Jankót és a Kakast. Meg a bécsieket. Nem láttam még az Extrablattot meg a Wiener Salont, meg a Neue Fliegendét. Csak tedd ide, öcsém. — Igen, kérem, el van foglalva. — Hol az Illustration meg a London

News meg a Buch für Alle? Tegye csak ide, majd ellapozgatók benne. Azt se bánom, ha egy pár vidéki lapot ad. Komáromi vagyok, hát nem tudja, hogy komáromi vagyok, hát hol van a Komáromi Szemle? ...

S ha pedig azt hiszik, hogy ez a dolog tulságosan meg van világitva, hogy amit itt irtam, az voltaképpen torzkép, amiből rá lehet következtetni az igazira, hát csalódnak. Ez így igaz, ahogy meg van írva. (Tanum rá akármelyik budapesti kávé.) A panaszuk tudniillik ezeknek az uraknak, hogy akármicsoda summát is áldoznak esztendőnkint ujságra, még se elég. Az egyik vendég bőségesen el van látva olvasnivalóval, a másiknak pedig semmi se jut. Az egyik vendég tudniillik összeszedogeti az ujságokat, mindet s aztán teljességgel nem törődik azzal, hogy mit csinál a másik, úgy hogy a tizenhárom krajcár ára pikolójával tizenhárom forinttal fölérő bosszúságot okozott a kávésnak. Ő olvas és olvas rendíthetetlenül. És tudják-e, kérem szépen, hogy első sorban kik a kávéházak ujság-molyai? Az asszonyok. Az a bizonyos speciális budapesti — no meg bécsi — spécies, amely délutánonként ellepi a kávéházakat s körülbelül csekély negyven-ötven képes ujságot eszik meg és egy kiflit és a gyerekekkel egyetemben egy kávét is, amit ide-oda különböző eszékbe, pohárkába töltögetnek, aztán tejjel és azután kávéval föleresztenek — s végül borralaló nélkül fizetnek ki.

Azt kéri tölem egy kávé levélben, hogy mit csináljon. Az ujságszámlája ez idő szerint is már majdnem ezer korona havonként. Többet nem áldozhat erre a célra. Ezt is alig bírja. S a nagy summa mellett néha még se tudja kielégíteni mindenkinek az igényeit. Bosszankodva mennek el a vendégek. Két óra hosszáig várt az egyik az Uj Időkre s nem tudta megkapni. Az ujságba befektett pénze az alatt a két óra alatt nemcsak hogy nem gyümölcsözött, hanem kárt csinált neki. Valaki mellett egy széken, felülről számítva a harmincadiknak pihent az ujság a többi huszonkilenc alatt s a valaki mérgesen mordul rá a pincérre, ha csak közeledik is. Hát mit csináljon? Az a valaki tudniillik szintén pénzt hoz a kávéházba, csak azt nem tudja méltányosan megítélni, hogy a pénzért mennyi ellenszolgáltatásra számíthat... Hát nem szeretné megharagítani, a másikkal, a többi vendéggel is jó lábon élne és több ujságra nem telik a budgetből... Hát mit csináljon?

Nem új a kérdés s azt se mondom, hogy a felelet új. Tessék a tulságos követeléssel szemben leszállítani az ujságkészlétel. Tizenkét-ezer korona helyett adjon ki háromezer koronát ujságra. Tartsen néhány nagy politikai fontossággal beszélő külföldi napilapot és a hetilapok közül is csak a drágábbakat, a publikumnak megközelíthetlenebbeket. S aztán, aki akar ujságot olvasni, majd elolvassa a maga pénzén. És a vendégek kieserélgetik egymás közt a lapjaikat s rövidesen megszokják azt, amibe bele szoktak már a nyugaton, hogy egy kapucinerhez nem dukál ötven képes és harminc napilap. Egy kicsit haza is beszélék ezzel. Mert mi az ujságon elveszítettünk egy nagy publikumot, amely a pikolóért járó tizenhárom krajcárba tudja be az ujság árát is, de nyerünk egy másik publikumot, amely az ujság árát nekünk fizeti meg. Tessék elhinni, hogy ez se volna éppen nagy igazságtalanság.

Öszintén szólván azonban, nem várom önöktől azt, hogy ráhatározzák magukat a reformra. Nagy a verseny, s ebben csak a panasz egyöntetű. Folyton és folyton egy és ugyanaz. Ha azonban valami közös munkáról volna szó, akadémikusokká lesznek a kávé-sok is. Véletlenül van erre tapasztalatom is. Hogy a borralaló-osztás és szedés csunya dolgát hogy lehetne elintézni, azt én megbeszéltem már husz kávéval is s mindenkinek tetszett az idea. A kiviteltől azonban min-

denik megijedt. — Igen, ha a szomszéd kezdené... Csak hogy a szomszéd se kezd... Kezdeni egyáltalában nem kellemetes...

(Th.)

Budapest, szeptember 26.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Gróf Lónyay Elemérné, mint Bécsből táviratozzák, október 10-ikén a hetzendorfi kastélyba költözik, amelyet a királyné ajándékozott neki.

— **Vilmos császár Vystytenben.** Már megemlékeztünk arról, hogy Vilmos császár a napokban személyesen vitte el Vystyten orosz határvárosába azt az ötezer rubelt, amelyet a cár adott át neki a végből, hogy a városka tüzkárosultjához juttassa. A császárnak erről a kirándulásáról újabban a következő részleteket írják: Vilmos császár lóháton ment Vystytenbe. Mikor odaérkezett, a lakosság egy része, zsidóünnep lévén, a zsinagógába tartott. Mikor a császárt ötödmagával a nép bevonulni látta, összegyűlekezett a piactéren. A császár aztán beszédet intézett a néphez, melynek végén kezét fogott a város elüljárójával s arra kérte, hogy igazságszan oszsa szét a cár adományát. Azután a nép üdvözlő kiáltásai közt a császár visszalagolt. Mikor a határon áment, a szalutáló orosz határhoz e szavakkal üdvözölte:

— Jó egészséget, fiuk!

— **Széchenyi István emléke.** Széchenyi István születésének most lesz a százötödik évfordulója. Az egyetemi ifjuság nemzeti pártja október közepén nyilvános, nagy emlékünnepet rendez Széchenyi emlékének. Az ünnepet az Egyetemi-Kör retorikai és irodalmi osztálya rendezi a tudományegyetem disztermében és meghívják a főváros közönségét is.

— **Az Országos Képtár új igazgatója.** Az Országos Képtár kormánybiztosát, Kammerer Ernőt, a király — mint a hivatalos lap mai száma közli — kinevezte a képtár igazgatójává és az új igazgatónak egyszersmind a miniszteri tanácsosi címet és jelleget adományozta. Igaz érdemek méltó jutalmazása ez a kinevezés, amely a magyar művészet egyik legbuzgóbb munkását érte. Kammerer Ernő finom ízlésű művészlelek, aki az Országos Képtárnál válságos időben fogott munkához és lelkeségével, művészi tudásával elsimította a zavarokat, rendet teremtett az ország nagyértékű képgyűjteményében és helyes irányt jelölt, hogy miképp szolgálhatja a képtár legsikeresebben célját, a művészi ízlés fejlesztését s a szép kultuszát. Nemsokára díszes otthona lesz az Országos Képtárnak az új Szépművészeti Múzeumban, az átmeneti állapotoknak végleges megszüntetését jelzi Kammerer kinevezése, amely sikerekkel biztató kezdete a képtár új érájának.

— **A pápa egészsége.** Rómából táviratozzák: A *Tribuna* ma azt írta, hogy a pápa gyengélkedik. E jelentés nyomában aggasztó hírek terjedtek a szent atya állapontjáról és azok csak akkor oszlottak el, amikor este az *Italie* megcáfolta a *Tribuna* híreit. Az *Italie* szerint a szent atya néhány nap óta ugyan nem mondott misét és későbbben keit fel, mint rendszeren, de ez csak azért volt, mert nyugalomra volt szüksége, ami egy kilencvenkétéves agastyánál érthető. A pápa egészsége annyira kielégítő, hogy környezetete már a szent atya papi jubileumának előkészületeivel foglalkozik.

— **Frigyes császárné szárkofágja.** Begas Reinhold, a nagy német szobrász, már a nagy mintáját készíti Frigyes császárné szárkofágjának. Ezzel a munkával a mester a tavaszig elkészül s akkor márványba faragják a szárkofágot. Egy német lap azt írja, hogy Frigyes császárné végrendeletileg megadta, hogy szárkofágját görög márványba faragják és Konstantin görög trónörökös, aki tudvalevőleg veje a boldogultnak, válassza ki arra, hogy a márványt a művész rendelkezésére bocsátja. Frigyes császár szárkofágja felhő karrarai márványból készül és attól félnek, hogy a két mű különböző színű tónusa kedvezőtlenül hat. Ily körülmények közt megfontolásra érdemesnek tartják, vajjon ne faragják-e karrarai márványba a boldogult császárné szárkofágját is. Természetesen ebben a kérdésben Vilmos császár fog dönteni.

— **A nagyvezír beteg.** Konstantinápolyból jelentik, hogy a legutóbbi minisztertanácsos *Hailü Rifat* basa nagyvezír hírtelen annyira rosszul lett, hogy a teremből ki kellett őt vinni. Az orvosok megállapították, hogy a nagyvezír betegségét kimerülés és az agggkorrall járó nagy gyöngeség okozta. A szultán a nagyvezírnek hosszabb szabadságot adott s helyet-

lesztésével Abduraman pasa igazságügyminisztert bízza meg.

Budai Goldberger Károly temetése.

A gyászoló család nagy fájdalma, a tisztelők és barátok sokaságának mély részvétele kísérte ma utolsó útján, ki a temetőbe budai Goldberger Károlyt, az országzserte tisztelt budai Goldberger-család nemesszívű neszatorát. Csak e szomorú alkalommal tűnt ki igazán, mily általános szeretet környezte a boldogultat és mennyire tudta méltányolni a főváros közönsége az elhunyt öreg ur fáradhatatlan munkásságát, emberbaráti nemos törekvéseit. A Teréz-kört 6. számú házban gyűlt össze a gyászoló közönség olyan imponáns számban, hogy a széles utvonalon egy részt teljesen lefoglalta. A végítzestessre zászlók alatt vonultak ki mindazon jótékony egyletek, amelyek a megboldogult jó szívének sokat köszönhetnek. A fekete posztóval emeletnyire bevont udvaron az elhunyt nyolc fián és kiterjedt családjain kívül a ravatal köré gyülekeztek: a Pesti izz. hitközség elnöksége, élen Kohner Zsigmond és Schweiger Mártonnal, a Pesti Chevra Kadisa elnöksége és tisztikara, továbbá Mezei Mór és Vészi József volt országgyűlési képviselők, Benedek Sándor közigazgatási bíró, Czajlik Alajos rendőrtanácsos, Benze Benő előjáró, Tenczer Pál, csetei Herceogh Péter, Vázsonyi Vilmos, dr. Stern József, Klein Berthold, ruszi Ruszt József, dr. Darvai Fülöp, dr. Fried Adolf, dr. Ullmann Pál, dr. Schreyer Jakab, Wolfner József, Gál Károly stb. fővárosi bizottsági tagok, dr. Onody Adolf, dr. Stiller Bertalan és dr. Bárón Jónás egyetemi tanárok, maróthi Fürst László, a kereskedelmi csarnok alelnöke, Weisz Fülöp, a kereskedelmi bank és Reich Mór a Fonciére igazgatója. Testületileg megjelentek a temetésen a Goldberger-cég gyárának és nagykereskedésének tisztviselői és alkalmazottai, a budapesti előkelő kereskedők teljes számban és a III. kerületi választmány is képviseltette magát. Az elhunytat Kohn Sámuel főrabbi bucsuztatta, megható beszédben esetelve az elhunyt hosszú és áldásos életét. A halottat azután kivitték a kerepesi temetőbe s a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A nyílt sírnál dr. Adler Illés óbudai főrabbi költői szárnyalású, gyönyörű bucsuzatot mondott, mely könnyekig hatotta meg a gyászoló közönséget.

Lueger nem párbajozik. Dr. Offenheim Adolf lovag, a *Neues Wiener Tagblatt* munkatársa, aki lapjában cikksorozatokat írt a bécsi vízművekről, ma két bűnbizást áttal provokáltatta Luegert, aki a cikkek miatt sértőleg nyilatkozott Offenheim lovagról. Lueger visszautasította a kihívást, arra hivatkozva, hogy vallásos meggyőződése tiltja a párbajt, de különben se tartozik teletni olyan megjegyzéséért, amelyet polgármesteri minőségében tett.

Budapest választ! Az őszi napfény az idén nem csöndesen sétál, az utolsó sugarakon sűtkérező embereket ragyog be, hanem gyors fiakkereket, amelyek lobogó zászlóval vágatnak egy-egy jelölt érdekében. Budapest, a fényes, a nagy Budapest választ, akárcsak valami kis vidéki város... Ennek csoportok járják be az utcákat, s néked, óh jámbor járókelő, türelmesen kell tudomásul venni, hogy éljen Sándor Pál és Hock János, éljen Radoecz, Vázsonyi, Springer, Podmaniczky, nem is szólva a budai jelöltrekről. De mintha ezeken a fényesen ki-világított utcákon nem vennék oly komolyan a választás szent ügyét, mint a vidéki gurbe-gurba utcákon. Mintha ez a nagy város valami selyemszoknyás, tollas-kalapos dáma volna, aki imádkoztat választ, nem pedig hites férjét, mint a szerény vidéki leányzó. Aztán követelők is, mint emez. Neki mindjárt kilenc kell, míg a legkövetelőbb vidéki kisasszony is beéri legföljebb kettővel... Gummikerekű fiakkerek vágatnak, mindeniken ül meg áll valami tiz választópolgár. Láрма, ének, csoportosulás... A cifra dáma ilyen mozgalom közepette várja a nagy napot, amelyen nem kevesebb, mint kilenc zsebkezdőt kell a kiválasztottak közt szétosztania...

Egyetemi ifjak tisztelgése. Az Egyetemi Kör vezetősége ma tisztelgett testületileg *Wlassics* Gyula közoktatásiügyi miniszternél és dr. *Vécsey* Tamár rektoránál. A tisztelgő küldöttség nevében a kör elnöke, *Hencz* Károly beszélt.

Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszter az üdvözlésre a többi közt — mint az ifjuság egy kömmünikéje jelenti — így válaszolt:

— Legyenek a munka emberei, ne csapongjanak szerzetes, álljanak a barátságos egyetértés alapján s törekvéseikben tartsák a kellő határt szem előtt. Ne feledkezzenek soha meg arról hogy személyemben az ifjusági ügyek igaz barátjára akadtak, ha nem is hangzatosam annyit de talán mégis nagyobb szeretettel viseltem önök iránt. Tekintsék bennem az ifjuság igaz barátját, megvárom, sőt megkövetem, hogy bizalommal legyenek irántam.

A miniszter ez inteme után barátságosan be-

szólgetett a küldöttség tagjaival s megígérte, hogy figyelemmel fogja kísérni az ifjuság munkáját.

Délben járt a küldöttség az új rektoránál, dr. *Vécsey* Tamárnál, aki az ifjuság üdvözlését szeretettel fogadta. Válaszában egyebek között azt mondta, hogy a mai egyetemi ifjuság helyzete ezerszer könnyebb, mint az övé volt, mert ma már szabad államban nem vágják le szárnyait az eszmékben csapongó léleknek. Biztosította az ifjuságot jókaró szeretetéről, a kör támogatásáról. Egyesüljön a körben — ugymond a rektor — az ifjuság szíve jóvá, távolítsák el onnan az egyetértést megzavaró elemeket, akkor az eredményes munka el nem maradhat. Végül szívesen fogadta a rektor a kör elnökének az október 3-ikán tartandó rektori banketre való meghívását.

Építik a királyi palotát... Építik, egyre építik még a királyi palotát, de sietnek, hogy végre teljesen készen álljon Budavárában a király hatalmas szép háza. A sietségnek jele, hogy az udvarnagyi hivatal elzárta a palotát s kéri a közönséget, hogy a palota termeinek a látogatására ne fáradjon el a várba addig, amíg be nem fejezik a építési munkákat. Mihelyt eltakarodnak a kőművesek, akkor szabad lesz újra az ut azok előtt, akik tudni akarják, hol él az legelső magyar ember, ha itthon van. És a tágasra kiépített palotába bizonyára gyakrabban hazatér majd a király udvartartásával, minden eselődjével s nem lesz akkor már panasz, hogy a király házában, ha meg akarja nézni szobáit, udvarát, kertjét a magyar ember, rideg, idegen lakójnép fogadja csak úgy félvállról. Amiért egyszer ugyancsak megkapták a magáét egy lakáj Thaly Kálmántól. A kuruc história híres írója bement egyszer a királyi kertbe is és elmerengve nézett el a főváros felett a szép helyen. Hát csak ott terem egyszerre egy lakáj és cseh nyelven biztatja:

— Ide nem szabad bejönni! Távozzék az ur!

Csak hogy vesztere került össze éppen a Rákóczy historikusával. Az ugyan alaposan lefordította s kívánta haza Csehországra. Aztán kikötötte, hogy ő országgyűlési képviselő s mint ilyen, a szent korona tagja, akinek jussa van ahhoz, hogy ott legyen abban a kertben.

A lakáj el is kotródott. Gondolta, nagy ur lehet az, aki ilyen hangon tud beszélni.

Magyar iparosok ellen Ausztriában. Linzben az új kaszárnya építését egy magyarországi cégre bízták. Ebből egy kis bonyodalom támadt amelyről a következő linzi tudósítás számol be: A linzi utabbi iparos szövetkezet tegnap ülést tartott, amelyen tiltakozott az ellen, hogy az új kaszárnya építését a *Grün* és *Schiffer* budapesti cégre bízták. *Boheim* birodalmi tanácsos képviselő ismertette az ügyet s azt mondta a többi közt, hogy minden esetre nagyon furcsa, hogy egy magyar cég 23¹/₂ százalékkal olcsóbban tud építeni, mint a legolcsóbb osztrák vállalkozó. Azután határozati javaslatot terjesztett elő amelyben a gyűlés azon való sajnálkozását jelezi ki, hogy a katonai kincstár magyar céget bízott meg a kaszárnya építésével, mert ez a cég csak az építés jóságának rovására ajánlhatott ily olcsó árt. A katonai kincstár ezzel az eljárásával megkárosította Ausztria ipari érdekeit. A gyűlés egyhangulag elfogadta ezt a határozati javaslatot.

Lauka Gusztáv „Felhívása.” *Lauka* Gusztáv, az ismert veterán költő, akit jó emberei, bizalmasai csak úgy szeretnek szólítani, hogy „Gusztai bátyám,” jövedvényben, humorban ma is kiállja a versenyt a fiatalokkal. A jó emberei leg-alább így ismerik. Hogy azért haragudni is tud, arról a *Torontól* című lap nyílttère tanusodik. Abban pedig ez a kis írásmű olvasható:

Felhívás.

Egy igen tiszteletreméltó és hitelt érdemlő helyen ma reggel hallottam, hogy bizonyos egyén azt a hirt terjesztette, hogy én a rabival nemcsak összeszólkoltam volna, hanem ő a vita folyamán össze is marházt. Minthogy az ilyen címeket még a jeruzsálemi pátriárchával szemben sem dugnam zsebre megtorlatlanul, telhivom azt a bizonyos urat, hogy vagy magát nevezze meg, vagy azt, akitől ezt hallotta, mert vagy őt vagy társát, akitől ezt hallotta, szószátyár bitagnak kell szemneznem.

Nagybeeskerek, 1901. szeptember hó.

Lauka Gusztáv.

Igy szól a haragos *Felhívás* s aki olvassa, láthatja, hogy a kitűnő költő, ha haragszik is, még akkor se feledkezik meg a humorról.

Felmentett gyilkos. Kölnben ma az esküdt-szék felmentette *Bressler* munkást, aki feleségét és 7 gyermekét el akarta pusztítani és olyan sebeket ejtett rajtuk, hogy az asszony belehalt, a gyermekek közül egyik-másik nyomorék lett. Az orvosi vizsgálat arra az eredményre jutott, hogy a vádlott beszámíthatatlan állapotban követte el borzalmas tettet.

Pedologia. Angliában most új tudomány terjedt el az előkelő társaságokban: a *pedologia*, amely a lábak formájából, illetve a lábnyomokból következtet az emberek jellemére. Az új tudományak *Osman* „tanár” az apja, aki eddig a khiromancia (a kézölvasás) művelője volt. A professzor ur évek hosszú sora óta tanulmányozza a lábakat és azoknak a jellemző tulajdonságait. Nagy gyűjteménye van különböző koru és nemű emberek lábnyomaiból. *Osman* szentül meg van győződve arról, hogy a *pedologia* sokkal megbízhatóbb tudomány, mint a *frenologia*, a khiromancia vagy a *fiognomika*, már azért is, mert az az emberi akaratról független. Az ember ar arc kifejezését az arcizmok összehúzásával megváltoztathatja és a kéz vonásaira is befolyása lehet az akaratnak. De a gondolkodás legnagyobb erőfeszítései is hatás nélkül maradnak a láb vonalaira. Különösen a bokákra fekteti a fősúlyt *Osman*. A gömbölyű, izmos boka, izgékony természetűre vall. Az ilyen bokák természetesen gyakoribbak a nőknél, mint a férfiaknál. A széles boka az erős akarat jele. De a nagyon keskeny boka nem jelent mindig gyenge akaratot. Magas bokájuk az élehetetlen embereknek van, nagyon magas pedig az álmodozóknak. Van aztán „vegyes” láb is. Ez kicsi, arányos és a társaságbeli hölgyek jellemző lába. Ennek az ellenkezője a szögletes láb, amelyet férfias külsejű hölgyeknél talált a tanár ur. A férfi-lábak közt a legközönségesebb típus a praktikus vagy a kereskedő-láb. Egyik végítől a másikig egyenlően széles. A „mogorva” típus nagy és lapos. A „diplomataikus” láb erős, nagyon széles, jól kifejlődött arányos sarkal. A „babonás” láb nagyon hosszú és keskeny. Itt véget ér *Osman* tudományának ismertetése. Közönséges ember aligha lehet ez a professzor, ha ily ridegen tud írni azokról a szép, finom, formás nő lábacsokról is.

Tanítók hitelszövetkezete. A hivatalos címe:

Magyar Tanítók Országos Takaré- és Hitelszövetkezete s ez a cím jelzi is azt a célt, amire a tanítóság leg-ujabbban kezelt fogott. Eddig a tanítóság pénzügyek dolgában más hasonló irányú intézetekre volt utalva, amelyeknél nem élvezhetett különös előnyöket. Most alkalmas lévén már az idő, megcsinálták a tanítók a maguk külön első pénzzszövetkezetét. Kültőlődn tennálanak és virágnak már az ilyen intézetek, buzdíhatta tehát őket a sikeres példa. A magyarországi tanítók szövetkezete ma kezdte meg működését, s ez alkalomból igazgatósága és felügyelő bizottsága *Veredy* Károly alelnök vezetésével tisztelet *Berzeviczy* Albertnél, a szövetkezet elnökénél. *Veredy* Károly *Berzeviczy* vezetésű üdvözlő beszédében kifejtette, hogy a tanítók szövetkezete minden nyereszkedő célt kizárva, tisztán szociálpolitikai alapon alakult. Kilincselni és alamizsnát gyűjteni nem akar a tanító, hanem az önönmaga megsegítésével fog sorsán lendütni. A bécsi tanítók már tiz évvel ezelőt megalakították első szövetkezetüket, s azóta immár milliókkal szaporították a tanítói közvagyont. A fővárosi tanítóság százával jelentkezett a szövetkezet tagjái, úgy, hogy ma már oly erővel indulhat meg a szövetkezet, amilyennel a bécsi tanítóké csak működése negyedik évében rendelkezhetett. Megköszönte végül *Veredy* az elnöknek, hogy bakros tennivalói közepette a tanítóknak is áldoz idejéből. *Berzeviczy* Albert azt felelte hogy mindig örömmel szolgált, ha a magyar tanítókért tehetett valamit. Ele-térek legszebb emlékei közé számítja azt az időt, melyben munkatársuk lehetett az iskolaügy terén. Humanitárius törekvéseikben is szívesen dolgozik velük együtt. A szövetkezésnek annyi bálmutat hatását szemléljük manap, hogy nem kétli, hogy ezeknek az elveknek alkalmazása a tanítóság anyagi sorsának biztosítása körül is szép gyümölcsöt fog teremni. Megnyugtatta, hogy olyan férfiak lesznek munkatársai, — első sorban a főváros derék tanfelügyelője, — akikkel minden téren szívesen munkálkodik együtt. A meg-jelentek éljenzessel fogadták az elnök szavait.

Czolgoszt halálra ítélték. A buffaloi törvényszék, mint egy tengerentúli távirat jelenti, ma mondott ítéletet *Mac Kintley* gyilkosa, *Czolgoszt* felett. Az esküdtek verdiktje alapján halálra ítélté *Czolgoszt*. A kivégzés tudvalegőleg villamos áram-mal történik. A halálos ítéletet alkalmasint október utolsó, vagy november első napjaiban hajtják végre.

Öngyilkosságok. Egy *pólai* távirat jelenti, hogy ott ma egy *Boen* Ferenc nevű tengerészönkéntes agyonlőtte magát, mert megbukott a tisztviszágán. — Grácból táviratozzák, hogy ott *Zimmer* Ede, a bécsi *Lord* Károly cég tagja löbe lötte magát. Hátrahagyott levelében azt írta főnökének, hogy nem követett el szabálytalanságot s minden a legnagyobb rendben van.

Gyilkos orosz tiszt. A pétervári katonai törvényszék ma másol évű várfogságra és nemesség-től való megfosztásra ítélté *Klikov* dragonos hadnagyot, aki *Marinovszky* földbirtokost megölte.

— **A pestis.** A lapok, mint Rómából jelentik, erősen támadják a hatóságokat, amelyek csak most tudták meg, hogy Nápolyban már hónapok óta lappang a pestis. Azok ellen az orvosok ellen, akik a kikötőmunkásokat kezelték, megindították a büntetőeljárást. Sejtelmük sem volt arról, hogy betegeik milyen betegségben szenvednek s természetesen a hatóságoknak sem tettek jelentést az esetekről. A raktárakban lévő patkányok tömeges pusztulása is azt bizonyítja, hogy valóságos pestisről van szó. Az egészségügyi bizottság konstatálta, hogy az Indiából érkezett hajóval jött patkányok a raktárakba jutottak s ott más patkányokat megharaptak, s megfertőztettek. Remélik, hogy alapos fertőtlenítéssel, a betegeket és családjuk elszigetelésével sikerülni fog a pestis terjedését megakadályozni. Egy nápolyi távirat szerint ötszáz kikötőmunkást még tegnap a niszadai vesztegintézetbe vittek, ahol torpedónaszádok vigyáznak arra, hogy senki se juthasson közelükbe. A szabadkikötői teljesen elzárták. A betegeket száma tízenhárom. A pestis tegnap óta nem terjedt tovább s remélik, hogy lokalizálni fogják. Pasteur-féle szerrum bőségesen áll rendelkezésre és szemelyzetben sincs hiány. A lakosság még most nyugodt. A veszedelmet egy angol gőzhajó hozta a városra, amely most Southamptonban vesztegel. — Szófiaiból jelenti egy távirat, hogy Balcsik helységben rendkívül sok patkány pusztult el a pestis következtében. A kormány egészségügyi bizottságot küldött Balcsikba, hogy a helyzetről jelentést tegyen.

— **Az asszony ingatag...** Ottó királyról ír egy némei lap. Ottó királyról, a beteg bajor királyról, aki tudvalegőleg évek óta a Fürstenriedl-kastélyban tartózkodik, amely a külvilágtól gondosan el van zárva. Az utóbbi napokban ezt az elzártágot még szigorították amiből azt következtetik, hogy a király állapotában valami változás állott be. A beteg király napok óta minden idejét énekléssel tölti. Ő, aki ezelőtt hetekig nem szólt, néhány nappal ezelőtt hirtelen elkezdte dudolni Verdi „Rigoletto”-jának ismeretes áriáját: „Az asszony ingatag”. S azóta a szerencsétlen király ölváltva énekelgeti a többi operákban való áriákat is amelyeket talán negyedszázad óta nem hallott. Herceg korában Ottó király szenevedélyes színház- és zenekarát volt a legnagyobb öröme abban teltett, ha ücsöcsével, II. Lajos királlyal a színházban, az udvari páholyban megjelenhetett. Ottó király a betegség előtt épp oly kedveivel volt a zenének, mint II. Lajos, aki tudvalegőleg szenevedélyesen szerette a zenét. Nachbaar Ferenc a híres énekes, egy ízben hosszabb beszélgetést olytatott I. Lajos királlyal, s a beszélgetés során egyszerre az énekre és zenére s főképp Wagner Richardra terelődött a beszéd. A király ilyenkor gyakran megjegyezte:

— A többit is, nevezetesen az olasz muzsikát is becsülöm és szeretem. Verdi „Rigoletto”-ja mindig nagy hatást tett rám s magam is gyakran énekelem ezt az áriát: „Az asszony ingatag.”

S mindjárt el is kezdett énekelni a maga érces hangján. Azután újra énekelte Nachbaarai s mikor aztán a dal elhangzott, az uralkodó sokáig állva maradt s álmódzva nézett maga elé. Ezt az áriát, „Az asszony ingatag”, más alkalmakkor is elénekelte Nachbaarai. Szemei ilyenkor a távolba révedeztek és álmódzva tekintettel meredt maga elé, éppen úgy, mint most Ottó király. Az utóbbi időben a beteg király emlékezetében feltűnő énléken lütek fel a múlt idők képei, sőt voltak valósággal megdöbbenően világos percei is. Így legutóbb hirtelen azt kívánta hogy ücsöcsével, Lajos királlyal akar beszélni és hosszabb ideig várta, hogy hozzá vezetik. Anja után is ismétellen tudakozódott a beteg az utóbbi időben és hogy nem jelent meg nála, keservesen sirt. Az orvosok minden alkalmat öihaszálnak, amikor a beteg királynak világos percei vannak, hogy alaposan megvizsgálják az állapotát. A diagnózis természetesen titokban marad s az eredményt csak a regensherceggel közlik.

— **Házasság.** Heidlberg Ödön eljegyezte Lehner Margit kisasszonyt, Lehner Sándor lóvárosi építési vállalkozó leányát.

Gerő Károly m. á. v. ellenőr eljegyezte Halphen Teréz Halphen Mór tekintélyes nagykanizsai kereskedő leányát.

— **Álarcos rablók a lóvonaton.** A vakmerő rablótámadásokban Amerika járt elől mindig. Most azonban olyan hír érkezett Melbourne ausztráliai városból, amelyből kitűnik, hogy Ausztráliának sincs mit szégyenkeznie utonállói miatt, azok is elég vakmerők. A napokban ugyanis négy rabló páratlanul vakmerő módon rabolt ki egy lóvonatú kocsi. Esti időben, de a város egyik énlk utonallón négy álarcos ember szállt a kocsiába és revolverrel szegezett az utasokra, a kocsi sra és kalauzra. Mindenkit halálra fenyegettek, aki pénzt azonnal nem teszi a kocsi egyik megjelölt üres helyére. Mikor a rablók a zsákmánnyal távoztak, agyonövéssel fenyegettek azt,

aki üldözni merné őket, vagy lármát csapna. A kocsi annyira meg volt rémulve, hogy mikor a rablók le szálltak, a lovak közö csapott és vad iramodással hajtott el a helyről, úgy hogy a kirabol utasok csak a szomszéd utcában értesíthették a posztoló rendőrt mi történt velük. A rablóknak természetesen nyoma veszett az alatt.

— **Horvát hóbot.** A horvát tulzók agitációjának az terméke az a levelezőlap, amelyet Horvátországból küldözgettek legutóbb Magyarországra. Ennek a levelezőlapnak a címre szolgáltól oldalán első helyen ez áll: *Dopisnica* és csak azután *Levelezőlap*. A zágrábi posta- és táviróigazgatóság azonban utját vágta egy rendeletével ennek a levelezőlapnak. A hatáskörébe tartozó postahivataloknak meghagyta, hogy az ilyen magánuton gyártott levelezőlapokra *úzenhat filleres* bírságot rójanak, nemkülönbön azokra a levelezőlapokra is, amelyeken a *Levelezőlap* felírást kitörlik. Azokat a levelezőlapokat pedig, amelyre feladója ezt a megjegyzést írja: „a horvát-magyar kiegyezés 57. §-a”, egyszerűen küldjék vissza oda, ahonnan küldték.

— **Egy poéta házassága.** Zempléni Árpád, a kitűnő poéta, mindnyájunk kedves, szeretett barátja megházasodott. Feleségül vette *Riszdorfer (Révész)* Anikót a Felső-Magyarországon általánosán üsmert kiváló zongoraművésznőt, néhai *Riszdorfer* Jánosnak, Nyiregyháza volt főjegyzőjének báos leányát. A házasságkötés a nyiregyházi anyakönyvi hivatalban tegnapelőtt történt s az anyakönyvvezető tisztét ez a ka ommal *Benes* László polgármester teljesítette. Poéta barátunk immár boldog ifjgyvé vált szereimét gondosan titkolta, annál kelemesebb meglepetés volt aztán amikor alábbi szép versében hirt ad nekünk boldogságáról:

Budapest, 1901. szeptemberében.

BÜCSÜ AZ AGGLEGÉNYSGTŐL.

(Petőfi után.)

Adom tudára mindazoknak,
Kiket sorom tán érdekel,
Hogy tiszta látkörét jövőmnek
Sűrű, nehéz köd lepte el.
Éddig csak szerettem, csalódtam
És irtam róla verseket,
De a minap megházasodtam ...
— Kalandok, isten veletek! —

Szép élet a legényi élet,
Ki még próbálja, tudja jól,
Bár elene a bai-télet
S a lányos mamák nyelve szól.
En rosszat mondan felőle
Majd ezután sem engedek,
De mégse kérek már belőle ...
— Kalandok, isten veletek! —

Ütszéken is öröm a róza,
De csak ütszéli mégis az;
A házas lét se pusztá próza
S az anyós-éle se mind igaz.
Véget vetek a dárdónak
S ma házi lantot pengetek
Házi saphában — Anikónak ...
— Kalandok, isten veletek! —

Mert nem lesz már nekem kalandom,
Legfőlebb úgy elveto tán,
Ha majd üdüni megy galambom
S magamra hagy nyár derekán.
De arról most még nem beszélék,
S akkor majd — nem beszélhetek ...
— Isten veled, regényes élet!
Galambok! isten veletek! —

Ellenjegyezte: Irta:
Révész Anikó *Zempléni Árpád*
feleség. férj.

Látták:

Nyiregyháza Tállyán
Özv. *Riszdorfer Jánosné* Özv. *Imrey Andrásné*
anyósok.

— **Moderá vármegye.** A megyei közigazgatás egyszerűsítésének életbevágó fontosságú kérdése nemcsak magát a kormányt, hanem immár a közvetlenül érdekelte hivatalokat — elsősorban a megyéket — is foglalkoztatja amennyiben, mint biztos forrásból értesülünk ez irányban egyes megyék már megtették az előkészületeket is az irásunka végzésének olcsóbbítása és gyorsítása tekintetében. — Zalavármegye érdemes alispánja, *Cserján Károly* az érdem, hogy ebben a tekintetben követendő példát nyújt a többi vármegyéknek amennyiben úgy a megyei központi, valamint valamennyi alja tartozó szolgabíroságot épp most felszerelte a *Glogoski és Társá* budapesti cégtől beszerzett Remington-Standard írógépekkel és Edison sokszorosítókkal, minthogy előbb meggyőződött arról, hogy ezzel legjobban eéri az annyira óhajtott célt, az irásunka egyszerűsítését és olcsóbbítását.

— **Szerencsétlenül járt munkások.** Kassáról táviratozzák: A kassai keramitgyár „Furcsa-erdő”-jében az agyagbánya éjjel 500 méter mélységben beomlott. 12 munkás közül *Rebát* és *Fojtek* megfulladt. A többiek megmenekültek, ezek közül kettőt

sulyosan megsebesülve szállítottak be a kassai kórházba.

— **Letartóztatott orosz hercegi pár.** Rómából táviratozzák, hogy ott ma letartóztatták *Nakasidje* orosz herceget és nejét, akiket, mint veszedelmes nihilistákat és anarkhistaikat már rég kiutasították Olaszországból, de most mégis visszatértek. *Nakasidje* herceget 1887-ben Oroszországban a cár ellen szőtt összeesküvés miatt halálra ítélték és 1886-ban Franciaországból bombák készítése miatt kiutasították. *Nakasidjét* a határra fogják vinni.

— **A német katonák Bécsben.** A Kínából hazajött német katonáknak, akik partra szállásuk után kimulatták magukat Trieszben, most Bécsben lesz részük ünneplésben. A német Ferenc-gránátosok *zenekara* már ma reggel megérkezett az osztrák császárvárosba. Az üdvözés után a zenekar az Albrecht-kaszárnyába ment. A zenekar tagjai *Caprivi* teniszlehadnaggyal és néhány osztrák-magyar tisztel reggeliztek. A kelet á siai második gyalogezred második zászlóalja ma délután indult el Trieszből. A zászlóalj, mint egy távirat jelenti, elégy órákor már indulásra készen állott a negyedik molón a *Ferenc Ferdinánd* Lloyd-gőzössel szemben. Egy órákor megjelent *Succovaty* hadtestparancsnok és törzskara. Vele jött *Conrad* dandárparancsnok, *Bernath* ezredes ezredparancsnok és a 97. gyalogezred összes lovasított tisztjei lóháton. Ugyanakkor levonott a molón az ezred zenekara. A hadtestparancsnok megjelenésekor a német csapatok dob- és kúrúszó mellett tisztelegtek. *Forster* őrnagy jelentést tett a hadtestparancsnoknak, aki erre elépett a csapatok aróele előtt és egyideig *Forster* őrnaggyal beszélgetett. Azután kiadták a parancsot az indulásra. *Succovaty* tábornaggyal törzskarával és kíséretével éére állt a zászlóaljnak, amely a 97. gyalogezred zenekarával az élen megindult. A molótól a pályaudvarig a 97. gyalogezred csapatai álltak sorialat. A pályaudvar előtti térségen a német csapatok diszmenetben zenező mellett elvonultak a hadtestparancsnok előtt, azután újra lelálltak előtte és századonként bementek a pályaudvarra, ahol jobbra és balra egy-egy különvonat állott indulásra készen. A vonatrasszállás is zenező mellett ment végbe. A vonatok közötti szabad téren *Succovaty* tábornaggyon és kíséretén kívül megjelentek: *Schwarz* udvari tanácsos a távollevő helytartó képviselőiben, *Kneissler* ellentengernagy, a tengerész-kerület parancsnoka, *Busch* rendőrigazgató, *Stanius* német lókonzul *Kalau* alkonzullal, *Smdrmelli* polgármester, *Martinovich* kapitány, a *Ferenc Ferdinánd* Lloydgőzös parancsnoka és a 97. gyalogezrednek valamennyi törzstiszte és szolgálatban nem levő tisztje. A tiszték kölcsönös bucsuzkodása után az első különvonat 2 óra 30 perckor a másik pedig 2 óra 45 perckor elindult a Heil dir im Siegerskranz hangjai mellett. A molón, a Riván és azokon az utcákon, amelyeken a csapatok elhaladtak, ezrekre menő közönség gyűlt össze, amely nagy gyönyörűséggel nézte a német csapatok feszes, kitűnő tartását. A zászlóalj holnap délelőtt érkezik Bécsbe s a fogadtatása tiszta katonai jellegű lesz. A bevonulásnál katonaság áll sorialat.

— **A gyógyszerészségéről bizonyítványok.** A gyógyszerészeti gyakorlatban előfordultak olyan esetek, hogy a gyógyszerészi oklevélre a két év segédi idő eltöltését igazoló záradék mellé az időt is beszámították, amelyet az illető az egyetemi tanulmányai egyidejűleg gyógyszerértárában töltött el. Hasonló eseteknek a jövőben való kikérelése okából a belügyminiszter utasítást adott ki hogy jövőben azokba a segédi bizonyítványokba, amelyek arra az időre vonatkoznak, amikor az illető segéd egyetemi tanulmányait is végzi, a gyógyszerértár-tulajdonosok és gondnokok világosan jelezzék azt, hogy a náluk alkalmazásban volt segéd ugyanakkor az egyetemen a gyógyszerészet halgatója is volt.

— **Oszályországiak.** A mai húzason *hatvan* ezer koronát nyert 68460, *hárminezer* koronát 72046, *húsz* ezer koronát 65358, *öt* ezer koronát 40130 64011 21553, *kétezer* koronát 76516 44118 80689 11943 7255 47904 61101 92155 89744 63088 89679 72022 22958 21905 94396 97004 55055 25222 35351 55044 56406 46504 48231 47763 23353 75014 96390 31382, *ezer* koronát 32650 65496 97500 26029 24465 5876 19991 2668 83117 99251 27844 81808 27677 80985 4890 23295 75439 10260 60646 6138 50447 9704 40582 82 82512 38874 60183 12965 65556 15090 6867 51336 94785 60021 42214 775 62814 94262 27278 41534 15006 85652 19170 98764, *ötszáz* koronát 53133 59838 21683 36316 13932 76892 18270 60154 79574 87612 47442 67201 96398 3482 43142 71892 84765 44870 85385 30027 39887 74943 1194 74959 21266 92262 76900 38669 10788 80458 40983 62813 41927 47697 16438 12878 44609 18438 56947 7794 5135 94954 1211 39670 71875 77929 41499 19636 24252 5533 88945 72942 83940 98257 56147 18314 89568 13063 69652 16982 33220 63045 82027 39148 12180 18099 13055 8354 65413.

Vásároljanak oszályországyeket *Lukács Vilmos* bankházában, Budapest, V. Fűrdő-utca 10.

— **Rendőri hírek.** Tegnap délután a Gollért-rakparton egy feloszlásnak indult női holttestet fogtak ki a Dunából. A törvényesítők orvostani intézetbe vitték. — *Schnüttlitz* Anna cselédeány a Kolosy-tér 2. szám

alatt lévő lakásán tentában feloldott marólgutot ivott. A Margit-körházban ápolják. — Ribarik János huszonnyéves közműveseged rozsdás forgópisztolyát tisztogatták. E közben a fegyver elsült s a golyó Ribarik mellébe ierúdott. Súlyos sebeivel a Rökusban ápolják. — Kovács Antal 369. számú kétfogatu kocsiával a Verseny-utca sarkán előtűtő Farkas Imre hatvanégy éves napszámot, aki súlyos sérűéseket szenvedett. A mentők a Rökus-körházba szállították. — Keiner János hatvan éves földmves Pilis-Csabán a lábára ejtett egy boros hordót. Eletveszélyes sebével behozták a fővárosba s itt a Margit-körházban ápolják.

(x) **Csuz és kössvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a **Zoltán-féle kenőcs.** Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.**

Az esküdtek.

— Két jelenet. —

I.

A pénteki tárgyalás.

(A vádlottak padján egy irtózatos gazember ül, akit kétségtelenül halálra fognak ítélni; gunyos mosolylyal hallgatja, amint az ügyész ekként fejezi be vádbeszédét.)

Az ügyész: Ismétlem, tisztelt esküd uraim, fölösleges e helyen a halálbüntetés jogosultságát bizonyítaniom. Az önk lelkismerete máris kimondta a halálos ítéletet. Ez a szörnyeteg elkövete az összes bűnlényeket, amelyeket törvénykönyvünk előre látott és előre nem látott sőt be is valija: őt, gyilkot gyűjtogatót, — multja szörnyű! Ettől a vad bestiától meg kell szabadítani a társadalmat!

A vádlott: Mindent bevallottam, — hát mit akar? Az ügyész: Minő ezimzus! Az elnök: A védő ura a szó! Az ügyvéd: Uram... A vádlott: Fogd be a szádát! Az ügyvéd: De a kötelességem... A vádlott: Hallgass, ha mondom, ugys csak számárságokat mondanál.

A ügyvéd: Semmi se tarthat vissza... A vádlott (ölgugrik): Nesze! (Aroul üti védőjét. Valami küllőns zaj hallszik, mintha márványasz'alra domino-köveket dobának. A védőügyvéd tudniillik egymásután tizenkét fogat köp ki. Általános löhábórodás.)

A vádlott (aki maga is csodálkozik az elért eredményen): Most csak hallgatsz?

Az elnök: On még gunyval tetézi gorombaságát?!

A védőügyvéd (aki kötelességének fanatikusa lévén, enyhítő körülményeket keres védenése számára): Ugyan, esküd uraim csak hamis togak voltak!

Az elnök: Akar-e védelmére valamit föihozni?

A vádlott (mogorván): Igen!

Az elnök: Hiszen mindent bevallott!

A vádlott (még mindig mogorván): De volt okom!

Az elnök: ???

A vádlott: Politikai meggyőződésből cselekedtem: anarchista vagyok! (Mozgás a bírák és az esküdtek sorában. Egy esküd elájul, a második keresztet vet, a harmadik agylünyulást szimulál. Az esküdtek főnöke ei akar szólni, de nem hagyják. Mialatt az esküdtek tanácskoznak, a vádlott felé többször is nagyvon barátságosan int az elnök, akit bánt, hogy kissé keményen bánt a vádottal. Az egyik bíró szivarral kínál a meg a vádottat. Egy negyed óra mulva megjelennek az esküdtek.)

Az esküdtek főnöke: Az összes kérdésekre egyhangulag: Nem! — Az enyhítő körülményekre: Igen! — Azonfelül van szerencsém egy, az összes esküdtek által aláírott kegyelmi kérvényt benyújtani.

A vádlott: Helyes! (Szabadiábra helyezik. Kiáltások: Eljen az anarchia! — Az asszonyok virágokat hintenek a fölmentett férfu utjára és az esküdtek főnöke utána rohan és kéri, legyen a komája ujszülöt fiánál.)

II.

A szombati tárgyalás.

(A vádlottak padján egy halvány férfi ül, korrektilt öltözködve és gőresösen szorongatva ujjai között könnyázott zsebkendőjét. Meg akarta ölni hitvesét, akit hűtlenségén ért. Multja tiszta, jelleme és magartása tiszteletreméltó.)

Az ügyész (beszédét befejezve):... Mindezek után nincs kifogásom, ha önk tisztelt esküd uraim, mint a törvény szabad kezelője ezt a szerencsétlen embert fölmentik. (Taps a hallgatóság körében. A nők sirnak. A fegyőrök felzokognak.)

Az ügyvéd: Az ügyész ur humánus szavai után nincs mit mondanom.

Az esküdtek főnöke (ölelemelkedve): Mielőtt visszavonulnánk, ismerni szeretnők a vádott politikai nézeteit. (A bírák csodálkozva összenéznek.)

A vádlott (szintén álmélkodva): Mérsékelt vagyok!

Az esküdtek: Köszönöm! (Visszavonulnak. Öt perc mulva visszatérnek. A közönség már tapsolni készül.)

Az esküdtek főnöke: Ime, a verdikt! A vádottat minden pontra nézve bűnösnek találtuk. (Általános felháborodás. A bírák elképednek: ki kell mondanik a halálos ítéletet. A vádott elájul.)

Az esküdtek főnöke (távózóban egy ismerőséhez): És még azt mondják, hogy félünk!

Xanrof.

SHINHAZ, ZENE.

Burrián mint Siegmund. Burrián számára nem kereshetjük a jelzőket abból a lexiconból, ahonnan Perotti távozása óta az ő utódainak bírálatát összeállítottuk. A helyzet a normák lefokozására kényszerített bennünket és a művésziellen modorosság avagy a durva hangakrobataság gyakran kapott elismerést az enézó kritikától. Művészi rangot és jellegét oly könnyen kaphattak tenoristák, akárosak persa rendjelet. A bírálat régi, komoly normáit most vissza kell állitanunk Burrián miatt, aki komoly művész. Alighanem megtaláltuk benne azt a rég keresett tenoristát, aki műntézetünket érdekessé és előadásainkat értékesé teheti. A közönség a művészt ismét tüntető lelkesedéssel ünnepelte. Ma, fájdalom, még olaszul énekelte Siegmundot, de elvárjuk, hogy szerepeit lassan-lassan magyarul tanulja be. Igaz ugyan, hogy például én, aki keveset tudok olaszul jobban értem meg őt, mint akárhány magyar énekesünket. A nemes művészet jegyében ragyogott Siegmundja is, a walkür lélig hősi, félig lirai tenorszerere. Csodálatos, hogy mire képes ennek az énekesnek átható intelligenciája ének és játék dolgában egyaránt. Hangját — a szerephez illőn — bársonyosan baritonális színezetűvé sötétítette, úgy, hogy helyenkint alig lehetett ráismerni. Ennek a mesterséges tömörítésnek a következménye bizonyára rövid lélekzete, amely ma is ieltűnt. Burrián olyan kitűnő ábrázoló, hogy az ő arckifejezéséből értem meg, hogy mit énekelnek partnerei. — Jeles hőstenoristánk stilszerű Siegmundja egy csaknem kifogástalan ensembleba illeszkedett bele. Vasquez grótné, az Aidák és Valenteinek kitűnő ábrázolója, ugyan nem egészen stilszerű Sieglinde, de jóval kevesebb olasz modorosságot mutat, mint azelőtt, kitűnő magyar szövegkifejtésével pedig osztatlan elismerést aratott. Egyébiránt pedig a stíl egy-némely esorbáért káprázatos organuma bőséggel kárpótol. — Diósné Handel Berta, kitűnő Wagner-primadonnánk Brühnhildája az előadás egyik lénypontja; tündökletes erővel énekelte a „Walkürenrutot” és a halál tragikuma borongott az átszellemült „Todesverkündigungon”. — Ney Dávid ienséges Votjanja olyan alakítás, amelyért Bayreuth is megirigyelhette bennünket. Szenaróti jellegzetes Hungingja pedig a jeles művész egyik legjobb szerepe. — Semsey Mariska, mint Fricka ismét kitűnő kiváló intelligenciájával. — Kerner István, aki az est sikeréből bátran kiveheti a maga részét fogadja hálaikat, amiért a zenekar tulzást mindinkább megékezi. (G—ly.)

Fővárosi Nyári Színház. Ma Shakespearést volt Budán: Otellót adták. Pestről is sokan átrándultak az előadásra, amely ismét Makó Lajos társulatának erősségét igazolta. A c. mszerepet Klenovits játszotta sok igyekezettel és helyenkint drámai erővel. Jago szerepében Sebestyén Géza nagy intelligenciájának és erős tehetségének u abb biztató jelét adta. Játéka nagy sikert aratott. Desdemona Tóth Ilonka játszotta jelesen. A színház zsu. olásig megtelt.

Szivem! A Vígyszínházban ma délelőt volt Bilhau és Hennequ **Szivem!** című vígjátékának főpróbája. Az ily alkalmakkor szokásos közönségnél nagyobb számu hallgatóság volt jelen. Az igaz, hogy régen ostromolták az igazgatói irodát annyira meghívókról, mint ezuttal. Az új díszletek a főpróba már elkészültek, valamint a közreműködő művésznők öltözékei is nagyobb részben. A közönség kitűnő hangulatban fogadta az ujdonságot, amelynek bemutatója holnap lesz.

A Grünfeld-Bürger-féle kamara-hangversenyek. A Grünfeld-Bürger vonóségves-társulat az 1901.—1902-iki évadban is nyolc népszerű kamarahangversenyt rendez a Royal szálló dísztermében. A hangversenyeken Beethoven, Brahms, Cherubini Goldmark, Haydn, Mozart, Schubert, Schumann és más kiváló zeneszerző műveit adják elő. A hangversenyeken közreműködnek: Bendiner Nándor és Dohnányi Ernő zongoraművészek, Burrián Károly és Diósné H. Berta, a M. Kir. Opera tagjai, Csillag Teréz, a Vígyszínház tagja, Burrián-Jellinek Franciska operanékesnő, Major

J. Gyula és Thoman István zongoratanárok, Freund Eteleka zongoraművésznő és Türk-Rohn Olga énekesnő. Az első hangverseny november harmadikán, vasárnap délután fél ótkor lesz a Royal-szálló dísztermében.

Előadási főpróba a Magyar Színházban. A Magyar Színház új vezetőségének az a szándéka, hogy első darabját, a Szerencsésülágot minél tökéletesebb előadásban mutassa be a közönségnek, ezért a hétón, jolyó hó 30-ikán délelőtre tervezett jeimezes főpróban kívül még egy utolsó próba megtartását határozta el. Ennélfogva Leszky András az új igazgató a hétón esti előadás jogát megváltotta a részvénytársaságtól, s hétón esti órákor a Szerencsésülágot a sajtó képviselői előtt előadási főpróbat tart. Ennek következtében a Magyar Színháznak e hétre kiadott műsora annyiban változik, hogy a részvénytársaság vasárnap tartja utolsó előadását mely alkalommal a New York szépe kerül színre, Szoyer Ilonkával a címszerepben.

Népszínház előadása. A Népszínház előadása október 1-től ogva az egész téli évadon keresztül hét órákor kezdődnek a rendes napokon; vasárnap és ünnepek s általában kettős előadások napjain az esti előadás nyolcadfél ótkor kezdődik.

Björnson Tolsztojnál. Björnson Björnsterne, a nagy norvég drámaíró, ez idő szerint Pétervártól ierzik, mint — politikai. Pétervári tartózkodásának az a célja, hogy rokonszenven éberszenen a muszákk közt hazája iránt. A norvég drámaíró-politikus mint a Rosszja című orosz uság írja, meg fogja látogatni Tolsztojt a csarszkoje-szeli magánjában.

Magyar művész a bécsi operában. A bécsi udvari opera igazgatósága ma értesítette Beck Vilmost, a m. kir. opera művészt hogy vendégszereplését, melyet a szükséges szabadság híján félbe kellett szakítania, október 8-án az Afrikai nőben Nelusco szerepében fogja folytatni. Mint nekünk jelentik, a vendégszereplés sikere esetén Becket már második fellépése után szerződteni fogják.

A Városligeti Szinkör bezárása. A Városligeti Szinkörben az utolsó előadások járnak. Holnap, pénteken Donath Ede karmester jutalomjátékául Strauss remek operettje, A denevér kerül színre. Az előadás on a Magyar Színház művészei és művésznői működnek közre. A őszerepeket Szoyer Ilonka, Dórt Margit, Sziklai Kornél, Furedi Béla, Palásty Sándor a Magyar Színház tagjai, Sziklai Szeréna, Feld Máttyás, Csöregyh és a szinkör más legjobb tagjai játszzák. Az előadás iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. A szinkör nyári évadja 30-án, hétón végződik s a hétől buosuló előadás után a szinkör bezárul.

Rejane asszony a Vígyszínházban. Rejane asszony, mint annak idejében már irtuk, az idei évadban vendége lesz a Vígyszínházban. A rancia művész két estén át fog társulatával játszani és pedig november 21-én a Zaaban, 22-én pedig a Daudet Allonz regénye után íródott Sapphoban fog fellépni.

Az ezüst papus. Mint jó iorrásból értesülünk, Leszky András, a Magyar Színház új igazgatója az újabb angol operettek legkiválóbbjának, Leslie Stuart: Silver slipperjének (Az ezüst papus) kizárólagos előadási jogát ugy a fővárosi, mint az összes magyar színpadok számára megszerezte.

Nyilatkozat. Bokros József, a Kisfaludy Színház igazgatója, a következő nyilatkozat közlésére kér bennünket:

A székesfővárosi sajtó napok óta a csekélységem vezetése aatt álló Kisfaludy Színházzal toglalkozik, még pedig egyoldalú információ alapján. Tény, hogy annak a hat volt társulati tagnak kik most társulatától eltávoztak 640 koronával tartozom, de az is tény, hogy az eltávozott tagok a szerződési idő alatt 1600 koronát kaptak tehát fizetésüknek kétharmadrészét megkapták, sőt a hat eltávozott tag közül az egyiknek követelése csupán 1 korona és 24 fillért tesz ki. Nem áll tehát az, hogy éheztek és koptáltak volna és ha oktájan beavakozásukkal a székesfővárosnál folyamatosan levő szubvenció iránti kérvényem elintézését meg nem akadályozzák, rövid pár hét alatt a fent kitüntetett követeléseket is megkapták volna. Így is mindent e követek, hogy követeléseiket megkapják. Még csak azt vagyok bátor megtegyéni, miszerint számadásaim hiteltelőségéről a székesfővárosi közoktatásügyi bizottság által kiküldött szűkebb bizottságnak alkalma leend meggyőződést szerezni s végül a nagyközönség tá ékőzására tudatom azt is, hogy az előadásokat ujonnan szervezett társulattal megskizáltak nélkül tovább folytatom és minden ellenkező hitesztelés csak rosszakaratu rágalomból ered.

Budapest, 1901. szeptember 26.

Bokros József,

a Kisfaludy Színház igazgatója.

Wildenbruch új drámája. Wildenbruch Ernő, a hírneves német drámaíró Laurin király címmel új szomorujátékot írt. A drab a hatalmas goth birodalom összeomlásának a képét adja.

A becsület Párisban. Sudermann Hermennak A becsület című, nálunk is nagy sikert ért drámája jövő héten bemutatóra kerül Párisban, az Antoine-színházban.

Leoncavallo új librettója. Leoncavallo, a nagy librettó-leltaláló, engedelmet kért Lothar Rudolftól német szerzőtől, hogy Harlekin király című darabját operalibrettóvá dolgozhassa át. A már megkötött szerződés szerint a dalműnek 1904 végére ei kell készülnie.

** A mikolai bíró kosztümje. A Népszínház rendkívüli gondot fordít *Abonyi Árpádnak A mikolai bíró* című népies színművére, amelynek szombaton este lesz a bemutatója s amelynek főpróbáját ho nap, pénteken délelőtt tartják meg. A darabnak külön érdekességét alkotják a *Rákóczi* korabeli, népies kosztümök, melyek díszességre és nagy számukra nézve a kiállításos darabok kiállításával vetekzenek.

** Egy bécsi színház mérlege. A bécsi Raimund-színház, amely részvénytársaság kezén van, elég kedvező anyagi eredménnyel dolgozik. Az évzáró jelentés szerint a színház az utóbbi két évben több mint 80.000 korona hasznót hajtott. A színház tizenöt százalék osztalékot fizet a részvényeseknek.

** Uj dalosszövetség. Budapest és Vidéke Kerületi Dalosszövetség (komplikáltnak elég komplikált cím!) a címe annak a dalosszövetségnek, amelyet az *Országos Magyar Dalos-Egyesület*ől kivált dalostársulatok alakítanak. A sajnálatos szakadás a *kassai* országos dalosverseny után következett be, amikor több dal-egyesület és dakör mellőzőtnek érezte magát. Most a fentti címen egy új szövetséget alakítanak s az alakuló közgyűlést október 6-án tartják meg a Sashör (Irányi-utca 17. sz. a.) földszinti termében. Az alakuló közgyűlésre felhívást bocsátott ki az előkészítő bizottság, amelyben felhívja a dalegyesületeket, hogy a közgyűlésen ottágu küldöttségekkel képviseltesék magukat. Jelentkezni lehet október 30-ig az előkészítő bizottság titkárnál, *Raffius Mátyásnál* (II. Kapas-utca 20.)

** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Major J. Gyula sikert aratott *damuvé, az Erzsike,* körül színe ma este a Magyar Kir. Operaházban. Ez operát a Telefon Hírmondó előfizetői odahaza a lakásokon is végighallgathatják, mert a Hírmondó azt teljes egészében közvetíteni fogja, valamint hallható lesz az utána színe kerülő *Vilna* ballet zenéje is. — Az Opera előadásának közvetítése után az est folyamán érkezett legújabb híreket és táviratait olvastatja fel a Telefon Hírmondó szerkesztője, majd annak bevégezte után még cinyzenele lesz hallható a kagylókon keresztül 11 óráig. E cinyzene-átvitel az Emke és az Elite kávéházából történik, ahol Zoldy Marci, illetve Kóczé Antal zenekara játszik.

Huszonötödösör.

— A Bor jubileuma. —

Budapest, szeptember 26.

A Nemzeti Színház ma este jubilálta *Gárdonyi* kitűnő darabját, a *Bor*. Huszonötödik előadásán éppen olyan iriss volt az érdeklődés, mint az elsőn, a bemutatón. 1901. március 29-ikén. A nézőtér minden zuga megtelt és a közönség ünnepte a szerzőt, tapssal, kihívással jutalmazott minden jelentékenyebb szereplőt.

A szerzőről és érdemes darabjáról már megemlékeztem. Hadj beszéljek most a színészekről, a Nemzeti Színház tagjairól, akik a *Bor* a darab értékéhez méltó ambícióval és művészettel lényes diadara segítették.

A színész akkor van elemében, amikor igazi embert ábrázolhat, karaktert festhet a színpadon. Az ember rangja itt nem batároz. Lehet király vagy cseléd, gavalier vagy koldus, mágus vagy paraszt: csak ember legyen, ne dróton ráncigált figura. Olyan falusi történet, mint a *Bor*, ha csupa paraszt szerepel is benne, beleillik a Nemzeti Színház feladatai közé. Mihelyt a darabban művészi gondolat fejlesztett pszichológia, életlél duzzadó jellem-tesztés a földolog: szívesen látjuk a nemzeti színpadon és nem nézzük, hogy az alakok milyen kelmet hordanak a testükön. Ezért fogadtuk örömmel a *Gárdonyi* darabját *Katona, Shakespeare, Molière, Dumas, Echegaray és Ibsen* alkotásai közt. S ugyanígy érezhetek a színészek is, amikor élhetnek az alkalommal, hogy a Gárdonyi-léle népies darab pompás magyarságának tolmácsai legyenek és a *Bor* életerős, egészséges remekül karakterizált paraszatalakjait a színpadra vigyék.

Félesztőző óta csak egy szerep cserélt gazdát: *Zilahy* átadta Kátsa cigányt *Faludi* Antalnak. A többi szerepét mind a régi Baracs Imrénben *Gyenes* jubilált. Ma huszonötödösör játszott Baracsot, mindannyiszor egyszerűen, igazán, nagy sikerrel. Ez a komoly, férfias, tisztességtudó paraszt, akit csak a bor mámore ránt ki rövid időre nyugodt tartásából, nem haladja túl *Gyenes* ábrázoló erejét; sőt lényeges sajtáságaiban összesség a *Gyenes* tiszta magyarságával, kedélyes egykedvűségével, nyugodt magatartásával, nyílt és egyenes jellemével. Az ilyen összeolvadás szárnyakat ad a színészeknek. A maga talaján áll; a maga forrásából merít. Teljesen átérti és átérzi az alakot, mert magára ismer benne, magához hasonlónak látja. Ha *Gyenes*rel démont játszatnak, vagy heroikus gonosztevőt, akinek a rosszassága félelmesen nagyszerű: úgy tűnik fel előttünk, mint olyan ember, aki ár ellen uszik. A Baracs-léle alakokban megfordítva megy. Tehetsége itt a víz kedvező sodrába jut és minden erőltetés nélkül, szinte magától halad a biztos siker felé. A színész maga is élvez, nemcsak a közönség. *Gyenes* Baracs Imrén minden ízében élhető, reális, tiszta nélkül való alak, akit őszinte érdeklődésünk kísér végig a darabon.

Elele-párját, Baracs Imrénét, Cs. *Alszegey* Irma játszza. Ez az igazi szép és egészséges parasztemenecske, akinek a teste kívánatos, a lelke romantán, a „beszède muzsika”. Leánykorában dédelgették, de kényesége a házassáletben megszűnt és energiává, önéretté vált. Sértett önérettében makaos, de nem hajthatatlan, mert a szíve tele van szeretettel. A bort majdnem némán, bocsánatkérés nélkül tolja Baracs elé az utolsó felvonásban, de minden pillantása, minden lépése az urához *alázatosan* visszatérő telességre vall. *Alszegey* Irma ezt a jelenetet — és a többi is — széppé, kedvéssé teszi a játékaival és a szívvel.

A fiatal, bohó, érzékeny, nagyon mulatságos szerelmepárt, Rozit és Baracs Matyit *Ligeti* Juliska és *Rózsahegy* adja. Ok egymásba, mi pedig beléjük szeretünk, olyan kedvesek, bá osak mind a ketten. A magyar suhanót senkisek jászhatja igazabban *Rózsahegy*inél; a magyar parasztleányt senkisek játszza több elevenséggel, több rusztikus bájjal, mint *Ligeti* Juliska. Szerelmes enyelgésük, ellágyulásuk, csöndes pityergésük Mihály bácsi kerítése előtt kitűnő kettős. Ugy látszik, a népies az a dominium, ahol mind a kettő kifogás nélkül állhatja meg a helyét.

Hatalmas komikummal föleggyvertet triász az *Ujházi, Vizvári és Gabányi* hármása Göre Gábor Durbins sógor és Mihály bácsi szerepében. Minden lépés, minden szó, minden mozdulat a sült parasztot mutatja. *Ujházi* rekedt danolása, lombra talna mesteri. *Vizvári* száján a monoton és durva refraine (Ogye mög a fene) száziéle változatban csillog és jellemző erőt kap. *Gabányi* tökéletes zsánerkép, akár ha lgtat akár beszél. Szerényen de becsültes, józú bumorral csatlakozik ehhez a három matadorhoz *Faludi*, mint Kátsa cigány, *Györgyné* mint Juli any a, *Vizváriné*, mint Göre Gaborné és *Latabár*, mint kovácsba ojtott baromoros. *Gerő* Lina kiváló részt kérhet a sikerből, mert Eszter szerepében a csinos, hamis özvegy isztikélő, perfid, ravaszul trétás hangját tökéletesen eltalálta.

A Bor kitagástanl összjátékát hálával fogadom és nem sóhajtok föl maliciózus ládalmommal: milyen jó volna, ha ilyen összjátékot kapnánk a Nemzeti Színházról *Julius Cézárban, Antonius és Kleopátrában*, — ott, ahol a nagyot, a királyit, a lényegest mutogatják!

Mindennek megjön az ideje. Talán ennek is. Megjön az ideje annak, hogy nemcsak a zsánerben, hanem a főséges hangulattal dolgozó tragédiában is nagy színészek egész gárdája fog sorakozni előttünk.

A jubiláris előadás még talán zajosabb, lelkesebb volt, mint a bemutató. *Gárdonyi*, aki egri magányból erre az egy estére a lármás idővárosba jött, valósággal ünnepte a közönség. Felvonások után ötször-hatször a lámpák elé tapsolta és elhalmozta szeretetének nagyrabcsülésének minden jelével.

A jubiláris előadást stilszerű lakoma fejezte be a Nemzeti Színház udvarán, ahol a művészek és a meghívott írók érdekes, intím körében folytatódott az ünneplés. A színház udvarának egész hosszában két asztal nyílt végig és a zenekar bejárója előtt, a Lendvay-szobor szomszédságában állott a *Sohase halunk meg*-csarda szabályszerűen berendezett sőtélessé, ahol igazi csaplóros mérte az italt a jökevdű vendégek számára. A csarda tetejéről még a gólyafészek sem hiányzott.

A vidám bohém-társaság jókedvű nevetését, elmes társaságát csak három-négy toast szakította félbe. Elsőnek *Bedthy* László üritette poharát a *Bor* kitűnő szerzőjére aki a magyar nép lelkét csodálatos erővel és bájjal vitte a színpadra és mindjárt első darabjával nagy dicsőséget szerzett a Nemzeti Színháznak. Toastja végén tolmácsolta az intendáns üdvözlését, aki elöglátsza miatt nem jelenhetett meg a lakomán.

Gárdonyi Géza válaszolt a felköszöntőre és poétalelkének nemes szerénységével darabja sikerét a Nemzeti Színház művészeire háritotta; babériját a darabjában közreműködő jeles színészek közt osztotta szét. Ezután elmondta, hogy nemrégiben vasuton utazó urak diskurzusát halgatta ki, akik többek közt a *Bornak* valamelyik vidéki előadásáról is beszéltek. Egy kövér, kopasz ur kijelentette, hogy a híres darabot nem volt tulságosan elragadtatva, de a második felvonásban egy dal nagyon tetszett neki. Hol fordul elő a dal, kérdezték a többiek. És a kövér ur megmagyarázta, hogy abban a jelenetben, ahol az asszony kirohan a házból, *letessi a gyermeket a kerti ajtó küszöbére és égre tárt karokkal élénkíti a Kossuth-nótát*. Ezt annak az illusztrálására hozza föl, milyen fontos a szerzőre nézve, ha darabját komoly színház adja elő, ahol minden részletet kitűnő és lelkiismeretes előadók művészete emel magas színvonalra.

Latabár Vizvárit, a *Bor* rendezőjét köszöntötte föl, *Vizvári* az igazgatót éllette s egyuttal elárulta, hogy a mai bankett elmés ötlele tóleszarmazik. Nagy derültséggel fogadták *Lendvayné* fölszólalását, aki Göre

Gábor dialektusában mondott felköszöntőt *Gárdonyi* Gézára.

Bíjfel felé Kátsák és Bigék lopóztak a Nemzeti Színház udvarára és húzták a szebbnél szebb magyar nótákat a csöndes szeptemberi éjszakában, amíg a csillagok — ennek a különös lakomának a lampionjai — lényesen ragyogtak az illusztris társaság fölött.

Á. E.

Szivem!

— *Csillag Teréz a legújabb szerepéről.* —

Budapest, szeptember 26.

Prielle Kornélia holnap ismét gyönyöröködteletni fogja a közönséget; eljátszza a *Nagymamát*, leglényesebb szerepét, amelyben oly nagy diadalokat aratott és annyi ovációban részesült. Ünnepelni fogák holnap is; a virágok közt pedig amelyekkel az örök-itju Szerény grófnének kedveskedni fognak, lesz egy bokréta ezzel a felirattal:

— Edes, jó nagymama, meg tudsz-e bocsátani a te Márhadnak?

Mártha kisasszony rossz fát tett a tüzre. A *Csiky* darabjában egy kis szobafogság a büntetése csintalanságáért, most azonban sokkal nagyobb dolgokról van szó. Mártha szerepének kreálója, *Csillag Teréz*, a *Vigszínház* illusztris művésznője, nagyon jól érzi, milyen nagy az ugrás a *lánycok lányának* a szerepétől egészen addig a szerepig, amelyet holnap fog megteremteni a *Vigszínházban*, *Bauhaud* és *Hennequin* darabjában, ugyanakkor, amikor a *Nemzeti Színházban*, régi otthonában, egy új Mártha hizegel a jó nagymamának. Arról a szerepről, amikor *Párisban* adták, nagyon sokat írtak sok sok jó esni róla nálunk is és érthető érdeklődéssel kérdeztük ma *Csillag Teréztől* hogy miképp vélekedik *Montureuxné* asszonyról, akit holnap ábrázolnia kell.

A művésznő szívesen fogadott. A *Vigszínház* mai főpróbája előtt kerestük fel, de arra kért, hogy várjuk meg a próba végét.

— Akkor majd diskurálunk, — mondta.

A próba után így szolt:

— Enes vagyok, ami ugyan prózai dolog, de hadj várjon az ebéd. Nagyon örülök az alkalomnak, hogy beszélhetek a szerepemről, és beszélhetek — az ön közvetítésével a közönséghez, ahhoz, amely megnézhet új szerepemben, és ahhoz is, amelynek aligha fognak megmutatni. Látja kérem, olyiorán vagyok mint a *Szivem!* hősönje, akinek szerepét játszom: *Antoinette* asszony nem jószántából csaja meg az urát, de szinte rákényszerítik. Hiszen ha nem volna olyan régiség-gyűtő lénye, hü asszony maradna... Hogy nagyobb is lehetne az ellenállása a kényszerrel szemben?... Edes istenem, megurnak egy ilyen ragyogó szerepet, még pedig olyan lényes darab keretében amelyért a színháznál mindenki lekesedik; olvasom a szerepet, és nem tudok vele betelni. Hát melyik színésznő, aki igényt tart erre a névre, birna ellenállni?

A művésznő szünetet tart és sóhajt. Magunkban meg elgondoljuk, hogy mint gyöngyözik ajkáról a beszéd. Ah, a Színészeti Akadémia növendékei akik *Csillag Teréztől* tanulnak majd beszélni, ugyancsak nem járnak rosszul!

— Mi tagadás, — folytatta — kiváltképp eleinte sokat küzködtem magamban. Az motoszkált az eszemben, hogy bocsánatot kell kérnem a leány-elbukumomtól, mindazoktól akiknek a *Kis mamában* tetszettem. Es mindjában megszerettem ezt a *Montureuxné* asszonyt, aki oly erkölestelen és olyan szivethódítón szeretetreméltó. Minél többször olvastam a szerepet, annál több új vonást találtam benne. Pedig sokször olvastam, — de azt hiszem, hogy még mindig nem elégszer.

— A mai főpróbán másról győzött meg — vettem közbe.

— Jaj, nincs itt szó bókhajhászásról!... Tudja-e, hogy tegnap kettőig próbáltunk? Ugy tessék érteni, hogy délután kettőig és előadás után megint körülbelül kettőig... Az ám, éjjeli próbánk is volt... És egyikünk sem neheztelt érte... De még mindig új és újabb vonásokkal szeretném felruházni ennek a hütlén asszonynak az alakját... *Az első hütlén asszony, akit ábrázolok!*... *Cyprienne* tenyegtet, de maga sem hiszi komolyan a fenyegtetés... *Antoinette* asszony már az egyik imádott tenyegeti, hogy megcsalja a másikkal, ah, és ha nem is a darab folyamán, de beváltja tenyegetését. Es ez az asszony mégsem visszatásztó... Erkölcsei nézetek vezérik; hiszen azon tanakodik, hogy nem erkölcsebb-e, ha a szeretője ismeri a férjét?... *Olvastam Cheirel* kisasszonyról, aki a szerepet *Párisban* megteremtette, hogy meglehetősen buja nőt mutatott be. Ezt nem merném megtenni... Vegyük például azt a jelenetet, amikor az asszony a férje jelenlétében megcsokolja titokban az imádóját. Hallatlan gonoszság,

amit az az asszony elkövet. Felháborító, ha *Montureaucé* tényleg valami perverz érzékiségből cselekszik. De azt hiszem, az a párisi asszony nem romlottóságból hanem szinte naiv ösztönnel engedve cselekszik.

— Nincs ügyvéd, nagyságos asszonyom, aki jobban védhetné...

— Onmagamat is védem vele együtt... Szó sincs róla, a *Siveau!* olyan darab, amelyben legtöbb függ az összártéktől, a cselekmény azonban folyton a *Montureaucé* asszony esete körül forog... Mentegem ezt az asszonyt, aki a mieinktől annyira előt morálnézetek közt nőtt fel... Es mégis bánatosan gondolok arra, hogy mi lett a kis Márhábiól!

A művész azután elmondta, hogy *Kornélia* néni holnapi felléptére virágot küld, amely a Máriha bocsánatkérését fogja jelezni.

— A lérejk is megbocsátanak néha — humorizált; — talán a közönség is meg fog bocsátani nekem.

— Bőcnak hangzanék, amit erre — igazság szerint — felelnem kellene. Pedig minden bőknál többet mond nagyságod kineveztetése a színiakadémia tanári széke.

— Igen, igen, boldoggá tesz... Már meg is kellett volna kezdenem működésemet. *Váradi Antal* igazgató ur igen kedves levelet intézett hozzám ebben a tárgyban. Azt feleltem neki, hogy még néhány nap halasztást adjon. Szombaton lesz az installáció-m. Kifejtettem, hogy ennyi izgalom egyszerre, sok nekem; ez az új szerep és az az új állás egyszerre... Ezért halasztottuk a beiktatást szombatra. Ugy örülök már ennek a szombati napnak! Es mennyre fogok örülni, ha a holnapi bemutató igazolni fogja azt a lelkesedést, a fáradozást, az ambíciót, amelylyel szerepre készültem.

A művész végül nagy elismeréssel nyilatkozott a fordításról, amely *Mohár Ferenc* munkája.

MŰVÉSZET.

□ **Eldött pályázat.** Magyar Iparművészeti Társulat nemrégiben pályázatot hirdetett egy cimbalomra. A pályázat e hó 15-ikén járt le és arra 21 pályamunka érkezett be. A bíráló bizottság ma este tartotta ülését *Czigler Győző* műegyetemi tanár elnökiete alatt. A bíráló-bizottság tagjai voltak elnökök kivül *Ápár Ignác*, *Gelléri Mór*, *Györgyi Kálmán*, *Vigh Albert* és *Schunda V. József* hangszergyáros, mint szakértő kültag. Az első díjat, 250 koronát, *Fork Ernő* tanárnak ítelték oda. A második díjat a bíráló bizottság nem tartotta kiadhatónak, de a pályaművet megvásárolta 80 koronáért a munka szerzőjétől *Kiss Géza* építésztől (Berlin). A pályaművek holnapról kezdve 8 napon át megtekinthetők lesznek az Iparművészeti Múzeumban.

FŐVÁROS.

(*) **A Központi Városház környékének szabályozása.** A Központi Városház környékének szabályozására vonatkozó tervek közül tudvalevőleg *Devecsis Ferenc* műszaki tanácsos tervét fogadta el a közgyűlés némi módosítással. Mint ahogy most a közmunkák tanácsa is hozzájárult e tervhez, a tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy ezt a szabályozást, mint végleges, az általános szabályozási tervbe vétesse fel.

(*) **A főváros és a belügyminisztérium.** A fővárosnak hol a rendőrséggel, hol a kormánnyal van valami baja. Most a kormánnyra került a sor. A konfliktus tárgya ezúttal egy illemhely, amely a Király- és a Gyár-utca sarkán áll. Az illemhelyet a vakok intézete előtt állította föl a város, ami ellen a kultuszminiszter tiltakozott. A főváros nem engedett s az akták a belügyminiszterhez kerültek. A belügyminiszter kötelezte a fővárost, hogy az illemhelyet három hónap alatt vitesse el, mert a vakok intézetének helyére akarja építeni a színi- és zeneakadémiát. A tanács mai ülésén tárgyalta a miniszter leiratát, s azt törvénytelennek mondta. A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy írjon föl a miniszterhez, s tiltakozzék az illemhelyet eltávolító rendelet ellen.

(*) **A marhabőrök kímélése.** Több kereskedelmi kamara és börtényváros panaszt emelt a földmívelésügyi miniszternél, hogy a Rósvágóhidról kikerülő marhabőrök a rossz leletés és bemetszés, különösen pedig a beágyazás következtében értéküket veszítik. A földmívelésügyi miniszter ennek következtében felhívja most a törvényhatóságokat, hogy közbiztonsági közveleket a levágás körül nagyobb óvatosságra intsek, a begazdaközönséget pedig figyelmeztessék, hogy a begazdaközönséget ne tüzes vassal végezzék, vagy legalább is ne az állat combján, hanem a szarván vagy állkapcsán.

SPORT.

.. **Gömblovészeti versenyek.** Balatonföldvári versenyekkel kapcsolatosan a Magyar Athletikai Club négy napon át gömblovészeti versenyeket is rendezett. E sportgyakorlati versenyt a rendező egyesület tavaly honosította meg hazánkban. A versenyek eredménye a következő: Első nap. 1. poule: győztes gróf Mailáth József, dr. Koszka Emil holtversenyben; 2. poule: 1. gróf Széchényi Emil; 3. poule: 1. báró Inkey József, 8 versenyző. Második nap. 1. poule: 1. Heinrich Ferenc, 2. Hadik Karolin gróf; 2. poule: 1. dr. Koszka Emil, 2. gróf Széchényi Imre, 3. gróf Széchényi Viktor; 3. poule: 1. báró Inkey József, 2. gróf Mailáth József. Coup doublé-verseny: 1. dr. Koszka Emil. Coup doublé (jobbra-balra): 1. gróf Mailáth József, 10 versenyző. Harmadik nap. 1. poule: 1. Szűts Andor; 2. Heinrich Ferenc; 2. poule: 1. gróf Mailáth József; 2. gróf Széchényi László; 3. poule: 1. gróf Mailáth József; 2. holtversenyben gróf Széchényi Imre, báró Puteani Géza; 4. poule: 1. gróf Mailáth József; 2. Heinrich Ferenc. 14 résztvevő. Negyedik nap. 1. poule: 1. Heinrich Ferenc; 2. Kunz József; 2. poule: 1. Heinrich Ferenc; 3. poule: 1. gróf Széchényi László; 4. poule: 1. Heinrich Ferenc; 2. gróf Széchényi László. Coup doublé-verseny: 1. poule: 1. gróf Széchényi László; 2. poule: 1. Heinrich Ferenc. 5 résztvevő.

.. **A „kaliforniai osoa” nálunk.** A híres Tommy Burns, Amerika legbiresebb jockeyját, akit „kaliforniai osoa” néven ünnepelnek az ujjvilágban, a *Magyar Turf* értesülése szerint a *Harkányi* bárók istállójukhoz készülnek szerződöttni. Burnsnek mesés rekordja van győzelmekben. — Amerikában évenként százezrekre nyeri a versenyeket. — ezért bizonyára horribilis áldozattal fog járni ide szerződöttele. Burns mindössze 21 éves.

Őszi lóversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 26.

Akárcaok folytatása lenne az augusztusi meetingnek, úgy kezdődött az őszi szezon a turion. Napsugár az égen, lenge nyári toillettek a tribünökön, még mindig zöld, akárcaok az istállókertben és — rémségesen kevés ember a totalizátorok körül. Mintha még mindig nyoma lenne a tizenegy napos augusztusi meetingnek az emberekben, olyan csekély a játékedv, amit még kisebbre tokoz a silány program, a matchek és walkoverek változatos tömege.

Hat futamban mindössze 28 ló futott. Nagy földje csak egyetlen versenynek volt, a megnyitói Nursery-handikapnek s ez hozza a nap egyetlen szenzációját is. A 12 ló közül nyer az óriás favorit *Faix*, de aig hogy beérkezik esőnek már jelentik gróf Baththyánnak, hogy Dreher Antal lovának, mely már nyert a propozíciókban megjelölt 4000 koronánál nagyobb díjat nem volt joga futni, s így diszqualifikálható. Az eset világos, csakugyan hiba esett s így *Faix*et minden habozás nélkül diszqualifikálni kellett, hogy így *Bonbon*, Herzog Mór lova jusson a díjhoz. Csak hogy mi legyen ám a fogadásokkal? ... *Bonbon* hívei kétségkívül nyertek, de viszont *Faix* hívei is ártatlanok abban, hogy olyan lóra fogadtak, mely a versenyintézőség tévedéséből vett részt a versenyben. A totalizátor-szabályok ugyan azt írják elő, hogy a számok felbuzása után, még ha nem is fut egy ló, a rája tett fogadás akkor is elvesztett s a totalizátor egyáltalában nem fizet vissza tétet; de az igazgatóság, tekintve, hogy a Jockey-Club apparátusa követte el a tévedést, a sajátjából fizette vissza a *Faix*-tétet, míg *Bonbon* szerencsés hívei tizenyolcszoros pénzt kaptak. A mulatság a Lovaregyletnek mintegy kilenccz ezer koronájába és egy szomorú tapasztalásába került, a közönség azonban gavallér eljárásával föltétlenül meg lehet elégedve. A bookmakereknél a *Faix*-töketeket fizették ki, mert itt külön fogadási szabályzat áll fenn, mely azt mondja, hogy ha a verseny után emelnek óvást a ló illetékellen futása miatt, akkor az elsőnek beérkezett lóra tett fogadások fizetendők ki abban az esetben is, ha az illető lovat utólag jogosulatlanok is találják az illető versenyre.

A nagy eset természetesen sokáig elfoglalta az izgalomokra hajló turfan-kedélyeket. Sokan analógiát kerestek s már eszükbe is jutott a jó memoriajuknak 8—9 év előtti esete a derék Panajottinak, mely tévedésből 1½ kilóval kevesebb teherrel indult, mint kellett volna s küzdelem után fejosással nyert egy versenyt. *Wahrmann Richardé* volt az érdem, hogy észrevette, hogy Panajotti az erősebb nemhez tartozott s így többet kellett volna vinnie 1 és fél kilóval már pedig így nem nyerte volna a versenyt. Diszqualifikálták is őt, de ekkor már fizettek a kasszáknál s így a diszqualifikálás csak a díjra vonatkozhatott.

Egyébképpen hallatlanul csöndes nap volt a mai s még az őszi kísérleti versenyért, a nap lószámáért is csak három ló futott. Természetesen *Nero* nyerte *Rose S.* és *Ladon* ellen, míg a *Kartal-Betrüger* matchból az előbbi került ki győztesnek. *Passé partout*

walkoverben nyerte az utolsó versenyt, ennek volt köszönhető, hogy délután 4 óra 30 perokor már vége volt a versenyeknek.

A közönség nehéz szívvél hagyta ott ilyen korán a versenyeket, melyek máskor alkonyatig való mulatságot juttatnak a telivérnek barátainak.

A mai eredmények egyébként itt következnek:

I. **Nursery-handicap.** Távolság 1000 méter. Díj 3000 korona. Herzog M. *Bonbonja* (*Prudanes*) első, *Aventure* (*Morgan*) második, *Musica* (*Ross*) harmadik. Futott még *Sweet Love*, *Carmen*, *Babér*, *Minta*, *Lator*, *Hajnalka*, *Szamócza*, *Chatterbox* és *Faix*. Totalizátor 10: 181. Helyfoglalások I. 50: 326. II. 60: 160. III. 50: 136. — Eredetileg *Faix* nyerte a versenyt, de minthogy ez már nyert 4000 koronát meghaladó versenyt, a verseny feltételei értelmében nem volt joga e futamban részt venni és ezért diszqualifikálták; a tétet a totalizátor visszafizette a *Faix*re fogadóknak.

II. **Kövészek eladóversenye.** Díj 1000 korona. Távolság 1000 méter. Mr. *Adrien My Ladyje* (*Bonta*) első, *Vaise bleue* (*Gilchrist*) második, *Alesia* (*Silvers*) harmadik. Azután: *Hajas*, *Vendel II.*, *Békés*. Totalizátor: 10: 62. Helyfoglalások: I. 50: 156. és II. 50: 206.

III. **Őszi kísérleti verseny.** Díj 10.000 korona. Távolság 1100 méter. *Baró Üchritz Zs. Neroja* (*Taral*) első *Kose S.* (*Huxtable R.*) második, *Ladon* (*Wilton*) harmadik. Több ló nem futott. Totalizátor: 10: 14.

V. **Allamdíj.** Díj 4000 korona. Távolság 2600 méter. *Schosberger L. Kartal* (*Barker*) első, *Betrüger* (*Cleminson*) második. Több ló nem futott. Totalizátor: 10: 12.

V. **Elaóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 2000 méter. *Blaskovich Elemér Nehája* (*Black*) első, *Jagello* (*Morgan*) második, *Glen d'or* (*Adams*) harmadik. Azután *Sötét*. Totalizátor: 10: 49. Helyfoglalások: I. 50: 118. II. 50: 74.

VI. **Gődhüllő díj.** Díj 8000 korona. Távolság 1600 méter. *Baró Üchritz Zs. Passé partout* (*Taral*) walkoverben vitte el a díjat.

EGYESÜLETEK.

(A Budapesti Népoktatási Kör) ma délután *Türr István* tábormok tiszteletbeli elnök vezetésével választmányi ülést tartott, amelyen dr. *Gyulay Béla* főtitkár bemutatta *Rakovszky István* elnök levelét, amelyben hivatali ellóglaltságát hozva fel okult lemond az elnöki állásról. Ugyancsak levéiben tudatta lemondását pénztárosi állásáról dr. *Mandelló Károly* is.

A választmány sajnálattal vette tudomásul a lemondásokat s a legközelebbi közgyűlésig, amelyet val színdíg november hóban tartanak meg, az enoki teendőket az elnököt, a pénztár kezelésével pedig *Beck Dénes* bízta meg ideiglenesen. Titkár bejelent, hogy *Porzolt Kálmán*, a Népszínház igazgatója kedvezményes egreket bocsátott a kör rendelkezésére, továbbá hogy a nyár folyamata alatt több könyvajánlékkal szaporodott a kör könyvtára. Ugy *Porzolt*nak, mint az ajándékozóknak egyzkönyvi különszavot szavazott a választmány. Végül elhatározták, hogy a kör által fenntartott szaktanóriumok október hó 1-én kezdik meg működésüket, a mul évhez hasonló módon, kivéve a II. ker. Miklósi-terti tanóriumot, ahol a viszonyok úgy kívánják, hogy 6 hónap helyett csupán 4 hónapig tart a kurzus és pedig heti 4 óra helyett, heti 6 óra hosszat.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Eszkütétel a Kurján.** A Kurján A Kurján ma délután teljes ülés volt, amelyen *Podhorányi Gyula Kovács Antal* és *Kovács Béla* újonnan kinevezett kuriai bírók lettek a hivatalos esküt *Szabó Miklós* elnök kezébe, *Dessueffy Géza*, akit szintén most neveztek ki kuriai bírónak, betegség miatt az eskütételről kénytelenül távol maradt.

§§ **Kettős kivégzés.** Prága városa ma bünygyi borzalomra virradt. A tartományi törvényszék udvarán két apagyilkos testvér, *Szlamska* *Antal* és *Vencel* végezték ki. A két halálraítelt, mióta az utolsó ítéletet közölték velük, teljes apathiába süllyedt. Az apagyilkosok atléta termetű férfiak voltak, de a siralomházban összekuporodva, megsemmisülve föltölték az utolsó húszonnegy órát. Tegnap este cigarettát kértek, s csak a börtönőrök kérésére fekdtek le. Reggeli hét órakor kísérték őket a vesztőhelyre, hol a két akasztófát rögtönzött deszkafal választotta el. Először *Antal*, az idősebbik testvért végezték ki. A nyomorult embernek nem volt jártányi ereje. Börtönőrök vitték a bitó alá. A prágai hóhér gyorsan végzett vele. Hat perc után az orvosok már jelentették halálát. A fiatalabbik, *Vencel*, bátrabban viselkedett. Hangos imádkozással várta a szörnyű véget. De a kivégzés nem ment simán. Az izgatott príbékek időelött rántották ki alóla a számlót s a halálraítelt csaknem a földre zubant, minthogy a kőtél még nem volt nyakára illesztve. Gyorsan megragadták s újra alája tették a számlót. Az apagyilkos e szörnyű incidens alatt sem vesztette el nyugalmát. Folytatta az imát, mely csak akkor nemült el ajkán, mikor a kőtél megfeszült nyakán. Prágai tudósítónk jelenti, hogy mind a két halálraítelt oly ha-

talmas terméti ember volt, hogy tetemük rendes korporsóba el sem fért. Az ügyészségnek külön koporsót kellett számukra készíttetni.

SS A dícserező. Salzer Antal bérkocsis, ki az első honvédegyezredet tartalékos, tavaly azzal dícserekedett konfliktuskocsis társai előtt, hogy ő akkor vonult be legyervakorlatra mikor akar. Minthogy azonban, füzte hozzá, sohasem akar, tehát nem is vonul be soha. A kocsisok kérdeztek tőle, hogy mi a kulcsa ennek a katonai titoknak. Salzer nem csinált titkot a kulcsból s elmondta, hogy valahányszor behívják legyervakorlatra ő maga helyett egy tizes bankót küld Ennyivel váltja meg magát az illetékes hatóságnál a legyervakorlattól. Ezt a dícsereket valamelyik bérkocsis kijelentette a katonai hatóságnál, mely nyilvános rágalmazásért pörbe fogja a kis heneccőt. A mai tárgyaláson már nem henegett, mindent visszavont, amit csak lehetett. Előismerte, hogy közönséges heneccő, ki egy kis irigységet akart ébreszteni a konkurens kocsisok körében. Ot különben be sem lehet hívni legyervakorlatra, mert a karja eltörött. A törvényeszk Agoraszót elsőlétsével 20 korona és 10 korona mellékbüntetésre ítélte. Ezzel most már joga van eldicsekedni, mert az ítélet jogerős.

Nyiltér.

Földbirtokokra kölcsönöket

konvertálásokat adok $4\frac{3}{4}\%$

mellett (töketörlesztés és kamat beleértve)

csak nagyobb összegekben, közvetítők kizárásával.

Ajánlatok „1.000.000”

jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Dr. Schaeffer József
ügyvédi irodája mai naptól
VII. Dohány-utca 20. szám.
Telefon 20-47.

Császár-fürdő
nyári és téli gyógyhely
Prospektus ingyen és bérmentve.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésüknél, a táplálék tökéletes főlemésztődése következtében föllép, a Tropion hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngesőbb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindennap annyi fenéjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Kopenhága, szeptember 26. Bjerre volt közoktatásügyi miniszter az éjjel meghalt.

Tanger, szeptember 26. Fezben egy fanatikus néptömeg durván bántalmazott és súlyosan megsebesített egy portugál alattvalót.

Nápoly, szeptember 26. A Vezuv ismét háborog.

Az ausztriai választások.

Prága, szeptember 26. A német haladópart bizalmi férfiai ma délelőtt 11 órakor kezdték meg tanácskozásukat Siegmund volt tartománygyűlési képviselő elnöke alatt. A gyűlésre 110 résztvevő jött el Csehország német vidékeiről. Eppinger megokolta a választókhöz intézendő felhívást, amelyet a gyűlés egyhangúlag elfogadott. Azután áttértek a jelölésekre.

Prága, szeptember 26. A német haladópart bizalmi férfainak mai közgyűlésén elogadott választási felhívás azt mondja egyebek között, hogy a német haladópartú tartománygyűlési választóknak a mostani választásokon határozniok kell, hogy azokat követésék-e, akik Csehország oszthatatlanságát hirdetik hogy ezzel az ellenszegülő cseh többséget valamilyen még ismeretlen eszközzel a német nemzetettségé való csatlakozásra kényszerítsék, avagy azokat, akik tör-

vényes bástyák emelésére törekcsenek a német lakosság oltalmára és nemzetiségének megóvására. A felhívás azután felsorolja a német haladópartú lakosság kívánásait és törekvéseit, amelyek között egy általános választó-osztály létesítése, nemzetiségi kuria a két nemzetiség önálló rendelkezési jogával és középiskolák létesítése szerepel. Követik továbbá az egyházi, bírósági és közigazgatási kerületeknek nemzetiségek szerint való elhatárolását és a hatóságok olyan felosztását, hogy a tisztán német nyelvű vidékeken csak német nyelven intézzék a hivatalos dolgokat. A felhívás azután felsorolja a társadalmi és gazdasági élet minden ágát felkaroló reformokat és utasítok, amelyeknek megvalósítására a tartománygyűlésen törekdeni kell és végül visszautasítja azt a szemrehányást, hogy a német haladópart eddig nagyon passzive viselkedett.

A cár utiprogramja.

Berlin, szeptember 26. A cár-pár magánutermészeti okok miatt megváltoztatja legközelebbi programját. Az uralkodó-pár november közepén Spálába megy, ahol nagy udvari vadászat lesz. A cárné ez alatt az idő alatt fürdőkúrárt fog használni. A programnak ez a megváltozása nincs összefüggésben Oroszország pénzügyi helyzetével.

Fürdő-kongresszus.

Salzbrunn, szeptember 26. A fürdőteremben ma délelőtt ült össze a németországi, ausztriai, magyarországi és svájci fürdők és ásványtorrások egyesületének közgyűlése. A gyűlést Gömner badeni polgármester nyitotta meg.

Az első hó.

Pétervári, szeptember 26. Kurganban ma esett az első hó. A tobolszki kormányzósgában a föld sok helyen meglagyoit.

Közgazdasági táviratok.

Zágráb, szeptember 26. Ma tartották meg a határvidék-beruházási alap tulajdonát képező tőgyerdőkre a versenytargyalást. Tizenkét parcellából öt parcella eladatlan maradt. Hét parcella következő cégek tulajdonába ment át: 1. Wiener Holzhandel-Aktiengesellschaft, 2. Société d'importation de chenes, 3. Blassich Sziszek, 4. Deutsch és Benedikt cég Zágráb. A hét parcella vételára 1,279,887 koronát tesz vagyis 108,907 koronával, avagy 2,8%-kal többet mint annak becsértéke. Tizenkét lenyőfából álló parcella teljesen eladott és pedig 166,500 korona vételárral vagyis 54%-kal magasabban, mint amennyire becsülve volt.

New York, szeptember 26. (Terménytőzsde. (Zárlat.)
Gyapot: New Yorkban hejben 8 $\frac{1}{4}$ 8 $\frac{1}{4}$. szept.-re 7.68 (7.67). Decemberre 7.67 (7.62). New-Orleansban hejben 8.16 is (8.—). — **Petroleum:** Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphianban 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — **Zsír:** Western steam 10.25 (10.25). Rohe és Brothers 10.60 (10.60). — **Tengeri irányzata tartott.** — Szept.-re 63 $\frac{7}{8}$ (64.—). Decemberre 63 $\frac{1}{4}$ (63 $\frac{1}{4}$). — **Májusra 64.— (64 $\frac{1}{8}$).** — **Buza irányzata állandó.** — Piros ősi hejben 75 $\frac{1}{4}$ (75 $\frac{1}{4}$). Szeptemberre 74 $\frac{1}{2}$ (74 $\frac{1}{2}$). Októberre 73 $\frac{1}{4}$ (73 $\frac{1}{4}$). Dec.-re 76.— (76.—). Májusra 73 $\frac{1}{4}$ (79 $\frac{1}{4}$). Gabona szállítási díja Liverpoolba — $\frac{1}{8}$ (— $\frac{1}{8}$). — **Kávész:** fair Rio 7. sz. 5 $\frac{1}{4}$ (5 $\frac{1}{4}$). Szept.-re (4,955.05). Decemberre 5.25 (5.25). — **Liszt:** Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — **Cukor:** 3 $\frac{1}{4}$ (3 $\frac{1}{4}$). — **Őn:** 25.— (24.85). — **Réz:** 16 $\frac{1}{2}$ (16 $\frac{1}{2}$). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelezik.)

Chicago, szeptember 26. (Terménytőzsde. (Zárlat.)
Buza irányzata tartott. Szept.-re 68 $\frac{3}{8}$ (68 $\frac{1}{4}$). Dec.-re 70 $\frac{1}{8}$ (70 $\frac{1}{4}$). **Tengeri irányzata tartott** — Szept.-re 57 $\frac{1}{8}$ (57 $\frac{1}{8}$). — **Zsír:** Szeptemberre 9.87 (9.82). — Októberre 9.82 (9.77). — **Szaonna short clear** 9.55 (9.55). — **Sertéshus:** Szeptemberre 14.82 (14.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelezik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

Z. Z. Tőprengésének háttére bizony nagyon kínos eset. Tévod azonban, mikor azt hiszi, hogy problémáról van itt szó. Hiszen olyan világos, átlátszó és bonyodalmotlító mentes az ügy amelyet valomlásában leír. A magva a dolognak ez: Ön házasságot ígért ígérteit férfiúi becsületszavával pecsételte meg s mutat a hónapok, mutat az évek, míg végre megszögte ígérteit s most — így mondja ön — „veszve a férfiúi becsület.” A súlyos konzekvenciára nagy ok van. Mert férfiúi becsületszavát férfiaknak is leköötötte, azoknak, akik önt többször föl akarták menteni ígérte alól, ön pedig mindannyiszor újabb és újabb becsületszavával tette erősebbé fogadalmának kötelező erejét. És végül mégis visszavonult. — „Veszve a férfiúi becsületem — olvassuk levelében — de igazságos-e, hogy az emberek súlyos ítélete egyedül engem sújt? Igazságos-e,

amikor hárman-négyen voltak, meglett emberek, akik ígértem megszögtésére rábírtak? Az én véleményem szerint ők, akik a becstelenségben tanácsadóim voltak, éppen olyan becstelének, mint én. Miért érzem hát csak én a gyalázat minden csapását? A társaságban huzózkodnak mellőlem, köszöntésem nem fogadják s a korrekte emberek nem fognak velem kezdet. S óval teljes szigorral büntetnek. És érzem, hogy semmit sem tehetek ez inzulikus megtorlására. Hiszen a szatizfakció lovagias formái reám nézve nem léteznek! Akik pedig büntársaim, azok nyugodtan élék a világukat...” Ezek az előzmények. Valóban fogas kérdés már most, hogy miképpen szerezhethné vissza az elvesztett becsületet. Nem vezet megoldásra az a tanács, hogy vállalja ismét az ígérteit s teljesítse, amire kötelezte magát. Mert azt olvassuk, hogy a leány megveti, egykori szimpátiája oda, ki se mondja az őn nevét és soha se állna többé szóba a férfival, aki megszögte azt az ígérteit, amelyet hosszu megfontolás után, komolyan és minden elkövetkezendőre készen tett annak idején. Ilyenormán a bocsánatkérés, a megtérés nem segít. „Mi hát a teendő? Mit tegyek — kérdezi ön — hogy az ocmány cselekedet bévege ne legyen örökre a homlokomra sütvé?” Lássá most forduljon a jóakaróhoz, tegyen nekik is vallomást. Ha ők annak idején könnyedén vállalkoztak az éppenséggel nem lovagias szerepre hogy önt egy többszörös becsületszóval megpecsételt ígérte megszögtésére rábírták, vállaltanak most közösséget önnel a következményekben is. Mert igazá van, ők büntársai önnek, a megvetésből jelentős rész illeti őket is. Igaz, nem segít a dolgon az, ha velük se fognak szóba állni, ha az ő köszöntésüket se viszonzózzák, de régi igazság, kasszikus mondás: — solamen miseris socios habuisse malorum... A nyomorultaknak vigasz, ha nyomorúságukban vannak társaik. Megoldatlan marad mindazonáltal a kérdés, mert a férfiatlan cselekedet következményeinek viselése elkerülhetetlen végtet Következnek most a megnyugvásról való böccsekedés, de ezt erőltetni nem lehet. És állig segít ez annak a ba én, aki érzi botlásának minden konzekvenciáját. Baj, nagy baj, hogy annyira vak volt. A becsületszóval való játék kockázatos dolog s a vesztes mentésére hiába sietnek vizasztáló szél, pénzzel vagy írássokkal.

W. S. Homonna. Ismételjük első levelére adott üzenetünket, hogy székei cselekedet László Gyula, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara második-kára közzveti. Hozzá méltóztassék fordulni.

R. Gy. Karzag. A kinevezéseket nem tarthatjuk nyilván. Méltóztassék egyenesen a kolozsvári egyetem irodájához fordulni, mi is csak onnan tudhatók meg.
Honvéd, I. Nem kötelek. 2. Erre sem kötelezhető. 3. Azt igenis kötelek kifizetni. — Amiről különben levelében ír, a magánútszítviselő helyzetének rendezése ma még csak jámbor óhajtat.

L. F. Nagy-Kozsmály, I. Van. Különben minden nagyobb városban van. 2. Még az idén fölvesznek hat középiskolával is, ha a folyamodonak megvan a szükséges gyakorlati éve.

Pöszke Igen minden katonatiszt udvarképes, tehát a katonaeorvosok is, akik szintén tisztí kardbajt viselnek. Ezt különben már másodsorú ünzenjük meg.

Orvostanhallgató. Percseny. A böcsi egyetem rektori irodája szivesen megküldi az egyetemi szabályzatot, ha levelében tökéri és a bélyegkötséget megküldi.

E. B. Szerencs. Csak magánhivatalnok lehet ha nem folytatja a tanulmányait.

K. A. Satorajja-Uhely. A vallás- és közoktatásügyi miniszter egy uabb rendelete értelmében most már a műegyetemi doktorátust is meg lehet szerezni.

H. P. Budapest Az államszámviteli tanulmányot akár a budapesti, akár a kolozsvári egyetemen hallgathatja. Tandíj éleventként 60 korona. Beiratkozi csak érettségi bizonyítványval lehet.

Dr. M. M. Selmeczványa. Méltóztassék eziránt a déli vasút üzletigazgatóságához, Budapest, I., Mészáros-utca 17. sz. fordulni.

B. Zs. Vep A földmívelésügyi miniszter 48,000—1894. sz. rendelete és az 1-94 XII. törvényokk 90. § a alapján: „a tilosban talált baromfi, ha behajtása nehézségekbe ütközik, megölhető.” Aki tehát az ellenkezőt állította, az elvesztette a jogadást.

K. D. Losonc. Nincs reá semmi mód, mielőtt a fiu tudománycauk évét be nem töltötte.

Sch. J. Négrád-Ludány. Olyan intézetet nem ismerünk, de ha a fia valamelyes mesterséget tanul, egy év múlva beadhatja az állami középiskolába. Internátus azonban ott nincsen.

333. számú előfűzető. Budapest. Igen, ameddig teljes korát be nem tölti (24 év), megkövetelik az atya belegyezését; kivéve, ha az illető időközben nagykorúsította magát.

S. V. Fülö-Kenes. Nincs önkéntességi joguk s egyelőre nem is lesz.

Gy. Beethoven a szerzője.

K. J. Köszeg; S. M. Budapest; G. M. Királyhelmecc. Köszönjük el vagyunk látva.

F. M. Szarvas. A főrendiház elnöke, kegyelmes a címzése. Andrássy-ut 114. szám alatt lakik.

M. J. Miskolcz. Megrendelheti Grünwald Istvánál (Budapest, Népszínház-utca 8.)

Polémia. Nem polémia, csak izléstelenség.

KÜLÖNFELEK.

Dalok egy fehér asszonyról.

Igy, túl az élet első kikeletjén,
Mikor a szív már csendesen dobog,
Megittasodni két szem sugarától,
Hidd el nekem, hogy keserves dolog.

Mig az ifjúság lángja élt szívemben,
S tudtam álmodni vágyaim szerint,
Szép volt a mámor s könnyű ébredésem,
Mert ébredésre mámor jött megint.

Akkor, az élet első kikeletjén,
Pipacsvirágos útakon menet,
Aranyugáros kékül levegőben
Ha találkoztam volna te veled:

Álmodtam volna rólad édes álmat,
Sonase kérde, mikor ébredék! —
De jaj nekem, ha most elszáll a mámor:
Kihavadt vulkán romjává leszek...

Balogh Imre.

+ Magyar címeres emlékek. Ily címen jelent meg a *Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság* legújabb könyve. A társaság mai ülésén dr. *Fejérfalvi Laszlo* bemutatta a nagybecsű munkához általa irt bevezetést.

Ez a bevezetés a XIV. századbeli címeradományokkal omlalkozik. Hiteles címeradomány a XIV. századnál régebbi időből nincsen. Az a néhány címeradomány, amely az előbbi időkből reánk maradt, mint például a *Mattai Visa Márton*, az *Orsini István-lé* e stb. mind ügyetlen hamisítás. A XIII. században ugyanis még mindenki ősi ogon viselte címerét s *Bartouss de Saxoerrato*, a legrégebb heraldikai írók egyike a XIV. század első feléből mondja, hogy mindenkinek jogában áll címerét tetszése szerint megválasztani, noha maga is mondja, hogy a tejedelem által adományozott címer többet ér.

Hazánkban is épp úgy, mint a külföldön az első címeradományozások a XIV. század első feléből, *Károly király* idejéből valók. Ez első címeradományok nem teljes címerrel szólnak, hanem címeralkatrészek, első sorban sisakdísznek adományozásáról, s ez az u. n. *sisakcímer*. A sisakdísz a XIV. században főleg a németországi felfogás szerint a címerviselőknél kizárólagos tulajdona, aminőt másnak hordani nem szabad, amelyet eladtak és vettek, amire példa a *Hohenzollernek* őseinek, *Frigyes* nürnbergi várgrófnak esete, ki *Regensburgi Zentoldtól* vette meg ennek sisakdíszét, ami egy hosszú pörre adott alkalmat. Az ily sisakdísz az élő heraldika korában mindég plasztikus tárgy volt, aminő nálunk is maradt fenn egy, a soproni *benecések* templomában.

Károly király első címeradományozása 1326-ból

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(38)

Ott sűrű a kis *Wolodyjowski*, hős kardja rohamra vezényli derék dragonosait. Aki vele találkozik, a leghirebb vívók győztes mesterével, az holtan fordul alá a nyeregből. Es *Podbipenta*, hogy hadonázik rettenetes szabályával és *Jaskolski* prépost áldó imára emeli kezét föléjük, de erősebb benne a katoná, mint a pap és puskát ragad és az ellenségére lö. Hare, háboru, csaták! Egyszerre megváltozik a kép a lábveteg szemé előtt. Helenát látja, kibomlott hajjal, esdekelve: ments meg *Bohúntól!* üldöz! Főlpattan fektéből és kardja után kereszél, de e perében két erős kar visszanyomja fekvő helyére.

— Ne ugrálj fiam, mert megköztölek! Valami bajod van?
Sakhar szólt hozzá, az öreg írnök, akit *Chmielnickij* rendelt melléje azzal a parancsossal, hogy ügy vigyázzon reá, mint a szemfényére. *Skrzetuski* újra magához tért s már nem látja lázas álmaid, de látja, hogy esőndes éjben a *Dnyeper* partján futnak a szekerek.

— Hova megyünk?
— Nem tudom, fiam. Hanem hallottam, hogy nemsokára megütöztünk!

De földobogott a *Skrzetuski* szíve e szóra! Hát nem merészkedtek *Kudakot* megtámadni! Ez jó jel! Most már biztosan hitte, hogy az első ütközésben megverik *Chmielnickij* s ő már talán holnap kiszabadul.

XIV.

A *Barnabás* és *Krsecsovski* vezérlete alatt álló sereg hallotta a kudaki ágyuk bömbölését és

való, sopronmegyei *Imre* fia, *Miklós* részére, kinek a sisakdísz közönségesen címernek nevezve adományozta, megtiltva egyuttal, hogy az adományozott sisakdísz bárki más is viselni merészeje. Ez oklevél szövege egyébiránt sejtetni engedi, hogy talán már 1326 előtt történtek sisakdísz-adományozások. Ebben az oklevélben fordul továbbá először elő a címer szó, mely, mint az oklevél maga megmagyarázza, a sisakdísz jelenti, amit a francia nyelv a címer nével jelez, eredetileg tehát a magyar címer szó a címernek csak egy képét jelöli. Ez adományozás után egy évvel 1327-ben *Károly király* *Douch* mester zólyomi főispánnak adományoz aranyos címet, mely kintitetés csak az ő személyére szólt azzal, hogy e jelvényt *Douch* mester csak akkor viselheti, ha a király személyesen száll hadba. A harmadik címeradomány 1332-ből való és a *Némai* *Kolos* család őseinek, *Kolos* királyi apródnak szóli, benne szintén előfordul a címer szó, de a sisakdísz formája, alakja nincs körülírva, csak annyit tudunk, hogy az valami szűk, keskeny, talán edényformájú alak lehetett. Több adomány *Károly király* idejéből nem jutott reánk. *Nagy Lajos* idejéből csak egy; 1369-ből, mely már papsbéli címerrel szöli és ez *Kassa* városának új címeres levele, mely tudvaleg a magyar címerből annak egyéb alkotó részét, a vágásokat mutatja s a legrégebb forrás arra nézve, hogy a vágások száma hét és hogy az osztás vörös színű kezdődik. Alillólag *Nagy Lajos* 1300-ban *Zeben* *Péter* mosony-óvári kereskedőnek is adóit volna egy címet, vasmascát, de ez adat éppenséggel nincs nitelesen igazolva.

A legelső teljes címeradomány *Zsigmond* idejéből való. ezenteölgylek részére 1393-ból. Ez oklevélben a címer leírása nincs, csak leírva és oly bonyolult, hogy abból heraldikusaink mindegyike más másféleképpen rekonstruálta a címet. Az utolsó címereslevél amelyben a címerkép leírása nincs, a *Semsey* családé 1401-ből, amelynek eredetijét azonban nem ismerjük. A XV. század elején aztán egyszerre változás áll be a címeres levelek kiállításában, t. i. a címeres levelekre kitéstik a címet. A legelső oly festett címer a XIV. század végén merülnek fel hazánkban, először 1405-ben.

A könyv első példányát is ma mutatta be dr. *Schnitzer* *Gyula* társulati titkár.

+ Az olasz király főudvarmestere. A nápolyi pályaudvaron a királyra vártak, aki a *Khinából* hazatérő katonák mellé személyesen akarta felüzni a vitézség jelvényét. Természetes, hogy a királyvár pályaudvar csak egy hemzsegett a sok udvari tisztviselő szemé, képviselő, tábornok és más kisebb-nagyobb méltóságoktól. Egyszerre, sebbel-lobbal megelenik a bejárónál *Quorevole* *Rosano*, *Averia* képviselője, aki a választási küzdelemben győztes ellenfele volt a főudvarmester testvérbátyának. A kép-

viselő egyenesen a főudvarmester felé tart és kezét nyújtja feléje, amit ez azzal viszonoz, hogy léle fordul. *Quorevole* ezt a viselkedést nem tekintí szándékosnak s éppen ezért ismét szembe kerül a főudvarmesterrel s hangos üdvözlés kíséretében kézzorításra nyújtja oda jobbát. Erre azután az udvari etikett legfőbb szakembere dühbe gurul és kikadak:

— Micsoda? Ön felém meri nyújtani a kezét?

Ezt a parasztos jelenetet természetesen lovagiasan felezték be, vagyis — párbajjal. De az ügy lovas elintézése után is kételkedik az olasz király környezete abban, hogy a főudvarmester ur a társadalmi ílelem szabályainak mestere volna.

+ Erdélyi népmondák. *Versényi* *György* az *Etnografában* ismertet néhány érdekes erdélyi népmondát. Azokból közülük a következőket:

Hazajáró lélek. Volt egyszer egy leány. A szereplője elment a háborúba s nem is jött meg. A leányt többen kérték, de ő hű maradt a régi szeretőjéhez. Már egészen megvénült s még mindig várta. Egy szép holdvilágos éjszaka ott üldögélt az ablakban és éppen a kedveséről gondolkozott. Hát csak ott terem a kedvese az ablak alatt s int neki, hogy menjen ki. A leány kiment. Ott a leány megkérdezte, hogy akar-e vele menni? Felültette maga elé egy szép szürke lóra s elindultak. A leánynak úgy tetszett, hogy nagyon sokáig mentek már. De nem szólt semmit, csak a leány mondogatja több versen:

— Milyen szépen süts a hold, hogy halad egy élő s egy holt!

Reggel a leány csak azt látja, hogy messzemesse idegen országban van. Elvitte a szeretője oda a sírhoz, ahova eitemették. A leány nem tudott olyan messziről hazajönni, ott halt meg ő is.

A *hegedű*. *Bölcs* *Salamon* anyja nem sokáig gyászolta az édes urát. Volt az udvarban egy szép ifjú legény. Esténként, éjszaka azzal ölelkezett, azzal csókolt. Valami áruköldök egyszer, hogy észrevette, csak elmondta nagy titokban *Bölcs* *Salamonnak*. Buskodott, bántódott, szégyelte is a király. Azután hitte is, nem is. Gondolta magában: Majd megtudom én az igazat! Megkerítette valahogy az ifjú legény egy rend gunyáját. Egy este elküldte hirtelen valami dologban a legényt. Már nem is izenhetett az asszonynak, hogy ne várja. *Bölcs* *Salamon* pedig föltöltözt a legény gunyájába bement az anyja szobájába. A nagy sötétségben nem ismerte meg. Ott ölelte, ott csókolta a fiát. Nagyon elbusulta magát *Bölcs* *Salamon*. De gondolta: hátha még észre térítheti. Reggel, ahogy a nagy ebédelőben rustokoltak, csak elkezd beszélgetni, hogy igaza van az oláknak: *Mintea* *muierii* *cupeuste* *cu un cácat* de cáne; hogy hát így, úgy, amennyi asszony a világon, mind csak olyan, hogy nem tud megállni a lábán.

hogy mi a válasz, csak nagyokat sóhajtott és azt a véleményét nyilvánította, hogy öreg testének más, szebb háboruban akarta megszerezni a legfőbb dicsőséget; a csatateri halált.

A szárazon haladó seregtől egészen elszakadtak s mint hogy *Krsecsovski* egyre sarkalta a sajkásokat, messze elhagyták *Potockiék*. Nemsokára hallották is a kudaki ágyuk dörgését, csak *Barnabás* aludt mélyen, fölébreszthetetlenül. A németek kapitánya, egy *Flick* nevű derék vitéz azonban kihallgatásra jelentkezett *Krsecsovskinnal*.

— Ugyanek bombólnak a *Grodzicki* ágyui. Mitévők legyünk?

— A sajkák álljanak meg, a nádasban töltsék az éjjelt.

— *Chmielnickij* valószínűleg ostromolja a várat. Azt hiszem, jó lenne, ha segítségére menne *Grodzickinak*.

— Nem kérdeztem a véleményed. Itt én parancsolok, mert én vagyok a vezér!

A német kapitány bosszusan vont vállat s *Krsecsovski* meg akarta nyugtatni.

— A szárazon jövők nélkül mit sem tehetünk. Várhatunk reá holnap reggelig bátran, mert *Kudakkal* úgy sem végeznek egy éjszaka alatt, ha ugyan egyáltalán be tudják venni ezt a hatalmas erősséget.

Flick képtelen volt igazat adni a kapitánynak és visszament katonáihoz, s csakhamar a parti nádasokba siklottak be a sajkák. Az evezők csapása elhallgatott aztán, eltűntek a fűrge csónakok a víz színéről, a nádas sűrűje elfodta őket. Hanem csak az öreg *Barnabás* tudott aludni ezen az éjjelen. *Flick* madár szeretett volna lenni, hogy nyomban *Kudakba* repülhessen, a többiek pedig susogva tanakodtak, vajjon tarthatja-e magát a vár? Az ágyudörgés egyre erősödött, s ezt jó jelnek vélték. *Chmielnickij* nem érti a tréfát, mondották, de *Grodzicki* még kevésbé érti *Krsecsovski* tépelődve ült esőnkaja orrában, *Régóta* ősmerte *Chmielnickij* s tudta róla, hogy kivételes, ritkáképű férfi, akinek csak megfelelő alkalom kell, hogy sasröptű szárnyait ki-

— Hát én is olyan vagyok?! — pattant fel az anyja.

— Kend is csak olyan; 'szen én voltam este a háloszobába.

Erősen megharagudott az asszony s elkezdett kiabálni:

— Verjen meg az átok! Bujdosással a kerek földön! Ne találjon senki se rád! Ha egy éltől származik, az is nyeljen el s el se érszeszen, a míg a száraz fa ugy nem szól a kezében, mint a fülemile éneke, még annál is szebben.

Tudta böles Salamon, hogy az anyaiatok megfogja az embert. Nem volt maradása, bujdosásra indult. Csak ment, mendegélt. Beért egy rengeteg erdőbe. Rászakad az éjszaka. Hűvös is volt, esőre is állott az idő. Ott talált egy nagy odvas fát. Befeküdt az odvába. Fáradt volt, hát hamar elaludt. Mikor reggel felébredt, látja, hogy bennszorult. Beforrot az éjszaka a fa odva. Hét esztendő tölt el. Már mindenki holtak tartotta. Hét esztendő múlva valami fávágók, ahogy ott dolgoztak az erdőben, gyönyörűséges szép nótát hallottak a fából; sőt világotlétükben olyan szépet nem hallottak. Elsőben egy kicsit megjedtek. De azután vágni kezdték a fát. Vágják, vágják, hát egyszer csak kilépi belőle böles Salamon. A kezében van egy csodálatos szerszám, azon húzza a szép nótákat. Bieskával ott faragta a fa odvában, hétesztendő tömlőcében, hogy magát mulassa véle. Azóta ismerik az emberek a hegedűt. Olyan szépen játszott rajta, hogy nemcsak az anyja boosított meg neki, a haragos Úr Isten is.

† **A rontó-bábu.** Richard André, dr. H. ten Kate és dr. R. Karutz a *Globusban* Racheuppen elnevezés alatt olyan bábukat ismertetnek, amelyek segítségével valakiben kárt tenni, vagyis valakit megrontani lehet. Így a bajor Piaz felső részében a hűtlenül elhagyott lányok éjféltájában bűvös mondások közben gyertyát gyújtanak s azt tűkkel szurkálják, mire a hűtlen legénynek meg kell halnia. A térje által megcsalt japáni nő pedig a hűtlen képét a templomkert egy fájára tűzi s szegzeket lyukasítja át, ahol ezek a képek érik. Ott érez fájdalmat annak eredetije. Skóciában pedig a meggyűlölt személyt agyagból gyurják ki s az elvesztésre ítült agyagbábuját egy kelet felé folyó vízbe állítják, amely azt elmossa, azonképpen hal el lassanként annak eredetije is. Persze még többet szenved szegény, ha rozsdás szegeket vernek képmásába, vagy pedig tűkkel szurkálják ezt át meg át. Kínában meg a rossz szomszédok éjjel az udvarukat elválasztó kerítésre szalmából készült rontó-bábúkat tűznek amelynek feje gyapotból való, derekára meg véres papírt kötnek, kora reggel pedig a művész műve mögé áll s elhatározza, hogy másnap reggel partra szállítja embereit és megtámadja az ostromban kifáradt sereget. Az utolsó emberig lekasza-bolja a saporogókat s guzsa kötetű Chmielnickij, aki maga okozta a vesztét. Kéjleg szötte büszke, boldog és gőgös álmait, mert úgy számított, hogy Potocki nem éri utól reggelig és akkor aztán ki tapossa majd el a hydra fejét, ki oltja el a lázadás fákláját? O, a nagy Krseosovskij! Az öreg hetman ugyan rossz szemmel nézi majd, ahogy elszedett minden babért lassan koczogó fia elől, de majd megbékül a biztosan kinyerendő királyi kegy láttára. Attól nem félt, hogy a jutalmat meg kell majd osztania Barnabással és Grodsiekival. Az előbbi már féllábbal a sirban volt, reá már mitsem lehet bízni, Grodsiekinek pedig egyrés nem kell, mint jó sok lópor, hogy a tatárokat ijeszthesse. O lesz hát majd Ukrajna hetmanja! Es ezt csak Chmielnickijnek köszönheti majd, az ő elhamarkodottságának, meggondolatlan cselekvésének. Mert ha Ukrajnába tört volna be, ahol nyitva álltak a gyújtó szikrát várva a puskaporos hordók: az elégtelen lelkek, ott egyetlen győzelemmel minden megnyert volna. De így! Megelégedetten mosolygott, miközben hajnalodni kezdett. A csillagok pislogtak már, a fűrek szólókat, pirult az égbolt határa és ő most már beteljesülve látta álmait.

(Folytatása következik.)

Doikoku istent is ábrázoló papírra durván rajzolt egy alakot fejfelé akasztanak a falra, lábait pedig tűkkel tüzdellik tele, miáltal a tolvaj menekülését megnehezítik s elfogatását segítik elő. Nálunk is vannak ilyen rontó-bábuk használatban. Egy a temesmegyei Petirs községből került a budapesti néprajzi muzeumba. Erről írja H. Gabnay Ferenc: A kártevő szertartás három részből áll: a keresztelés, a varázs és az átokból. A keresztelés úgy történik, hogy a bábút készített vén boszorka olyan szobából, amelynek udvarra nyíló s napkeletre szelgáló ablaka van, ezen át éjjeli 11 és 12 óra között kiadja ezt az udvarban álló leánynak, mondjuk Buczukán Lénának, akit Murarin Nikolae elhagyott. Léna a bábút ez utóbbi néven szólítja, az ajtón át visszaadja a boszorkának, aki szintén ezzel a névvel fogadja vissza s így megy ez háromszor egymásután. Ezek után következik a varázs. Ugyanis háromszor kiabálják a kéménybe: — Murarin Nikolae, gyere vissza, térj magadba s oszd meg velem, a Lénával az étkézést: az ebédet meg a vacsorát s az ágyat, mert ha nem jössz, a sátnak nem hagyunk békében sem enni, sem aludni, addig, míg hozám nem jössz. Ha pedig nem jössz, kést dőlök a szívedbe, úgy hogy egy év alatt a föld alá kerülj s a hangyák s minden bogarak szétröhögjék a husodat. S ahogy a nyelv a szája jár, úgy járál te én utánam s ahogyan én nem tudok nyelvi nélkül élni, úgy te se bírjal nélkülüm élni! Ekkor tüt szur a bábu szívébe (nyimái) s ezt egymásután három keddi napon, mindig éjjeli 11 és 12 óra között elmondja. Ha ez nem segít, akkor jön az átok: Megint a szokott napon és időben a boszorka az ő kliensével együtt háromszor a kéménybe kiabálja: — Ti rossz szellemek, hozzátok vissza a Nikolát akárhonnan, ha talán utban van, vagy erdőben, esetleg a szántóföldeken vagy pedig az ágyban letekis, ne legyen álma, ne legyen semmi nyugta. A Buczukán Léna átka érje őt s ahogyan szent Péter Krisztus urunkat háromszor is elárulta, még mielőtt a kakas kétszer kukorékol, úgy tégedet, Nikolae, a sátnak üldözzenek s a földhöz vágjanak. Én addig kizozlak tégedet, amíg a lábodon nem azol és el nem pusztulsz, ne legyen neked sem éjeled, sem nappalod, még egy nyugodt perced sem. It áslak el a bodzafa gyökerénél az ördög fájához és mind az ördögök az ő szögáikkal dobjanak téged az ő malmukba és örüljék meg az egész testedet, hogy szétrecsenjen a véred és a husod s hogy csak a tiszta csontjaid maradjanak meg s azok is a pokolban égjenek. E közben Léna a viaszbábút háromszor leküpi s egy bodzafa tövébe minden sátnak és rossz szellemek nevében elásza s folytatja: S ha ez nem történik meg, akkor járd be az egész világot és senki se ismerjen rád s legyél te, Nikolae utálatos az Ursten előtt is, az ördögök pedig táncolják veled az ördögi táncot örökön-örökig. Amen!

† **A Marsellaise melódiája.** Kiráypárti franciák és német patrióták régóta igyekeznek azon, hogy Rouget de l'Isle-től elvitassák a Marsellaise dallamát. Most Arvédé Barine francia írónő, a Musset életírója, új hipotézist állít fel, vagyis két régebbi hipotézist kovásol együvé. Az egyik szerint Holtzmann meersburgi karmester (ezelőtt több, mint száz évvel) egy miséjében használta ezt a melódiát, mely annyira megtetszett egy fiatal muzsikai tisztnek hogy kinevezte katonai dalnak s mint „a rajnai hadsereg harcindulóját” (ez volt a Marsellaise eredeti címe) Dietrich strassburgi polgármester estélyén el is énekelte. A nyomozásokból azonban kiderült, hogy Meersburgban sohasem működött Holtzmann nevű karmester. A másik hipotézis szerint Grison, a saint-omeri székesegyház karmestere, Rouget de l'Isle előtt legalább is öt esztendővel komponálta ezt a dallamot s vette be abba a zeneművébe, melyet Racine „Esther”-jéhez írt. Ennek a föltevésnek alaptalansága is kiderült. A Marsellaisenek azonban sem karaktere, sem ütembeosztása nem illik az „Esther” azon passzusához, a „Stances de la Calomnie”-hez, melylyel összekötésbe hozzák. A legújabb hipotézis szerint Grison a dallamot az obskurus Holtzmannról plagizálta, Rouget de l'Isle pedig Grisontól. Mivel ezt nem lehet bizonyítani, marad Rouget de l'Isle, mint a Marsellaise legvalószínűbb szerzője, annyival is inkább, mert a vers kétségtelenül tőle való, a zene pedig remekül fedezi a verset.

† **Párisi kaland.** Egy fiatal lyoni kereskedő üzleti ügyben a minap Párisba utazott, mely alkalommal igen érdekes, de kissé drága kalandja akadt, ami kerek 4000 frankjába került. A dolog következőképpen történt: Miután a kereskedő dolgát elvégezte Párisban, az esti vonattal haza akart utazni, de lekészt a vonatról s így a pályaudvar közelében levő

szállóba ment, hogy az éjt ott töltsse. Mialatt vetkőzött, kopogtatás halatszott.

— Bocsnát, uram — szólott egy női hang — én az ön szomszédnője vagyok gyertyám elaludt, gyulám pedig nincs, kérem, segítsen rajtam.

Az udvarias francia kinyitja az ajtót és maga előtt lát egy szép szőke hölgyet, igéző pongyolában, leeresztett és szétomló hajjal.

— Gyulám nekem nincs — szólott kissé zavartan a kereskedő — azonban, ha megengedi, viágitok önnek.

Az ajánlatot elfogadta a szőke szépség és röviddel utána a francia ur visszatért szobájába. Másnap elutazott és csak a vonatban vette észre, hogy mialatt ő lovagiasság kötele-ségének tett eleget, az alatt szobájából 4000 frankot tartalmazó pénztárcája eltűnt. A tárca eltűnése és a szép hölgy között valószínűleg van összefüggés.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1901. évi szeptember 28-ikán a következő volt: Bankjegyforgalom 1.427.286.000 korona. (— 9.957.000 K.) — Erkekészlet: 1.351.630.000 korona (+ 7.099.000 K.) — Váltótárca 307.339.000 korona (— 23.998.000 korona). — Lombard-üzlet: 59.610.000 korona (+ 371.000 K.) — Adómentes bankjegyártalék: 253.748.000 K. + 39.129.000 korona.)

Postahajózárok beszüntetése. Az I. cs és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a Passau, Linz, Bécs és Budapest közötti postahajózárok a folyó évben a következőképpen szüntettetnek be: Linzből Passaubá utolsó menet szeptember 20-ikán, Passauból Linzbe utolsó menet szeptember 20-ikán, Bécsből Linzbe utolsó menet szeptember 27-ikén, Linzből Bécsbe utolsó menet szeptember 29-ikén, Budapestről Bécsbe utolsó menet szeptember 28-ikán, Bécsből Budapestre utolsó menet szeptember 30-ikán, Bécs és Pozsony közt a helyihajók a helyibajók a folyó évben Bécsből Pozsonyba október 6-ikán, Pozsonyból Bécsbe október 7-ikén indulnak utoljára.

Muzsikai vizsgálat. A magyar északnyugoti helyiérdeklő vasut-részvénytársaság broczkó-kuti-országhatárszéli vonala utolsó vonarészének, valamint a részben osztrák területre eső Morvahidnak muzsikai póttelvízvizsgálatát a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elrendelte s az október 11-én fog Kuttí állomásról végbenemni. A bizottságban az osztrák kormány, azonkívül a cs. kir. Ferdinand császár északi vasut képviselője is részt fog venni.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Gaszner Antal ernyőkészítő Biudenz, Tomay Alajos szabó Rimaszombat, Hrusa Ferdinand kereskedő Pardubitz, Petrovics Floris özevegy kereskedő Raguz, Wortmann Antal kereskedőeg O-Szivad, Gautech Teréz kereskedő Bischofshofen Walla, Rozina kereskedő Klosterneuburg, Halász Armin divat- és cipőkereskedő Sátoralja-Ujhely, Mohl Mária Joze a kereskedő Bécs, Petroschitz Henrik nagykereskedő Grác, Muzsikai Antal kereskedő Kladno, Lederer Móríc vegyeskereskedő Bodenbach, Timberg Róza kereskedő Biala.

Szesszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 41.— korona pénzben, illetve 41.40 korona, áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1006 darab, magyar tehén 621 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 99 drb, bika 119 darab, összesen 1935 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 56 darab, fejős tehén 185 darab, igás bivaly 10 darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-tól 70.— K-ig, kivételesen 72.— K., 100 kilónként elő sulyban, középminőségű 56.— K-tól 60.— K-ig, silányabb minőségű 50 K-tól 54 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 50 K-tól 60.— K-ig, kivételesen — K-ig. Silányabb minőségű 42 K-tól 48 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64 K-tól 72.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 52 K-tól 62.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 50 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 48 K-tól 52.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42.— K-tól 46.— K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-tól 62.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42.— K-tól 50.— K-ig. Bivaly 30 K-tól 44 K-ig, kivételesen — K-ig. Magyar tehén 36.— K-tól 52.— K-ig, kivételesen 57.— K-ig. Tarka tehén 44.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen 76.— K-ig. Mind 100 kilónként elő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű 60 — K-tól 63.— K-ig, métermásánként, kivételesen — K-tól 600—700 K-ig páronként, közép minőségű 54.— K-tól 58.— K-ig 100 kilónként 50 K-tól 670 K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilónként, — K-tól — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér 100 kg.-kint 44.—

osztrák aranyjárdék 101.— Osztrák hitelrészvény 191.65. Osztrák-magyar államvasút 131.— Olasz járadék 98.90. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.90. Az irányzat szilárdabb.

Páris, szeptember 26. (Zárult.) Osztrák-magyar államvasút —, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.20. Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 101.17. Ottomanbank 520.—, 3 1/2%-os francia járadék 101.97. Aipesi bányarészvény —, Déli vasút —, 4%-os magyar aranyjárdék 101.50. Párisi bankrészvény 1030. Olasz járadék 99.30. Francia förtészth. járadék 100.25. Osztrák földhitelezési részvény 11.88. Török dohányrészvény 309.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszarnok jelentése.

Szeptember 26. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Oreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) 92—93— fillérg. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 92—93— fillérg. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar s z e d e t t i: Nehéz (párónként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (párónként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. R o m á n i a i: Nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. R o m á n i a i e r e d e t t i: (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. S z e r b i a i: Nehéz (párónként 260 kilogramm feletti súlyban) 91—92 fillérg. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérg.

Sertésüzlet szám 1901. szeptember 24. napján volt készlet 45.700 darab. — 1901. szeptember 25. napján lehajtatott 319 darab. 1901. szeptember 25. napján elszállított 420 darab, 1901. szeptember 26. napjára maradt készletben 45.599 darab.

Kivonata hivatalos lapból.

— Szeptember 26. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bodor Kálmán okleveles tanítót a gyantai állami elemi népiskolához, Rácz János okleveles tanítót a hollószegi állami elemi népiskolához, Seress Ilona okleveles tanítónőt az 5-paulusi állami elemi népiskolához, rendes tanítónővé, a zombori pénzügyigazgatóság Szolozits Ferenc h-kulaj lakost díjtalan adóhivatali gyakornokká a kulaj adóhivatalhoz nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter

Stancus Mihály szil. jánosi állami elemi iskolai tanítót a kúbekházi községi elemi iskolához, Tibay Sándor uppesti állami elemi iskolai tanítót a kispesti állami elemi iskolához, Sándor Mariska siklódi állami elemi iskolai tanítónőt a vargyasi állami elemi iskolához, Spátár Valér és Spátárné Sepeczán Kornélia állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt a szil. jánosi állami elemi iskolához, Molnár Erzsébet szászszombori állami elemi iskolai tanítónőt a siklódi állami elemi iskolához, Barbácsy Etelka ö-paulusi állami elemi iskolai tanítónőt a német-szent-mihályi állami elemi iskolához, Endes Klára vargyasi állami elemi iskolai tanítónőt a lajosfalvi állami elemi iskolához jelen minőségben, — a kolozsvári törvényszék elnöke Tolán Tivadar kolozsvári törvényszéki és Nagy András mocsii járásbírói III. osztályú hivatalosjogukat köcsönösen áthelyezte.

Népmagyarosítások. A belügyminiszter Markstein Vilmos nyitrai illetőségű budapesti lakos vezetéknévének Markóra, Pollák Vilmos galambhózi lakos vezetéknévének Polgárra, Heim Károly m. v. hivatalnok budapesti lakos vezetéknévének Szelenyire, Weisz Ferenc földmívelésügyi m. niszteri számvizsgáló valamint kiskuro Ferenc, Krisztina és Erzsébet gyermekei vezetéknévének Veresire, Resz Simon temesvári lakos vezetéknévének Rétre kéri átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A hátszegi járásbírósnál telexkönyvi átalakító díjokról állásra 2 hét alatt, — Eperjesz utbiztos állásra október 15-ig, — A kun-szentmiklósi járásbírósnál irnok állásra október 28-ig, — A módosi adóhivatalnál gyakornoki állásra 2 hét alatt.

Napirend.

Napitár. Péntek, szeptember 27. — Római katolikus: Koz. és Dem. — Protestans: Kozm. és Dem. — Görög-orosz: (szeptember 14.) Ker. felm. — Zsidó: Tischri 14. — Nap két: 5 óra 39 perccel. — Nyugszik 5 óra 29 perccel. — Hold két: délután 4 óra 52 perccel. — Nyugszik: délelőtt 4 óra 29 perccel.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Az osztályosorszájké huzása délelőtt 9 órakor.

Nemzeti Múzeum. Régisétár, nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal mehetnek be.

Nemzeti Szalon d. e. 9 óratól este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Országos Keptár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Levelezési Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kereseti-ut 72.) délelőtt 9—1-ig.

A földtani intézet múzeuma zárva.

Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3—5-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája délelőtt 10—12-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 8—8-ig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár és keleti mintatár: V. kertület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokraták is eszközl) a városligeti iparcsmokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külügyi kirendeltség központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, szeptember 26.

Az Átpecek fölött és a Balkán nyugati partvidékén kisebb depressziók vehetők észre. A keleten urakodó maximumon kívül aránylag magas a légnomás dényugaton is.

Az európai időjárás tulajdonképpen részben száraz; esők jobbra csak a depressziók közvetlen környékén voltak.

Hazánkban az ország dényugati részét kivéve az idő száraz maradt. A hőmérséklet az évszázhoz képest magas.

Különb. Enyhé idő várható, legfeljebb az ország nyugati és déli részein némi esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn Duna, Mohács, Pécs, etc.), date (Szept. 25, 26), and water level (m. t. s.).

A 1233. számú magyar szabadalom „Eljárás és készülék köröm-, pata- és cipővasalások előállítására” tulajdonosa Zehetbauer Tódor Wilhelmsburgban 1898. január 8-ától

vevők vagy engedményesek kerestetnek. Szíves megkeresés a „W. M. 3017” alatt Mosse Rudolf-hoz Bécs, I. kerületig.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles közönséget felváltva ezen ügyvezetés és fennálló rendelő-intézet a legmegelőzhetően ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőgyulladásokat és sebeket, az éntörtézetnek utóbbait, az elgyengült férfiak, magánseleket, a bajkór utókövetkezményeit, nőknél fehérletést, barmeny-zire állók és, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanul egyik főokozója az éntörtézeteket gyógyít az gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudós, volt osztr. kir. osztr. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óratól egész délután 4 óráig, este 7 óratól 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatók és gyógyászatról is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem. Úgyancs megjelölni és a szerződés Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelendő KÉPZELMŰ ÜZEMTARTÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségeket és csak északi gyógykezeléshez című könyv, volt ára 2 Ft 50 kr., most csak 90 Kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 Ft közzététel mellett bérmentve vagy 90 Kr. utánvétel mellett.

78159. szám. I/1—a. 1901.

Feladási hirdetés.

A lippai m. kir. főerdőhivatal iródjában 1901. évi október hó 28-án d. e. 10 órakor a valamérei erdőgondnokság posztag, bulzai 1900—1909. évi 1279/556 holdas várasaiban tővön álló tölgy-, eser- és bükkfa készleteinek eladása iránt zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Kikiáltási ár 245,973 K. és 10 fillér, bánatpénz 24800 K. Bővebb felvilágosítással a lippai m. kir. főerdőhivatal és a valamérei m. kir. erdőgondnokság szolgál. Budapest, 1901. évi szeptember hó.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

CRÈME DE FANCHON a 3 sziv véd. JEGYZET. Rögtön fnoimító és szépítő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsírmentes! Kis tégely 1 K. Nagy tégely 2 K. Főraktár: „URSITS” gyógyszerár. Budapest, Rákóczy-tér 1. Vidékre 20 fillér többlet bekötés után a frank.

Vidor Marcl FORRO ÉJSZAKAK című verskötetete. Ár 2 korona. Bérmentes ajánlott küldéssel 2 kor. 35 fill. Posta-utalványon megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában Budapest, József-körút 18.

Aktuális a választásokra! A GYŰLEKEZETI JOG. FONTOSABB FEJEZETEI: Korlátások a gyűlekezetekben való részvétel tekintetében; a békesen és fegyvertelenül való gyűlekezés; a gyűlekezetek államrendszeli joga; a bejelentés, a betiltás, az engedély; a vezetőség joga és kötelessége; a hatóság felosztási joga; az illetékes hatóságok; kivételes állapotok; a gyűlekezeti szabadság biztosítékai stb. stb. Ár 4 korona. Kapható és megrendelhető: LAMPÉL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében BUDAPEST, Andrassy-ut 21

Titkos betegségek gyógyítására és specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel leráknál és nőknél: hugycsőf. tyast, hólyagbajokat, bajkór sebeket, syphtist, ennek következményeit, makacs bójakokat és az éntörtézetből támadó idebetegségeket. Meglepi az eredményt irtulj gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregben egyéneknd. Levelekre díjazatlanul válasz; kívánatra gyógy-szerek. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Pénzkelesön sorsjegyekre és értékpapírokra, majd nem a teljes artoyalom. Záróban levő sorsjegyek általam kiválasztanak és azokra nagyobb és kisebb befizetés, vagy átveszem a sorsjegyeket a napi áron — mint a hirdeloekben jegyezve vannak és a tulajdonosa ugyanazon sorsjegyeket visszavonhat tőlem az előzetesítés mellett. Ifj. SCHÖN ÁRMİN bankháza. (Alapítva 1884-ben.) BUDAPEST, Erzsébet-körút 46. sz. alatt.

Hajójáratjegyzék. nagy. kir. tengerhajózási részv. társ. Vezérigynöksége Hoffmann S. és V. 1901. október havában a következő gőzcsók indulnak:

Table with columns: Honnan, Hová, a gőzcsók neve, 1901. okt. Flumo Rouen, Deák 1-10; Cato Adria 1-10; Genoa 1-10; London Loshian 1-10; Liverpool "Barcelona, Valencia" 1-10; "Rio de Janeiro, Santos" 1-10; "Liverpool Verla (C. L.) 15-15; Rouen "Pottö" 15-20; Gibraltar, London "Malyás király" 15-20; Rouen "Tangor, Fernambuco, Bahia" 15-20; Hull, Newcastle oT. "Urbino" 15-20; Liverpool "Alvstian" 15-20; Hamburg "Roma" 21-21; "Liverpool Nagy Lajos" 21-21; "London Verla (C. L.)" 21-21; "Stofania" 21-21; "Roen" "S. Komény" 21-21

Ha a gőzcsók elindulása előtt 3 nappal elengedő számlitányt nem jelenített, az igazgatóság feltartja magának a jogot e kikötést nem érintően. A *gal jelölt megjelölt viszonylatokban a gőzcsók Triestet is érinti.

Table with columns: Honnan, Hová, a gőzcsók neve, 1901. okt. Rio de Janeiro Santos Triest, Flumo Szent István 1-10; London Flumo Zelnj 1-10; Liverpool Arabian 1-10; Bordeaux "Sebebeny" 1-10; Hull, Newcastle oT. "Donro" 1-10; Oporto, St-Nazaire "Mellokovita" 1-10; Rouen "Zichy" 5-15; Liverpool "Cyprla (C. L.)" 10-10; "Hák-degy" 10-10; Hamburg "Venzla" 10-20; Rosterdam "Tibor" 15-20; London "Ausztria" 15-20; Liverpool "Antwerpen" 15-20; Rouen "Háthori" 21-21; "Deák" 21-21; Liverpool "Samarla (C. L.)" 21-21

Közlekedési társaságok: Flumo—Maltá—Sicília—Marsallé-I vonal. Fiumé: Flumo, "Andrassy" 10-án, "Tizze" 17-án, "Lazio" 24-án, "Arpad" 30-án, "Marsallé-I" 30-án, "Lazio" 30-án, "Arpad" 13-án, "Buda" 20-án, "Andrassy" 27-án. Tyrhenai vonal. Az elsőosztályú gyorogtás "Sándor" minden szerdán délen m. p. 10-ig és 2, 9-ig, 23 és 30-án Marsallé-Iből Genovára, minden eddigiórón este 8 órakor Genovára, Nápolyba, és minden szerdán délután 4 órakor m. p. 10-ig és 5, 12, 19 és 26-án Nápolyból közvetlenül Marsalléba indul.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

Erzsike.

Dalmi 1 felvonásban, előjátékkal. Zenéjét szerzeszte Major J. Cyula. Szövegét írta Radó Antal.

Személyek:

Márton Takáts Erzsike Kann M.
Péter Kertész Munkácsnó Bertis
Agnes Várdi M. Semsey
Bálint Mihály Munkács Kárpát
Trézsi Payer Cábor

Vióra, a tengerszem tündére.

Eredeti eszményi balett három felv. Jókai Mór „A tengerszem tündéré” c. regénye után. Zenéjét szerzeszte Szabados Károly. A szövegmagyarázatot írta Várady Antal.
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

A nagymama.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Csiky Gergely.

Személyek:

Szeréminé Prielle K. Mártha Mészáros
Ernő Zilahi Tódorka Vizvári
Örkény Gyenes Nevelőné Rákosi
Kálmán Horváth Lalkó Gabányi
Piroska Vizvári M. Galambosné Vízvári
Timár Karolin Boér H. Pincér Faludi

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kössöy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzeszte: Davidsohn Emanuel.

Személyek:

Monáh Mára Szulamit Sötér
Aron Erdős Abigail Rózsa
Absolon Hegyi Cingiang Paláthy

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

Először:

S z i v e m !

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Bilhaud és Hennequin. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Grisolles Góth Maximo Tapolezai
Montreux Balassa Francine Fábán
Antoinette Csillag Rose Bálint
Héliene Gázi M. Joseph Kassay
Gaston Chateau Bihari

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

S a n - T o y .

Kínai daljáték 3 felvonásban. Írták Edward Morton, Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:

George Preston Tollagi Jung-Si Rózsa G.
Poppy, leánya Harmath M.-Kui Talián
Bobbie, fia Raskó Szin Szőlősi
Dudley Kápolnai Pin-Szing Vasvári
Yen-Ho Németh Szi-Kiang Szécsi
San-Toy Kury Hu-Ju Kaposi
Csu-Li Kovács Kínai császár Ujvári
Beuson Szirmai Szing-Hi Szerdahely

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

Monte-Carlo és a Riviera.

Írta Salamon Ödön.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

Fedák Sári vendégléleptével.

A gésák

vagy: Egy Japán teaház története.
Enekes játék 3 felvonásban. Írta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzeszte Sidney Jones.
Kezdeté 7 órakor.

VAROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1901. szeptember hó 27-én.

A böregér.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerz. Strausz János.
Kezdeté 7 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Még csak rövid ideig!
MISS MARGHERITA

vilamos táncballetok

JIM és JOM IBEN OBED

kömikus Pierrot-ök ötrök ekvilibrista

Belling Viktória

zsonglőr

Olly Jolly Lise Fleuron Wood és Bates

Módi, Rubens, Aleitha, Vendée, Morris és Morris, Kitty, Baumann, Kövessy. Közművel.

Jegy előtérli díj nélküli előre váltható d. e. 10-11-ig a pénztárnál. A kávéházban reggel 5 óráig **Vörös Étek cigányzenekara** hangversenyez.

KELETI KÁVÉHÁZ

Csömöri-ut 14.

KIS JANCSI

balatonfüredi hírneves zenekara

mai naptól kezdve estéki hangversenyez.

Táncoktatási jelentés

F. évi október 1-én kezdődik a

ZIEGLER-féle

táncintézetben

Andrássy-ut 25. (Főjárati Dalszínház-utca 1.)

a tanítás.

Növények elővettele naponta d. u. 5-7-ig.

November 9-én kezdődő **gyerekek-kurzusra** való előjegyzések naponta felfogadók. — Zártkörű táncoktatás természet rendelőközre bocsátom. — Tánctáncoktatásról értesítek

Ziegler József.

DISZES SÍRKÖVEK

szienitből, gránitból és tiroli márványból

a legolcsóbb áron

Gartenfeld Mór sirkóraktárában

Budapest, III. Lajos-utca 114. sz. a.

HONI ZÁSzlÓGYÁR

a legkifinomott anyagból készült zászlókat, jelvényeket, vánsztási tollakat és cikkeket szállít olcsón és gyorsan.

Gyár: VI. Podmaniczky-utca 19. Vidéki megbízottakat keresünk.

PRÓBA SZERENCSÉ!

Kétkréjeres levelezőlapon tett megrendése elegendő, hogy meggyőződést szerezz a cipőmígazgatóról, mely ha nem felel meg, a pénzt haladéktalanul visszaadom

lok, ha az általam feltalált „Guzi” kenőcsel, melyet ingyen adok, bekenni. Mértéknek elegendő egy papírlapon harisnyában a lábtlap rajza. Kérje képes árjegyzékem ingyen.

Férfi sima viselő — 3. — belvelő, vízmentes, erős kivittel 7.
Férfi elegáns víz fűzős 3.50 — Egyéves önkentési csizmák, elegáns, elő rán-cos 10.
Sárga bagaria fűzős 3.00 — Önkentési bakancs, elegáns — 5.
Boxcali, bér v. szalonlakk, elegáns, fűzős 4. — Hatalna csizma, terdíg-
Női zerge csizma v. fűzős 3. — erő magas bőr borítású — 1. sz. vízmentes 4.50
Angol boxcali, bér v. szalonlakk fűzős — 3.50
Bagaria csizma egy da-rabból, belhőlyaggal
Cépváltás 7 íg. (zárult tovább) szíves tudomására hozom
öregem Agulár David fia, essentul saját nevem alatt vezetem.

AGULÁR IGNÁTZ

Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Nevegyen senki hangszerét, míg

Reményi Mihály

műhangszerész legújabb képes árjegyzék

át nem olvasta, melyet ingyen és hirtelen küldet Budapestről Király-utca 44/d.

Atlanti történetek.

(Tízennegy elbeszélés)

írta:

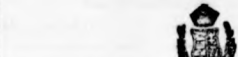
VERTER FERENC.

Ára: 2 korona.

Kapható a „Budapesti Napló” kávéházaitban. Két korona és 40 fillér boltidő után portmentesen elküldjük.

Uj Petőfi.

Az első szabad képes Petőfi kiadás. Telegdy, Tull és Neogrady (szövegírók) 32 rajzzal. Minden rajz egy egész oldalt foglal el három színben van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendezte sajtó alá és látta el jegyzetekkel. A szöveg tökéletes pontosságú. Dr. Ferencozi Zoltán, a legteljesebb és legújabb Petőfi-monográfia szerzője, értékes, magvas életrajzot írt az első kötet alá. A könyv papíra fementes, finom papír, a nyomás miniszert, kitűnően olvasható. A művészi kötet, a melyet Petőfi domborművi arcképe díszít, pártját ritkítja. A két kötet ára 10 kor. Kiadja Wodianer F. és Fia (Lampel, Hébert) es. és kir. udv. könyvkereskedése Budapesten, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Felöltő és télikabátok.

Felöltő 9 frt, Télikabátok 16 frt, Télinadrág 6 frt, Téli öltönyök 16 frt, minden tiszta gyapjából Rothberger Jakabnál, cs. és es. kir. udv. szállító Budapest, Váci-utca 6.
Ruhák becsesíttetnek.

KÖRUTI FÜRDŐ GOZMOSO

Erzsébet-körút 51.
A gőzosóda gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

„The Gresham” életbiztosító-társaság Londonban

Magyarországi fiók: Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában.
A társaság vagyon 1900. decem-ber 31-én ————— kor. 184,387,703.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1900. évi december 31-én ————— 31,190,563.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) ————— 105,300,498.—
Az 1900. évi a társaság 5556 kötvényt állított ki ————— 50,898,267.42 öszeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet főljka Budapesten, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városában.

Árverési hirdetmény.

A Csik-Szent-Domokosi Közbirtokosság tulajdonát képező Czik-Madaras II-ik határterésben Muhos nevű dűlőben a nagyméretű m. kir. földművelésügyi miniszter ur 18461-901. számú magas rendeletével „Keeskebük” Szálka nevű erdőrezsben (A. ü. o. I. v. s. 2 oszt.) 186.82 kat. holdon és Muhos oldal nevű erdőrezsben (Cz. ü. o. 20, 22, 23 oszt.) 27.34 kat. holdon rendkívüli fakihaszlatokat engedélyezvén, ezeknek értékesítése céljából

1901. évi október hó 15-én délelőtt 9 órakor

nyilvános sá és zárt írásbeli árverés azokatni Czik-Szent-Domokos község hivatalos nézánál.

1. Az értékesítésre engedélyezett „Keeskebük-Szálka” nevű erdőrezs 186.82 kat. hold, összes fatömege kinasználható.

A kibaszlatási időtartam 6, azaz hat évben állapított meg, kezdetét veszi az értékesített terület számbaadási napjától.

Az értékesítésdó haszonfa tömeg mintegy 29843 köbméter, melynek kiküldési ára 47217 korona, azaz negyvenháromezer kétszáz tizenhét korona.

2. Az értékesítésre engedélyezett „Muhos oldal” nevű erdőrezsben 287.34 kat. holdon csakis szállalás eszközözínethő és pedig kibaszlatánathók a 32, illetve 40 centiméternél vastagabb fenyőfőrzsek.

Köteles vevő a számbavételől 1 (egy) év alatt berendezkedni, a kibaszlatást megkezdeni és a berendezkedési idő letelte után a megvett fatömeget 2 (kettő) év alatt kibaszlatni.

Az érték sítendő haszonfa tömeg kitesz mintegy 31446 köbméter, melynek kiküldési ára 53148, azaz ötvenháromezer egyedszáznyolc koronában állapított meg.

A két erdőrezs külön-külön bocsátatik nyílt árverés alá és a zárt ajánlatok is a két erdőrezsre külön-külön adandók be.

A „Keeskebük” Szálka erdőrezséről árverezni kívánók kötelesek a bocsárlak 10%-át, azaz négyezerhatzáz huszonegy korona 70 fillért, a „Muhos oldalra” vonatkozólag pedig ötezerháromezedszáz tizenegy koronát az árverést vezető bizottság elnökének kezéhez letenni.

Zártságbeli ajánlatok csak akkor fogadhatnak el, ha 1901. évi október hó 15-én reggel 9 óra előtt adatnak be az árverést vezető bizottság elnökéhez és ha a következő felirással vannak borítékaik ellátva

1. Ajánlat a Czik-Szent-Domokosi „Keeskebük” Szálka nevű erdőrezs megvételére.
2. Ajánlat a Czik-Szent-Domokosi „Muhos oldal” nevű erdőrezs megvételére.

Utőajánlatok figyelembe nem vétetnek.
Az árverezési szerződés és zárt ajánlatok egyéb feltételei egybefoglalva Czik-Szent Domokos község hivatalos házánál hivatalos órákon belül betekínthetők a azok másolatban is beszerzethetők.

Részletes felvilágosítással a Czik-Szeredai erdőhivatal és birtokossági előjáróság készséggel szolgál.

Csik-Szent-Domokoson, 1901. évi szeptember 20-án.

Dániel József, Bőjte Lajos, k. jzö. bírő, ideiglenes birtokossági elnök.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Tell Vilmos	A tenger aszszony	Szivem	Mikolai bíró	A postás flu
d. n. Vasárnap este	Sába királynője	—	A háló	Lili	New-York szépe
		Endre és Johanna	Szivem	Mikolai bíró	

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Lévfélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozódsáknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket... Hirdetés árak...

Breuer nővérek... Hirdetés...

Engelmann Mór... Hirdetés...

Franke Pál... Hirdetés...

Janbrikovits... Hirdetés...

Eckstein Bernát... Hirdetés...

Fischer J. D... Hirdetés...

Goldberger A. V... Hirdetés...

Haasenstein és Vogler... Hirdetés...

Leopold Gyula... Hirdetés...

Messe Rudolf... Hirdetés...

Mezei Antal... Hirdetés...

Schwarz József... Hirdetés...

Tenczer Gyula... Hirdetés...

Sikráy Samu... Hirdetés...

Keraberg Rozália... Hirdetés...

IF. J. Nagy Ottó... Hirdetés...

Nemetsek A. J... Hirdetés...

Rehenczi Flóra... Hirdetés...

Sándor Mór... Hirdetés...

Schönwald Ferencné... Hirdetés...

Toldi Lajos... Hirdetés...

Goldgruber Mór... Hirdetés...

Deutsch Miksané... Hirdetés...

Weitzenfeld Jakab... Hirdetés...

Zipser és König... Hirdetés...

Benda Józsefné... Hirdetés...

Intelligens... Hirdetés...

Melyik intelligens... Hirdetés...

KERESLET... Hirdetés...

Egy ügyes... Hirdetés...

Pincemesteri... Hirdetés...

Cserémi... Hirdetés...

Kerekek... Hirdetés...

Kibérlésre... Hirdetés...

A nőtisztviselő... Hirdetés...

Cukorka ügynök... Hirdetés...

KINÁLAT... Hirdetés...

Gazdasszonyok... Hirdetés...

Instructor... Hirdetés...

Vadászokéneki... Hirdetés...

Butorok... Hirdetés...

Egy perfect... Hirdetés...

Jogi alapszöveg... Hirdetés...

Mosást elvállalok... Hirdetés...

Okk... Hirdetés...

Pénzkölcsönt... Hirdetés...

Eladó... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Fővárosi... Hirdetés...

Eladó... Hirdetés...

Egy... Hirdetés...

Cimbalmozni... Hirdetés...

Tanárléjölt... Hirdetés...

Nagy takaréktüzhely... Hirdetés...

Okk tanító... Hirdetés...

Ház... Hirdetés...

Földbírókora... Hirdetés...

Fiatl... Hirdetés...

Egy szép... Hirdetés...

Ingyen... Hirdetés...

Butorvevőknek... Hirdetés...

Hölgyek figyel... Hirdetés...

Szab. légszelesít... Hirdetés...

Zongoratanítást... Hirdetés...

Privát kutató... Hirdetés...

Kerekpárok... Hirdetés...

Singer-varrógépek... Hirdetés...

Kitűnő szabóné... Hirdetés...

Borshordók... Hirdetés...

Ügyes szabóné... Hirdetés...

Kitűnő szabóné... Hirdetés...

A ki hagedt... Hirdetés...

Valódi Echo-Phono... Hirdetés...

Elegáns... Hirdetés...

Zongora... Hirdetés...

Gyakorlott szabóné... Hirdetés...

Zongora... Hirdetés...

Fiatl... Hirdetés...

Cimbalmozni... Hirdetés...

Remington... Hirdetés...

Zálogházból... Hirdetés...

Eladok... Hirdetés...

Grünberger A. Béla... Hirdetés...

Az idény... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Kirándulási térképe... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Férfi felöltő... Hirdetés...

Népies-osztály... Hirdetés...

Használt... Hirdetés...

Veszek... Hirdetés...

FRIED A... Hirdetés...

Remington... Hirdetés...

Zálogházból... Hirdetés...

Eladok... Hirdetés...

Grünberger A. Béla... Hirdetés...

Az idény... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

En Csillag Anna!

Uri felöltő... Hirdetés...

Népies-osztály... Hirdetés...

Használt... Hirdetés...

Veszek... Hirdetés...

FRIED A... Hirdetés...

Remington... Hirdetés...

Zálogházból... Hirdetés...

Eladok... Hirdetés...

Grünberger A. Béla... Hirdetés...

Az idény... Hirdetés...

Butor... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

Budapest... Hirdetés...

A ki lakást kereso vagy kiado lakasa o van o o

A ki személyzetet o keres vagy hely nélkül van o o

A ki valamit venni vagy eladni akar o o o stb. stb.

A ki legjobb eredmény érheti el a „Budapesti Napló” apróhirdetéseit utján.